

I tromesečje

1. Subota, 1. januar 2022.

Jevanđelje dolazi u kontekstu, 1. deo

Mnogi ljudi su skloni da prilikom propovedanja jevanđelja ne razmišljaju mnogo o ljudima kojima propovedaju. Oni misle da sekularne ljude ne bismo smeli da srećemo pod njihovim uslovima. Oni bi se lako složili s razmišljanjima koja su slična ovima: »Istina je istina i ona se ne sme razvodnjavati da bismo ugodili onima koji ne slede Hrista. Naš posao je da im objavimo jevanđelje onako kako znamo i onako kako ga cenimo, i ako im se ne dopada, to je njihov problem, a ne naš. Zar nije uloga Svetoga Duha da premosti provaliju koja nas deli od ljudi? Evangelizacija nije ni »silom ni krjepošću, nego duhom mojim, veli Gospod nad vojskama« (Zaharija 4,6).

Naravno, Sveti Duh je bitan u svakom evanđeoskom poduhvatu. Pokušaj da primenite bilo koji predlog u ovoj knjizi bez vođstva i podrške Svetoga Duha bio bi prava ludost. Sveti Duh sigurno može da ostvari neposrednu vezu sa svakim ljudskim bićem bez obzira na njegovo poreklo! Međutim, tekst u Rimljanima 1,18-20. ukazuje na činjenicu da je delo Svetoga Duha prilično ograničeno po svom sadržaju. Sveti Duh obično ne deluje kao zamena za ljudske napore! (Vidi Rimljanima 10,14)

Biblijski dokazi podvlače važnost obraćanja velike pažnje na kulturni horizont slušalaca. I Elen G. Vajt savetuje: »Čovečanstvo je moralo da dobije pouke iskazane ljudskim jezikom.« (*Čežnja vekova*, str 21) Što bolje poznajete Bibliju, to će vam postajati jasnije da je svaki deo

Božje Reči bio davan u skladu s vremenom, mestom, jezikom i kulturom svakog ljudskog bića. Apostol Pavle, sa svojim doktoratom iz filozofije, izražavao je Božje otkrivenje na različit način od Petra, ribara, Jovan je pisao jednostavnim, jasnim, skoro detinjim grčkim jezikom. Suprotno tome, pisac Poslanice Jevrejima piše složenim, književnim grčkim jezikom. U Mateju, imate nekoga ko razume jevrejski sistem razmišljanja i ko pokušava da mu se približi. Marko, sa druge strane, govori umu neznabožaca.

Grčki jezik Novoga zaveta se prilično razlikuje od klasičnog grčkog jezika Platona i Aristotela – toliko da su u devetnaestom veku mnogi teolozi mislili da je Novi zavet pisan nekom vrstom »nebeskog jezika«, različitim od svih drugih oblika starogrčkog jezika. A onda je 1895. godine bila organizovana ekspedicija u Egipat s ciljem da nađe dokumente iz staroga sveta. Izveštaji su nagoveštavali da bi bilo najbolje da svoj posao započnu u gradu Oksirinhusu.

U Oksirinhusu teolozi su nabasali na ogromno prastaro smetlište s mnogobrojnim naslagama ostataka debljine od nekoliko metara, uključujući i smeće staro nekoliko vekova. Kada su istraživači počeli da kopaju po naslagama starih ostataka, pronašli su sanduk, riznicu starih dokumenata iz svakodnevnog života ljudi koji su živeli u vreme pisanja Novog zaveta; dokumenti su bili vrlo dobro očuvani, jer je u suvoj egipatskoj klimi raspadanje bilo vrlo usporeno. U razvalinama naselja pronašli su još mnogo drugih dokumenata koji su se odnosili na poslovni i porodični život ljudi s početka nove ere; a mnogi su bili zakopani zajedno sa svojim vlasnicima. Neki od odbačenih dokumenata su bili korišćeni za oblaganje mumija, ljudskih i životinjskih. Među njima je bilo mnogo ličnih pisama, testamenata, računa, poslovnih obračuna i potvrda, ali i ugovora koji su se odnosili na razvođe, venčanja, usvojenje ili prodaju zemlje.

Kada su teolozi počeli da proučavaju ta dokumenta starog mediteranskog sveta, došli su do iznenađujućeg otkrića. Jezik tih dokumenata nije bio književni jezik Platona i Aristotela, ili čak javni jezik zakona i vlasti – bio je to jezik grčkog Novog zaveta. Obični ljudi staroga sveta i pisci Novoga zaveta služili su se istim jezikom – svakodnevnim jezikom ljudi sa ulice. Novi zavet nije bio napisan nekim »nebeskim jezikom« ili jezikom kulturne elite, već običnim jezikom običnoga naroda. *U Novom zavetu, Bog je napustio svoj svet i približio se ljudima tamo gde su se oni nalazili!*

Jevanđelje dolazi u kontekstu, 2. deo

Bog prilazi ljudima tamo gde se oni nalaze! Sa tim ciljem u Knjizi proroka Danila je došlo čak i do prilagođavanja sadržaja viđenja da bi se poruka što uspešnije prenela proroku. Dozvolite mi da vam to pokažem na jednom primeru:

U drugom i u sedmom poglavlju Knjige proroka Danila ista osnovna poruka je bila objavljena dvojici različitih »proroka« – ljudi: Navuhodonosoru i Danilu. Bog je svakome od ove dvojice dao viđenje o četiri uzastopna carstva, posle kojih će nastati carstvo sasvim drugačije prirode, a posle njega Božje carstvo (Danilo 2,28; Danilo 7,1). U oba slučaja poruka viđenja je glasila da Bog upravlja događajima u ljudskoj istoriji. On je Onaj koji postavlja careve i skida ih sa prestola (Danilo 2,21), a Njegov »Sin čovječji« će imati vlast nad carstvima ovoga sveta (Danilo 7,13.14.27). Oba viđenja su po svojoj suštini bila potpuno ista!

Međutim, neznabožačkom vladaru Navuhodonosoru Bog je opisao budućnost u obliku idola, što je bila slika koju je on lako mogao da razume (Danilo 2,29-36). Jasno je na temelju teksta u Danilu 3 da je lik koji je car video bio idol. Navuhodonosor je tačno znao šta treba da učini s tom slikom – da je postavi na vidno mesto da bi je ljudi mogli obožavati. Ovakav vid komunikacije s Navuhodonosorom je bio savršeno pogodan. Za cara ti veliki narodi u svetu su predstavljali blistave primere moći i snage bogova kojima su služili. Bog se približio Navuhodonosoru na mestu na kome se car nalazio!

Međutim, jevrejskom proroku Danilu, Bog je budućnost opisao jezikom kojim je bio napisan izveštaj o stvaranju u 1. Mojsijevoj, prvo i drugo poglavlje (Danilo 7,2-14). Viđenje proroka Danila započinje burnim morem, ustalasanim pod udarcima jakog vetra (vidi Danilo 7,2; 1. Mojsijeva 1,2). Posle toga su se pojavile životinje (Danilo 7,3-6; 1. Mojsijeva 2,19.20). Onda se pokazao i Sin čovječji kome je bila data vlast nad životinjama (vidi Danilo 7,13.14; 1. Mojsijeva 1,26.27). Bilo je to snažno podsećanje na izveštaj o Adamu prilikom stvaranja. Božja poruka Danilu imala je otprilike ovakav sadržaj: upravo onako kao što je Adam imao vlast nad životinjama posle stvaranja, i Božji »Sin čovječji«, kada bude došao, imaće vlast nad narodima koji su mučili Danilov narod. Drugim rečima, Bog i dalje upravlja istorijom, čak i

onda kada događaji izgledaju kao da su potpuno izvan Njegove kontrole. Bog se približava ljudima tamo gde se nalaze i potpuno je sigurno da je to učinio i u slučaju Danila i Navuhodonosora.

To je uglavnom i razlog što u Novom zavetu imamo četiri Jevanđelja umesto jednog. Činjenica da postoje četiri Jevanđelja nam govori da niko, čak ni neki nadahnuti pisac, ne može da dosegne do svih ljudi svojom porukom o Isusu. Svi mi imamo ograničene predstave. Raznovrsnost Jevanđelja omogućuje raznovrsnim ljudima da shvate uticaj Isusovog života i smrti na svoj vlastiti život i na svoja iskustva. Neki ljudi vole Jevanđelje po Mateju, drugima je milije ono po Luki ili Jovanu. Ispričati priču o Isusu na različite načine znači približiti se raznovrsnim ljudima tamo gde se nalaze. Izgleda da je to način na koji Bog želi da deluje.

Konačni primer da Bog želi da se približi ljudima tamo gde se nalaze je ličnost Njegovog Sina Isusa Hrista. Kada se Bog odlučio da se i lično pojavi pred ljudima, nije došao kao »Isus Hristos superstar«. Postao je Jevrej iz prvog stoleća, koji je živio u Palestini, govorio jezikom koji je odgovarao lokalnoj kulturi i navikama. Bio je prljav, gladan i umoran. Ponekad, postajao je čak i očajan, ljut ili žalostan (Marko 1,40.41; 3,4.5; 6,6; 10,13.14). Bog se nije odlučio da nam pošalje »superstara«, već Jednoga kao što smo mi. Utelovljenje Isusa Hrista je pokazalo dubinu Božje želje da ljudska bića sretne na njihovom tlu, pod njihovim uslovima, u njihovo vreme i mestu, u njihovim okolnostima i jeziku. Elen G. Vajt je jasno objavila ovo načelo u Izabranim svedočanstvima, 1. sveska, 19-22 (ISM 19-22).

»Pisci Biblije su morali da izraze svoje misli ljudskim jezikom. Ona je bila napisana ljudskim rukama. Ti ljudi su bili nadahnuti Svetim Duhom.«

»Pismo je bilo dato ljudima ne u obliku neprekinutog lanca neprekinutih rečenica, već malo po malo, u toku uzastopnih naraštaja, kada je Bog u svom providenju video *da se pruža odgovarajuća prilika na nadahne ljude u razna vremena i na raznim mestima...*«

»Bibliju su napisali nadahnuti ljudi, ali ona ne predstavlja Božji način razmišljanja i izražavanja, već ljudski. Bog, kao pisac, nije predstavljen...«

»Biblija, savršena kao što jeste u svojoj jednostavnosti, ne odgovara velikoj zamisli o Bogu; jer se neograničene zamisli ne mogu savršeno uteloviti u ograničene tokove misli.«

Jevanđelje dolazi u kontekstu, 3. deo

Načelo kontekstualizacije je pokretalo Pavla u njegovim misionarskim poduhvatima. Njegovo jasno razmatranje ove teme (1. Korinćanima 9,19-23) predstavlja mandat za sekularnu evanđeosku službu. Pavle nam kaže da je potrebno uložiti velike napore i prineti velike žrtve da bismo se približili ljudima koji se razlikuju od nas. Ako imamo malo uspeha u širenju jevanđelja među sekularizovanim ljudima, onda je to zato što nismo bili spremni da prinesemo te žrtve:

»Jer, premda sam slobodan od sviju, svima sebe učinih robom, da ih više pridobijem.«

»Jevrejima sam bio kao Jevrejin, da Jevreje pridobijem, onima koji su pod zakonom, bio sam kao pod zakonom, da pridobijem one koji su pod zakonom.«

»Onima koji su bez zakona, bio sam kao bez zakona, premda nijesam Bogu bez zakona, nego sam u zakonu Hristovu, da pridobijem one koji su bez zakona.«

»Slabima sam bio kao slab, da slabe pridobijem; svima sam bio sve, da kakogod spasem koga.«

»A ovo činim za jevanđelje, da bih imao dijel u njemu.« (1. Korinćanima 9,19-23)

U ovom tekstu, Pavle daje upute za sekularnu službu. To je način da se približimo ljudima koji se razlikuju od nas; to je uputstvo kako da govorimo s ljudima jezikom koji je razumljiv njihovim ušima na mestu na kojemu se nalaze. I dobro u svemu tome je, ukoliko smo spremni da prinesemo neophodne žrtve, da postoje izvanredne mogućnosti da se mnogo više ljudi obrati Hristu nego što bi to inače učinilo.

»Pouke čovečanstvu se moraju davati na jeziku čovečanstva!« Ljudima se moramo obraćati jezikom koji im je poznat. Razlog zašto se adventistička vest širi kao prerijski požar u mestima kao što su Nova Gvineja, Filipini, Kenija i deo karipskog područja krije se u činjenici što je adventizam kao što ga mi normalno izražavamo upravo ono što ti ljudi traže. Međutim, na drugim mestima, ista poruka izgleda kao da se nalazi izvan konteksta. Bog se približava ljudima tamo gde se nalaze. I On poziva i nas da sledimo Njegov primer i da činimo to isto.

Ljudi uče na različite načine

Jedan od razloga zašto treba da se približimo ljudima tamo gde se nalaze je u tome što oni na taj način najlakše i najbolje uče. Mi smo se naučili da ljude delimo na »bistre« i na »nesposobne«. Mi pretpostavljamo da su neki ljudi sami po sebi mnogo bistriji od drugih. Međutim, sada smo shvatili da se mnoge razlike u brzini učenja i shvatanja mogu pripisati stilu poučavanja. Neki ljudi mogu da izgledaju nesposobni za učenje samo zato što se način na koji im je materijal predstavljen razlikuje od načina na koji oni mogu da uče. Međutim, kada se tim istim ljudima omogući da uče svojim jedinstvenim stilom postaje očigledno da su u stvari veoma bistri na svoj posebni način. Naravno, većina roditelja s mnogo dece znala je to još pre mnogo godina.

Džon Polin, profesor na Loma Linda univerzitetu, ilustruje ovaj princip sa primerom svoje dece. On piše:

»Ja imam troje dece. Dok su još bila mala, jedna od naših omiljenih porodičnih aktivnosti bila je zajedničko čitanje knjiga. Ja bih izabrao neku dečju knjigu koja bi govorila, na primer, o zeki koji skače kroz šumu. Ja bih seo u svoju omiljenu fotelju, a porodica bi se okupila oko mene ili na kauču ili na tepihu u blizini moje fotelje.

Međutim, stvari nikada nisu ostajale tako smirene i organizovane. Kada bih ja počeo da čitam priču, moja najstarija kćerka bi za mnom ponavljala moje reči. Ja bih pročitao rečenicu, a onda bi se ona umešala i počinjala da ponavlja moje reči, nekada istim redosledom, a nekada potpuno izmenjenim. Moram da priznam, to mi je prilično smetalo. Govorio sam joj da sam ja onaj koji priča priču – a ne ona. Njen posao je da ostane mirna i da sluša. I mislio sam da spadam među dobre roditelje, učeći je ponašanju koje će pomoći da bude uspešna u školi! Možda bi i bilo tako, ali sam ja bio potpuno slep prema mogućnostima i načinu kojim je ona mogla da uči!

Posle sam shvatio da je moja najstarija kćerka učenik koji uči slušajući. Ona je najbolje pamtila ono što bi čula. I zato, kada bi ponavljala priču posle mene, ona je urezivala sadržaj priče u svoje misli. Ona je pokušavala da uči onako kako je njoj samoj najviše odgovaralo. Na nesreću, većina škola (i očigledno i bar jedan otac), nije tako organizovana da bi jedan učenik njoj sličan vrste mogao da postigne najbolje

usphe. U školi, od učenika se očekuje da čute dok nastavnik govori. To doprinosi efikasnosti i redu, ali ne stvara nabolju atmosferu za učenje kod mnogih učenika.

Moj sin, sa druge strane, izgleda da spada među vizuelne učenike. Možda šezdeset posto učenika prikuplja informacije prvenstveno putem čula vida. I tako, kada bih počeo da čitam priču o zečiću koji skače po šumi, Džozel bi ustao, prešao preko sobe, seo na rukohvat moje fotelje (drugi no-no u mojoj porodici) i uzeo knjigu iz mojih ruku. Šta je on to radio? Želeo je da vidi sliku zeke koji skače kroz šumu. Pošto je bio vizuelni tip, priča je za njega dobijala novo značenje kada bi se sjedinjavala sa slikama koje je on mogao da vidi samo s rukohvata moje fotelje.

I ponovo, pomislio sam da je njegovom detinjastom ponašanju potreban mali 'trening' iz discipline. Naredio bih mu da se vrati tamo odakle je došao i ukorio bih ga što prekida moje čitanje. I prosečni nastavnik u većini škola bi verovatno reagovao na potpuno isti način kao što sam ja učinio. Nije moguće održavati nastavu u nekom razredu od tridesetak učenika kada biste dozvolili svakome od njih da dolazi do nastavnikovog stola i da gleda u knjigu koju on drži u ruci! Ipak, sada shvatam da je moj sin samo pokušavao na uči na način koji je njemu najbolje odgovarao. Priča koju bi naučio gledajući bila bi priča koju nikada ne bi ni zaboravio.

Međutim, haos se nije završavao s mojim sinom. Vidite, moja najmlađa kćerka je, takozvani, kinetički učenik. To znači da ona najbolje uči kada se pokreće ili šeta unaokolo. I tako, kada bi čula priču o zeki koji skače kroz šumu, ona bi ustala sa svoga mesta i počela bi da skakuće po sobi. Priča će imati najsnažniji utisak na nju ukoliko može da je odigra. Ona je učila na način koji je njoj samoj najbolje odgovarao. Naravno, ja sam ponovo bio prisiljen da je podvrgnem nekoj vrsti roditeljskog 'treninga'.

Ovi različiti načini učenja svakako da predstavljaju izazov za nastavnika. Formalno školovanje je svako moje dete stavilo pred izazov i to na različit način. Da li su moja deca 'nesposobna'? Apsolutno ne! Svako od moje dece je pokazalo posebnu bistrinu na jednom ili na više područja. Ali, svako od njih je najbolje učilo kada mu je bila osigurana sloboda da primeni svoj poseban način učenja.

Pouka koju ovo moje iskustvo nudi svakome od nas je u tome da što se više približimo ljudima tamo gde se nalaze – intelektualno, kul-

turološki, i u skladu s njihovim posebnim načinom učenja – to ćemo im s više uspeha prenositi poruku jevanđelja. Nama je neohodno da se približavamo ljudima tamo gde se nalaze, ne samo zato što je Bog tako činio, već i zato što oni na taj način najbolje i najbrže uče.« (*Večno jevanđelje u večno promeljivom svetu*, str. 17.18)

5. Subota, 29. januar 2022.

Prepreke na putu osvedočenja, 1. deo

Ljudima trebamo da se približimo na mestu na kome se nalaze zbog činjenice da svaki čovek ima ugrađeni sistem za borbu protiv ubeđivanja. Džejms Engel, u svojoj knjizi *Savremene hrišćanske komunikacije*, razmatra to pitanje na određeni način. On je zapazio da je prerada informacija kod ljudskih bića izuzetno selektivna. Drugim rečima, svi mi želimo da čujemo i da vidimo samo ono što želimo da čujemo i da vidimo! Ljudi su potpuno sposobni da se odupru pokušajima uticaja na sebe, i ne postoji nikakva magijska mešavina koja bi garantovala da će poruka koju želimo da im prenesemo biti ozbiljno shvaćena.

U današnjem svetu, svačija pažnja je usmerena na mnoga područja. Da bismo se usaglasili s izazovima, mi se selektivno povlačimo s nekih područja da bismo svoju pažnju posvetili drugima. Kada se trudite da jevanđelje predstavite nekome, vi se borite protiv mnogostrukih drugih područja koja se takmiče s vama da privuku njegovu pažnju. Pojedinač brzo klasifikuje dolazeću informaciju određujući hoće li ona biti korisna ili upotrebljiva u njegovom životu. Ljudi su skloni da svoju pažnju posvete porukama koje su važne u njihovom životu u to vreme. Drugim rečima, ljudska bića imaju »sistem filtriranja« koji im omogućuje da izbacе one poruke koje ne zadovoljavaju potrebe koje osećaju u tom trenutku. Ako osećaju malo interesovanja za poruku, oni će je odbaciti.

Povezano s ovim je jedno drugo paralelno otkriće. Ljudska bića osećaju urođenu odbojnost prema svemu što ih navodi da promene svoje mišljenje. Ona se odupiru promenama u svojim ukorenjenim verovanjima i držanjima. I ta averzija prema promeni je nešto dobro. Kada je ne bismo imali, svakoga dana bismo menjali svoje odnose. Uvek bismo verovali poslednjoj informaciji koju smo dobili. Ljudi s niskom averzijom prema promenama mišljenja su poznati kao »lak-

overni« ili kao ljudi koje je lako prevariti. Većina od nas ne želi da bude slična takvima, i većina od nas im i nije slična.

Prosečna osoba je podigla, dakle, visoku barijeru protiv ubeđivanja. Kada se pojavi neko s nekom novom idejom koja se radikalno razlikuje od onoga što mi verujemo, šta se događa? Odmah se gradi psihološki zid. I što više udarate po tom zidu, on postaje sve deblji i viši. Engel to naziva »bogom danom odbranom« od neželjenog ubeđivanja. Ukoliko vam neko priđe protivno vašim osvedočenjima, vi imate sposobnost da ga odbijete. Čak ni najsnažnija reklama ne može da navede ljude da se ponašaju protivno svojim prirodnim željama.

Međutim, postoji način da se taj »zid« zaobiđe. Postoji način da se zaobiđe selektivna pažnja. Taj zaobilazni put je veština da se približite ljudima na području potreba koje oni osećaju. »Potreba koja se oseća« to je tačka u čovekovom životu kada se ono što mu se objavljuje podudara s njegovim svesnim potrebama i interesima i kada on postaje pristupačan da primi informaciju. Proučavaoci misije u svetu nazivaju tu »potrebu koja se oseća« tačkom dodira. I to se odnosi i na pojedince i na grupe. To je tačka u iskustvu pojedinca ili grupe kada se poruka jevanđelja podudara s potrebama kojih su postali svesni.

6. Subota, 5. februar 2022.

Prepreke na putu osvedočenja, 2. deo

U knjizi *Sadašnja istina u stvarnom svetu*, Džon Polin objavio je priču o službi merenja krvnog pritiska na ulicama Njujorka sedamdesetih godina prošlog veka. Samo bi jedna od svakih dvadeset ili trideset osoba koje bi došle da izmere svoj krvni pritisak pokazala interesovanje za izučavanje Biblije, kada bi joj takva mogućnost bila ponuđena. A onda je neko ponudio proučavanje Biblije koje bi moglo da pomogne ljudima da se bore sa stresom u životu u velikom gradu. Čim su te lekcije postale dostupne, broj ljudi koji su prihvatili priliku da proučavaju Bibliju povećao se na 5 od svakih šest osoba (oko 85%). Onoga trenutka kada bi im bilo rečeno: »Imamo besplatni niz biblijskih lekcija o tome kako da se borite protiv stresa!« – ljudi su ih otimali, ponekad uzimajući i dopunu za svoje prijatelje. Jednoga dana, ispred trgovinskog centra, 242 osobe su došle da izmere svoj krvni pritisak, i

svaka od njih je prihvatila proučavanje Biblije! Dve stotine četrdeset i dve od dve stotine četrdeset i dve! Morao je to biti neki veoma loš dan na Vol Stritu! Međutim, to se događa kada se potrudite da zadovoljite potrebe koje ljudi osećaju – barijera protiv ubeđivanja se ruši! I upravo o tome se radi kada kažemo da treba da se približimo ljudima na mestu na kome se upravo nalaze!

Vođe službe za merenje krvnog pritiska u Njujorku uvek su insistirale da je ključ njihovog uspeha prvenstveno izlivanje Svetoga Duha kao odgovor na molitvu. Služba za sekularizovane ljude će uspeti samo u atmosferi Božje prisutnosti i Njegove sile. Ipak, pažljivo praćenje potreba koje ljudi osećaju je osnovna ruka pomoćnica delovanju Svetoga Duha. I molitva bez razumevanja metode može da postigne čuda. Međutim, mnogo je snažnija i uspešnija služba koja sjedinjuje molitvu s inteligentnom osetljivošću prema načinima kojima se takvim ljudima može pristupiti.

Približiti se ljudima na mestu gde se upravo nalaze ne olakšava život onima koji žele da se približe sekularizovanim ljudima. Sekularizovani ljudi su isto toliko različiti kao i snežne pahuljice. Razgovarajte s dvadesetoricom takvih ljudi, pa ćete lako otkriti dvadeset različitih nizova potreba koje oni osećaju, a saznaćete i za mnoge o kojima do tada nikada niste ni čuli u tom obliku. Međutim, približavanje ljudima tamo gde se nalaze, može se pokazati kao najveća avantura koja će obogatiti vaš život. Mi zaista pokušavamo da se približimo ljudima na mestu na kome se nalaze zato što to i Bog čini, ali i zato što na taj način zaobilazimo bogomdane ljudske barijere protiv ubeđivanja. Kada naš život, osim toga, bude protkan molitvom, biće to prava osnovna formula za postizanje uspeha.

Približiti se ljudima tamo gde se nalaze znači da je analiza slušalaca prvi korak u približavanju sekularizovanom prosečnom slušaocu, bilo modernom, bilo postmodernom. Mi moramo slušati pre nego što počnemo govoriti. Ljudi imaju mogućnost da odbace jevanđelje. Ukoliko propustimo da im se približimo tamo gde se nalaze, poruka ih neće dosegnuti čak i ako im je dovikujemo u lice. Mi moramo provoditi vreme u otkrivanju njihovih potreba, potreba pojedinaca i grupa, pre nego što bismo mogli da im jevanđelje objavimo u sili Svetoga Duha.

Ilustracija osnovnog misiološkog principa, 1. deo

Nekoliko izveštaja iz misionarskih polja predstavljace snažne primere onoga što se događa kada ljudi slede – ili ne slede – načelo pristupanja ljudima tamo gde se nalaze. Jedan od tih izveštaja dolazi iz mesta Irian Džaja, na severnom delu ostrva Nova Gvineja. Jedan misionarski bračni par je krenuo čamcem uzvodno u unutrašnjost ostrva i smestio se kod plemena Savi, kod grupe koja je živela na drveću i nikada pre toga nije imala veze sa spoljašnjim svetom. Par se potrudio da razume jezik i običaje plemena Savi. Služili su njihovim medicinskim potrebama i doneli im primerke nepoznate tehnologije, kao što su ogledalo, noževi i sekire. Zbog napretka koji je dolazak gostiju doneo pripadnicima plemena, ljudi su ih oduševljeno pozdravili.

Kada je par savladao radno poznavanje jezika, muž je pomislio da je sada vreme da im objavi jevanđelje. Otišao je u njihovu »dugačku kuću«, mesto na kome ljudi zajednički stanuju, i objavio im priču o Isusu. I veoma dobro je to učinio. Međutim, Savi su pokazali malo interesovanja za priču o Isusu. Nisu ni obraćali pažnju na ono što je »najveći duh« učinio jednom udaljenom plemenu (Jevrejima) u nekoj udaljenoj zemlji. Biblijska poruka ih se nije ticala sve dok misionar nije došao do priče o tome kako je Juda izdao Isusa. Iznenada, ljudi su počeli da radosno uzvikuju i da slave. Misionar je bio zbunjen njihovim ponašanjem sve dok nije otkrio da je za njih heroj priče bio Juda, a ne Isus.

Zašto? Zato što je u njihovoj posebnoj kulturi najviši nivo poštovanja bio rezervisan za ono što bismo mi nazvali »verolomstvo« ili »izdaja«. Savi su slavili Judu kao nekoga ko je skupio dovoljno hrabrosti da izda svoga najboljeg prijatelja, Isusa. Bili su zadivljeni da je on tri godine bio u najbližem društvu tako snažne ličnosti kao što je bio Isus, da je mogao jesti Njegovu hranu, putovati zajedno s Njim, i konačno ga izdati potpuno sam, bez ikakve pomoći drugih učenika koji nisu ni posumnjali u njega! Takva izdaja je nadmašivala sve primere izdaje kojima su se godinama divili!

Kako da neko objavi jevanđelje ljudima kao što su ovi? Lokalna kultura je odobravala i slavila ponašanje koje je direktno suprotno jevanđelju. Iz perspektive ovog misionarskog para, muževljeva objava

jevanđelja je bila jasna, snažna i uverljiva. Ali, za stanovnike drveća, pripadnike plemena Savi, evanđeoska priča je samo potvrdila njihove odvratne običaje. Jevanđelje se ne može pravilno čuti i shvatiti, ukoliko im se ne objavi u kontekstu njihove kulture i običaja. Međutim, gde da se u toj »odvratnoj« kulturi nađe kontekst za jevanđelje?

Kratko vreme pošto je misionar pokušao da Savi plemenu objavi jevanđelje, izbio je rat između toga plemena i plemena koja je živelo u blizini i s kojim su misionari takođe radili. Misionari su učinili najviše što su mogli da spreče sukob, ali bez ikakvog uspeha. Konačno, očajni, kazali su ljudima da će ih napustiti i otići u druga plemena, među ljude koji se međusobno ne ubijaju niti izdaju. Pošto ljudi nisu hteli da izgube ekonomske koristi koje su imali od misionara, obećali su da će sklopiti mir. Ali, kako da se sklopi mir u okruženju koje slavi izdaju?

Njihova »podmukla« kultura je dozvoljavala da se održi impresivna i efektna ceremonija sklapanja mira. Ratnici oba plemena su stali jedni nasuprot drugima na otvorenom prostoru. Starešina svakog plemena, sa strahom i drhtanjem, izabrao je jednoga od svojih najmilijih mališana i predao ga najpoverljivijem ratniku druge strane. Svaka od tih beba je tako postala poznata kao »mirovno dete«. Svako pleme je volelo i čuvalo svoje mirovno dete. Mirovno dete je bilo njihova zaštita od pripadnika drugog plemena. Sve dok dete bude živo, znali su da će biti sigurni od napada. Zašto? Zato što su na taj način postali »porodica«. Vi možete izdati prijatelja, ali ne možete izdati svoju »porodicu!« Sve dok mirovno dete bude živo, dva plemena će živeti u miru jedno s drugim.

Misionari su posmatrali sve što se dešavalo i postavljali mnoštvo pitanja. Tu je pred njima bila jedna spasilačka analogija koju su tako dugo tražili! Kada im se sledeći put pružila prilika da se obrate pripadnicima plemena Savi, govorili su o ratu između neba i zemlje. Kazali su da je Bog toliko voleo svet da je poslao svoje »mirovno dete« među pripadnike ljudskog roda. Dao je svoga Sina ljudskom plemenu. Iako je mir među pripadnicima plemena Savi mogao da traje samo onoliko dugo koliko dete bude živelo, Bog je učinio da je zahvaljući Isusu *neprekidni* mir postao mogućan, jer će Isus večno živeti. Bog je sada bio na njihovoj strani. Oni su postali »porodica« s Bogom. Ovo jevanđelje u kontekstu je duboko delovalo na Savi pleme i mnogi njegovi pripadnici su prihvatili Hrista.

Ilustracija osnovnog misiološkog principa, 2. deo

Ed Dikerson je zapisao priču o pokušaju Brusa Olsona da jevanđelje objavi Motiljon plemenu u udaljenom delu Južne Amerike. Olson je naučio da govori njihovim jezikom i ljudi su nekako prihvatili njegovu prisutnost. Konačno je njegov najbliži prijatelj, pripadnik plemena Motiljon, postao hrišćanin, ali je delo napredovalo polako.

Jedan običaj u plemenu Motiljon je obuhvatao maratonsko pevanje. Ležeći u svojim mrežama za spavanje visoko iznad tla, oni su pevajući objavljivali novosti o kojima su slušali ili koje su sami doživeli u toku poslednjih nekoliko dana. U toku jednog takvog festivala, Olson je slušao kako njegov prijatelj, prvi obraćenik u Motiljon plemenu, peva priču o Isusu i priču o svom obraćenju. U toku četrnaest sati, dok je do tada neprijateljski raspoloženi poglavica obližnjeg plemena ponavljao reč po reč i notu po notu njegove pesme, jevanđelje je odjekivalo kroz noć u džungli.

Iako je sve to predstavljalo pozitivan razvoj, sam misionar se osećao vrlo neugodno. »Sve je izgledalo tako paganski!« – pisao je kasnije. »Muzika, pevana u čudnom mol ključu, zvučala je isto kao muzika vračeva. Izgledalo mi je kao da se time jevanđelje ponižava. Ipak, kada sam pogledao ljude oko sebe i njihovog poglavicu, kako se ljuljaju u svojim mrežama za spavanje, video sam da slušaju tako pažljivo kao da im život zavisi od toga. Bobi im je objavljivao duhovnu istinu preko svoje pesme.«

Muzika je misionaru zvučala kao »muzika vračeva«. Bila je motiljonska muzika. Da, njihova muzika, isto tako kao i njihov jezik, koji su do tada služili lažnim bogovima. Ipak, misionar nije ni časka oklevao da Bibliju prevede na motiljonski jezik uprkos paganskim konotacijama. Jevanđelje je moralo da dođe u pleme Motiljon na jeziku koji su njegovi pripadnici mogli da razumeju.

Isto se to odnosilo i na muziku. Kako bi Bog mogao da peva plemenu Motiljon osim na muzičkom jeziku koji im je bio poznat i razumljiv? Bahovi koralni ili lake američke narodne pesme ne bi obavile posao. Misionareva laodikejska zona udobnosti je postala prepreka objavljivanju jevanđelja. Kada se radi o duhovnim pitanjima, on je mislio da je njegov

način jedini pravi način, da je njegova omiljena hrišćanska muzika jedina odgovarajuća muzika za prenošenje jevanđelja. On je izgleda bio nesposoban da se pokrene iz svoje zone udobnosti, pa je Bog morao da ga mimoide i da se obrati plemenu Motiljon na njihov način.

Izazov na komunikaciju u ovoj priči događa se na nižem nivou svakoga dana po celoj zemljinoj kugli. Ljudi se bore da pronađu prave reči da prenesu drugima ono što misle. Komunikacija je borba zato što svaka osoba na ovoj zemlji ima ono što bismo nazvali »kulturni horizont«. »Pouke čovečanstvu se moraju davati na jeziku čovečanstva.« – napisala je Elen G. Vajt. Ako je ova rečenica tačna, neki adventisti, u najmanju ruku, treba da nauče da govore sa sekularnim ljudima.

9. Subota, 26. februar 2022.

Profil sekularizovanih ljudi koje trebamo da dosegne, 1. deo: ko su sekularizovani ljudi?

Šta mislimo kada kažemo sekularizovani ljudi? Evo jedne praktične, kratke definicije: »Sekularizovana osoba je čovek koji živi od dana do dana obraćajući malu ili nikakvu pažnju na Boga ili na običaje neke formalne religije.« Većina sekularizovanih ljudi nisu ateisti i nikada nisu ni doneli odluku da budu »sekularni«. Oni stvarno mogu da veruju u Boga, ali im ne pada na um da Boga ili religiju uključe u svoje svakodnevne odluke i ponašanje. Tipična sekularizovana osoba ne mora da bude neprijateljski raspoložena prema religiji, ali ona ne održava tradicionalne religijske običaje kao što su molitva, prisustvovanje bogosluženjima ili čitanje Biblije.

Sekularizam je mnogo očiglednije izražen u mestima kao što su Severna Amerika, Evropa i Australija, ali je sve prisutniji u svim ostalim delovima Zemaljske kugle koji su otvoreni za sredstva masovne komunikacije. Uticaj televizije, filmova, muzike, časopisa i interneta podupire svetovni sistem razmišljanja i ponašanja i na nekim mestima od kojih se to nikada ne bi moglo očekivati.

U svojoj knjizi *Sadašnja istina u stvarnom svetu* dr Džon Polin je obradio fenomen posvetovljenih ljudi kao celine. Iako su posvetovljeni

ljudi bili i ostali različiti u svom individualizmu, posvetovljenje ima i jedan broj zajedničkih karakteristika na koje ste uvek mogli računati. Sada se i to promenilo! Duhovnost i vera su mnogo više deo svakodnevice nego što su to bili pre desetak godina, posebno u medijima. Ljudi se osećaju mnogo ugodnije ako usputno ponekad razgovaraju o svojim duhovnim opredeljenjima. Ustanovio sam da se to odnosi i na adventističke crkve i obrazovne centre. Mnogi ljudi u Crkvi i izvan nje su željni da dopru do suštine koja se krije iza doktrina, ustanova i oblika u kojima se vera izražava. Ta glad nije bila ni izdaleka tako izražena pre samo desetak godina.

Međutim, u isto vreme hrišćanske Crkve nisu ustanovile da su se izazovi kojima su izložene umanjili. Vera i duhovnost se, možda, danas daleko više cene nego što je to bio slučaj u prošlosti, ali se to uglavnom ne odnosi i na religiju, posebno organizovanu. Vera i duhovnost su, po opštem mišljenju, sklopili neku vrstu primirja sa svetovnim načinom mišljenja, tako da vera i sekularizam mogu postojati jedno pored drugoga bez međusobnog sukobljavanja. Međutim, stroga osvedočenja ostaju sumnjiva. Kritikovanje drugih vera je izašlo iz mode i smatra se neprihvatljivom pojavom.

10. Subota, 5. mart 2022.

Profil sekularizovanih ljudi koje trebamo da dosegne, 2. deo: tradicionalno sekularizovani ljudi

Tradicionalno posvetovljena osoba je neko koji živi životom koji ne uključuje Boga, bez obzira koliko je ta osoba svesna da se tako ponaša. Takvi pojedinci mogu iskreno verovati u Boga, iako mu ne dozvoljavaju da učestvuje u praktičnim pitanjima svakodnevnog života. Oni nemaju običaj da se mole pre obroka, ne gledaju verske emisije na televiziji, retko čitaju Bibliju ili drugu versku literaturu. Oni mogu da veruju u Boga, ali samo retki među njima redovno odlaze u crkvu. Za njih su lična i zajednička izražavanja religije jednostavno postala nevažna na nivou svakodnevnog iskustva.

Tradicionalni sekularizam se može kategorisati u skladu s četiri široke perspektive. Langdon Gilki je prvi predstavio ove četiri per-

spektive u svojoj knjizi *Dati ime vihoru*, a Toni Kampolo ih je popularizovao u svojoj knjizi *Razumna vera*. Ovaj četvorodelni pregled je vrlo koristan, ali prosečna posvetovljena osoba na ulici obično nije ni svesna ovih perspektiva. Moramo, dakle, imati na umu da su ovo samo opšti oblici i da sekularizirana osoba ne misli tačno na taj način.

1. *Slučajnost ili naturalizam*. Sama reč »slučajnost« opisuje verovanje da se sve u ovom našem svetu događa niz prirodnih uzroka i podsticaja. Ništa se ne sme pripisati božanskoj intervenciji. Na primer, ako sam ogorčena osoba, onda je to zbog načina na koji su me moji roditelji vaspitali. Ako sam bogat, onda je to zato što su moji roditelji bili bogati ili zato što sam se mnogo i teško trudio da nešto postignem. Ako sam uspeo da postignem izuzetno dobre uslove prilikom kupovine automobila ili kuće, onda to nije zato što je Bog bio na mojoj strani; to je samo posledica srećnih okolnosti ili veštine kojom sam obavljao svoje poslove.

Drugi naziv za ovu vrstu razmišljanja je »naturalizam«. To znači živeti ne očekujući nikakvu natprirodnu intervenciju. Bog se ne nalazi u središtu mog života, trudeći se da mi bude od koristi ili da mi naškodi. Takvu vrstu razmišljanja takva osoba odbacuje kao sujeverje. Umesto toga, ona živi u granicama stvarnosti koju doživljava sa svojih pet čula. Svakako da je onda sumnjičava prema svim govorkanjima o natprirodnim intervencijama i čudima.

2. *Autonomnost*. Drugi osnovni aspekt sekularizovanog načina mišljenja se naziva »autonomnost« ili »nezavisnost«. Sama reč »autonomija« dolazi iz grčkog jezika. Ona znači »sam sebi zakon«. Ako Bog nije živo prisutan u svakodnevnom životu, onda ljudi sami moraju da preuzmu odgovornost za svoj život. Oni moraju sami sebi da postave pravila ponašanja. Autonomni ljudi osećaju malo ili nimalo potrebe za Božjim usmeravanjem: Na meni je, dakle, da odlučim kako ću da živim. Na meni je da odlučim kakav smisao će dobiti moj život. Smisao ne dolazi odozgo s Neba, ali ni odgovori na moja pitanja ili rešenja za moje probleme. Sekularizovani ljudi žive kao da su potpuno sami na ovom svetu. Oni smatraju da je na njima da donose one odluke koje bi se inače morale prepustiti Bogu.

3. *Relativnost*. Usko povezan s pojmom autonomnosti, pojam relativnosti je treći aspekt sekularizovanog načina razmišljanja. Ako nema nikakve natprirodne intervencije u našem svakodnevnom životu i ako ljudska bića uglavnom sama određuju svoju sudbinu, onda i smisao,

vrednosti i istina zavise od trenutnog položaja. Ono što je pravo i dobro za jednu osobu može da bude potpuno pogrešno i loše za neku drugu. Homoseksualnost može da bude pogrešna za jednu generaciju, ali potpuno prihvatljiva za drugu. Seksualni odnosi između dve odrasle osobe koje su pristale na njih su u redu ukoliko nijedna od njih ne oseća izrazitu griznju savesti ili se ne stidi zbog nekih zakasnelih podsećanja na moral. Ukoliko je nešto korisno, ili, ukoliko se dovoljno ljudi time bavi ili to čini, onda je to preporučljivo i drugima i može se podsticati. Ne postoji nikakvo merilo morala izvan nas. Većina odlučuje šta je dozvoljeno ili zabranjeno, dobro ili zlo.

4. *Vremenska ograničenost.* Četvrti i konačni aspekt ili načelo sekularizovanog načina razmišljanja se naziva »temporalnost«. Ovaj pojam izražava zamisao da je ovaj život sve što imamo. Mi dolazimo na ovu zemlju, živimo na njoj jedno kratko vreme, i onda nestajemo. Nema nikakvog trajnog značaja ono što činimo; nema nikakve nagrade ili kazne posle završetka našeg zemaljskog postojanja. Pošto je ovaj život jedino u šta možemo da budemo sigurni, preporučljivo je da ga živimo dozvoljavajući sebi sva uživanja koja možemo da imamo. Ova zamisao je bila izrazito prikazana u reklami za neke atletske patike: »Život je kratak. Igraj oštro!« Sve što išta znači događa se danas! Neka se sutra samo postara za sebe!

Uzete zajedno, ove četiri perspektive sekularizma – naturalizam, autonomnost, relativnost i privremenost – sačinjavaju pogled na svet koji je pod vlašću čovekovih pet čula. Za tradicionalno posvetovljenu osobu stvarnost je ograničena, u najmanju ruku u praktičnom smislu, na ono što svaka ljudska osoba može sama da iskusi opipljivo, na ono što može da vidi, da čuje, da dodirne, da okusi ili omiriše. Za posvetovljenu osobu, ono što je natprirodno ne može se iskusiti uz pomoć pet čula, pa je, prema tome, nevažno u životu koji mi živimo.

Pošto ljudi normalno nisu u stanju da vide, čuju ili opipaju Boga, zamisao o odnosu s Njim nema realnog smisla za istinski posvetovljenu osobu. Kada se pojave neobične okolnosti, tradicionalno sekularizovana osoba nije sklona da takve događaje smatra posledicom Božjih aktivnosti. Umesto toga, pretpostavlja da se takve neobične okolnosti mogu naučno objasniti ukoliko budemo saznali više o njima. Oni čuda smatraju proizvodom neznanja umesto vere. Nauka, pošto deluje na temelju pet čula, predstavlja njihov primarni autoritet na području znanja.

Mi možemo videti koliko samo naš svet zavisi od naučnog metoda – koliko su njegove pretpostavke prihvaćene kao sigurne – kada uzmemo u obzir činjenicu da je Martin Luter osetio potrebu da napiše traktat u kome je osudio Kopernikov radikalni pogled da je Sunce, umesto Zemlja, centar našeg solarnog sistema. Luter se usprotivio Koperniku zato što je smatrao da se njegova nova astronomija suprotstavlja Bibliji. Danas, uprkos poštovanju koje gajimo prema Luteru, nijedan adventista se ne bi usudio da kaže da je Luter bio u pravu. Jasno, nauka je otvorila naše oči za stvarnost na načine koje Luter nije očekivao. Međutim, blagoslovi nauke imaju i svoju mračnu stranu u odnosu na veru. Kada je, u praksi, čovekov pogled na istinu ograničen na realnost njegovih pet čula, Bog je izbačen iz postojanja te osobe. Intuicija i duhovna percepcija se smatraju proizvodom pogrešnog načina razmišljanja.

Iznenađuje da je tradicionalno sekularizovana osoba vrlo često »religiozna« u smislu da je često uključena u neke vrste crkvenih aktivnosti. Možda ona i ne zna zašto to čini. Možda samo zato da ugodí bračnom drugu ili poslovnim partnerima. Možda jednostavno zato što je oduvek išla u crkvu. Ali, njen duhovni život ne utiče na samu suštinu njenog bića. Ona obavlja religijske obrede i običaje, ali im nije istinski odana. Sekularizovani adventista, na primer, ponašaće se ponešto drukčije subotom, ali svoje razgovore neće usmeravati na duhovna područja i neće kod njega biti nikakvih svesnih obzira prema Bogu. Za istinskog hrišćanina, međutim, sveukupnost istine je veća od stvarnosti naših fizičkih čula. Hrišćanin veruje da izvan onoga što su naših pet čula u stanju da iskuse postoji i šira stvarnost koja je isto tako stvarna, iako obično nije prepoznatljiva uz pomoć naših fizičkih čula.

11. Subota, 12. mart 2022.

Profil sekularizovanih ljudi koje trebamo da dosegneмо 3. deo: tradicionalno sekularizovani ljudi

U toku poslednje dve decenije koncept sekularizma je doživeo zanimljiv preokret. Te promene su povezane sa onim što mnogi nazivaju »postmodernizmom«, i to je fraza koja je nastala u vezi s novim oblicima arhitekture. Na mnogo načina, današnja mlada generacija,

često nazivana »postmodernističkom«, predstavlja potpunu suprotnost tradicionalnom sekularističkom gledanju na svet. Dok tradicionalno posvetovljeni ljudi pokušavaju da žive životom koji je u velikoj meri odvojen od Boga, postmodernistički sekularni ljudi su skloni da budu veoma duhovni.

Postmodernistički sekularni ljudi mogu da provode značajna razdoblja vremena u ličnoj, privatnoj molitvi. Skloni su da uživaju u iskustvu bogoslužjenja, posebno ako ono sadrži elemente savremene muzike i stila. Oni uživaju da čitaju knjige o Bogu i da uče od ljudi čiji se duhovni put radikalno razlikuje od njihovog. Vole neformalno druženje u malim grupama sve dok neko ne pokuša da ih obaveže dugoročnim vezama. Drugim rečima, postmodernistički sekularni ljudi često će tražiti i negovati živi odnos sa Bogom. Duhovnost je ključna komponenta njihovog načina života.

U kom smislu se, onda, naziv »sekularni« može odnositi na takve duhovno aktivne ljude? Ono što ih čini »sekularnim« je snažna odbojnost prema svim oblicima i ustanovama religije. Oni mogu da održavaju odnos sa Bogom, ali nisu zainteresovani da uspostave odnos sa institucionalizovanom religijom. Oni su strogo prihvatili dve od četiri karakteristike tradicionalnog sekularizma – autonomnost i relativnost. Oni veruju u Boga i žele da uspostave odnos s Njim, ali generalno nisu zainteresovani za spolja nametnuta pravila i moralne obaveze. Oni biraju da sami uzmu u svoje ruke upravu nad svojim duhovnim putovanjem.

Postmodernisti, prema tome, imaju jaku crtu »antiautoritarizma« u svom držanju. Oni se suprotstavljaju autoritetu religijskih ustanova. Misle da se takve ustanove služe lažima i fantazijama da bi kontrolišale veliko mnoštvo povodljivih ljudi i naveli ih da im daju novac da bi se podržalo poslovanje ustanova, bez obzira da li će to poslužiti duhovnim potrebama vernika. Postmodernisti su zainteresovani za istinu i za veru, ali su odlučni da ne postanu objekt zahteva utemeljenih na veri. Oni se mogu radovati da pričaju o Bogu, ali su veoma odbojni prema pokušajima preobraćanja. Neki su došli do toga da ovakvo držanje nazovu »postdenominacionalizmom«. Mnogo više o jakim i slabim stranama ovih postmodernističkih, sekularnih trendova ćemo kazati u sledećim poglavljima.

Iz naše perspektive, postmodernistički sekularizam je, na prvi pogled, napredak u odnosu na modernističku, naučnu varijantu se-

kularizma. Mnogo je lakše razgovarati s postmodernistima o veri i vrednostima, nego s modernistima. Međutim, naše crkve i druge religijske ustanove ustanovljavaju da postaje sve teže i teže upregnuti ta izražavanja vere postmodernističkih sekularista u kola dosledne i uspešne zajednice. Postmodernisti žele da veruju u Boga i da služe svojim bližnjima, ali su sumnjičavi prema svim pokušajima da se organizuju u grupe koje dele ista uverenja. Kao rezultat, postmodernizam, uprkos svojoj duhovnosti i potvrđivanju vere, upućuje dubok izazov ciljevima naše Crkve ili ciljevima bilo kog drugog tradicionalnog oblika organizovane religije.

Bilo da posmatramo sekularne ljude kao tradicionalne ili postmodernističke, treba da se čuvamo pretpostavke da ih možemo lako klasifikovati. Razlikovanje između ove dve vrste sekularnih ljudi je važno i korisno. Međutim, među njima nema oštrog razgraničenja. Ima takvih koji se lako uklapaju u svaku kategoriju, ali ima i drugih koji pokazuju elemente obe kategorije ili koji predstavljaju prelaz od tradicionalnog sekularizma prema postmodernističkom sekularizmu.

Sekularni ljudi obe kategorije mogu da budu raznovrsni kao snežne pahuljice iako postoje zajednički uzori u načinu na koji razmišljaju. Ta raznovrsnost, naravno, neizbežna je posledica relativnosti. Ako nema apsolutnog merila za ljudski život, onda će svakako doći do velike raznovrsnosti u verovanjima i načinu života sekularnih ljudi.

Sušтина je sledeća: Ukoliko smo zaista iskreni u svom nastojanju da dosegneмо jevanđelјem do celoga sveta, moramo uzeti u obzir i ove sekularne trendove. Kao i obično, nemamo mogućnosti da biramo.

12. Subota, 19. mart 2022.

Promena paradigme kao izazov crkve XXI veka

Svaki nekoliko stotina godina svet prolazi kroz masivnu transformaciju, kroz nešto što bismo danas nazvali »zamena paradigme«. U toku nekoliko decenija izgleda kao da se društvo potpuno preorganizuje. Menja se pogled na svet, preobražavaju se društvene i političke strukture, ovo što ljudi visoko cene nije ono isto što su cenili ljudi prethodne generacije. Menja se i način na koji ljudi određuju šta je istina o njihovom svetu. Od jedne generacije do sledeće, društvo ulazi u jedan

potpuno novi svet. Ljudi koji se rađaju u tom svetu ne mogu ni da zamisle kako je izgledao svet njihovih dedova. Imaju dovoljno teškoća da zamisle i svet svojih očeva i majki.

Mi se upravo sada nalazimo u razdoblju »promene paradigme«. To je promena od modernizma ka postmodernizmu. U stvari, neki sociolozi smatraju da je ta promena tek započela, i da će konačni oblik postmodernističkog sveta tek biti potpuno shvaćen. Postmodernizam još nije neki organizovani pogled na svet ili potpuno oblikovana kultura. Međutim, već imamo dovoljno podataka da počnemo da računamo uticaj tih promena na Crkvu i njenu misiju.

U mnogim delovima sveta, sekularno okruženje upućuje istinski izazov našoj veri. Velike količine evandeoskog napora donose sve ograničenije rezultate kada se uporede s rezultatima iz prošlosti. Sve više nam se čini kao da govorimo u vetar, preko glava ljudi, umesto da ono što činimo ima nekog smisla. Ako želimo rezultate, jevanđelje mora da dođe u dodir s ljudima. Ono što je uspešno na jednom području ne mora da bude uspešno i na nekom drugom. Mi moramo da se upoznamo s jedinstvenim potrebama i brigama naših potencijalnih slušalaca. Ovo načelo se neizostavno mora poštovati kada želimo da radimo među sekularizovanim ljudima.

13. Subota, 26. mart 2022.

Upoznajmo osnovne pretpostavke postmodernizma, 1. deo

Osnovno mišljenje postmodernista je da samouverena tvrđenja modernista nisu ništa drugo do istorijski uslovljene konstrukcije, koje nemaju ništa više vrednosti od uskogrudih »izvesnosti« predmodernističke ili nekih nezapadnih kultura. Isto onako kao što su »primitivne« kulture bile uverene u svoju »pravovernost« samo zato što nisu poznavale širu, globalnu sliku, tako su i modernisti stekli svoju samouverenost ograničavajući svoju bazu podataka i hermeneutiku kojom su dozvoljavali činjenicama da budu ispitane.

Postmodernisti su slični putnicima iz neke zabačene ruralne sredine koji otkrivaju da su njihovi običaji i njihova verovanja samo lokalne prirode, iako su ih oni smatrali univerzalnima samo zato što

raspolažu širom slikom, pojavljuje se jaka svest da je modernizam izneverio svakoga svojim pogrešnim gledanjem na stvarnost. I u onoj meri u kojoj su Crkve prihvatile modernističke poglede i ugradile ih u svoj sistem verovanja, i one će se suočiti s istim optužbama o prevari. Sledeće rečenice predstavljaju kratak pregled nekih promena kroz koje je društvo prošlo u toku prelaza od sekularnog modernizma u sekularni postmodernizam:

Od poverenja do sumnje. Ova svest o prevari dovela je do opšteg prelaza iz poverenja u sumnju. *Nauka nas je izneverila, pa se nemojmo oslanjati na nauku da reši naš problem. Vlast nas je izneverila pa nemojmo očekivati od nje da reši naš problem. Religijske ustanove su nas izneverile, zato nemojte odgovore tražiti od njih. Ono što smo često nazivali znanjem nije ništa više od teorija ljudskih konstrukcija.* Danas se smatra pozitivnim ponašanjem da se sve stavlja pod sumnju, da se ničemu i nikome potpuno ne veruje, uključujući i samoga sebe. Postmodernisti su izrazito sumnjičavi prema svakome koji nudi »sve odgovore«.

Od stabilnosti do dezorijentacije. Postmodernizam priznaje gubitak ikakve sigurne svesti o redu u ovom našem svetu. Ukoliko su stvarnost i moralnost samo ljudske konstrukcije, onda nema čvrstog tla na koje bismo mogli stati, nikakvog oslonca za mišljenje. Ako je pogled na svet modernista samo društvena konstrukcija, onda to nikako ne bi mogao biti ni pogled na stvarnost, već samo san, ili još gore, noćna mora. Kolektivno zapadno verovanje da su nauka i tehnologija »odgovor« dovelo je do katastrofalnog zagađenja životne sredine, nejednakosti, tlačenja i terorizma. Oni koji su se probudili iz te noćne more skloni su da se bar neko vreme osećaju dezorijentisani.

Od jedne istine do mnogih istina. Osećanje da ne postoji nijedna pojedinačna, verodostojna konstrukcija stvarnosti dovelo je do prihvatanja gledišta o »mnogim istinama«. Svako ima na raspolaganju neku istinu, i nijedan pojedinac i nijedna grupa nema celu istinu. Iako smo nesposobni da shvatimo celu veliku sliku u njenoj ukupnosti, mi smo u stanju da shvatimo istinu na mnogo ograničenijem nivou. Umesto da bude pokazan ili nametnut, pogled na svet danas treba da bude oglašavan u kontekstu mnogih manjih istina koje se međusobno nadmeću. Prihvatanje raznovrsnih pogleda na svet se, prema tome, smatra pozitivnim držanjem u kontekstu postmodernizma.

Od individualizma do krize identiteta. Ako je sve samo »društvena konstrukcija« onda je razumno pretpostaviti da su čak i vlastita per-

cepcija ili identitet samo zabluda ili vlastita konstrukcija. I tako je u sebe sigurni, neodoljivi »kauboj« iz modernističkog mita zamenjen plastičnom ličnošću koja može da uzme bilo koji identitet u skladu s trenutnim potrebama, ali koja nikada nije sigurna koji je od njenih identiteta stvaran. Pozitivna strana ove krize identiteta je u svesti da neko može da bude sve što odluči da bude. Negativna strana je u tome da je »slika car« i da se nikome ne može verovati.

Od individualizma do zajedništva. Sekularni modernisti su insistirali na individualizmu do tačke gde su se raspadale porodice i tradicionalne strukture zajednice. Postmodernisti su mnogo više skloni zajednici. Oni su daleko skloniji da ostanu uz nukleus porodice, ali često žive sa svojim roditeljima i kada napune dvadeset i više godina. Zahvaljujući tehnološkim sredstvima, kao što je imejl, oni su mnogo skloniji od modernista da ostanu u vezi s prijateljima iz detinjstva ili čak udaljenim rođacima. Oni cene prijateljstva i lakše im je da žrtvuju karijeru ili prilike za putovanja da bi ostali uz svoje prijatelje.

U određenom smislu, ova težnja za zajedništvom je mnogo više reakcija nego smisljena delatnost. Postmodernisti su se osećali opterećeni idejama svojih modernističkih roditelja koji su žrtvovali zajedništvo i odnose na oltaru prosperiteta i uspeha. Sa druge strane, gubitak identiteta ličnosti kod mnogih postmodernista prilično im otežava povezivanje ili održavanje bliskosti u odnosima. Prema tome, zajedništvo često postaje samo magloviti cilj za kojim je dobro težiti, ali koji se sam teško dostiže.

II tromesečje

14. Subota, 2. april 2022.

Upoznajmo osnovne pretpostavke postmodernizma, 2. deo

Prošle subote smo se upoznali sa pet promena koje karakterišu razmišljanje posmodernog čoveka. U ovom razmišljanju ćemo se usredsrediti na još pet pretpostavki postmodernizma, jer je potrebno da upoznamo razmišljanje ljudi kojima želimo da pridemo veću jevanđelja.

Od religije ili nereligije do duhovnosti. Postmodernisti su sumnjičavi, ne samo prema religijama ili religijskim strukturama modernizma, već i prema pretpostavkama kojima se kitio trijumfalni sekularizam. U svetu sa mnogo istina i malo izvesnosti, uopštena duhovnost se posmatra kao nadmoćna religiji s njenim denominacijama i hijerarhijskim strukturama autoriteta. Ovo zamenjivanje sekularnog modernizma obnovljenom duhovnošću predstavlja isto toliku pretnju tradicionalnim religijskim strukturama koliko im ide u korist.

Od rascepanosti do celovitosti. Modernizam je sve analizirao do pojedinosti, od osobina materije do biblijskih tekstova, ali je imao mnogo teškoća da shvati kako se delovi uklapaju u potpunu celinu. Postmodernizam je pokazao izrazitu glad za celovitošću, želeo je da gradi odnose među predmetima, ljudima i grupama. Postojala je i glad da se otkrije velika slika, iako je postojala i sumnjičavost da li iko može stvarno da shvati šta predstavlja ta velika slika. Nezavisnost i individualizam modernizma sada se povlače pred željom za interakcijom, za

odnosima. Na porodicu se gleda kao na mesto na kome se ostvaruju istinski odnosi, a ne kao na liniju krvnog srodstva. Mlađa generacija je mnogo više zainteresovana za »biti zajedno« nego za »postići uspeh«. Zajednica, bez obzira da li se pod time misli na susedstvo, klub, razred Subotnje škole, etničku grupu, društvenu klasu, je mesto na kome se celovitost može iskusiti.

Od isključivosti do uključenosti. Ovaj naglasak na zajednici znači da postmodernisti posebno cene »mirotvorce«, ljude koji grade mostove umesto zidove. Na primer, oni veoma poštuju svaki napor koji sjedinjuje ljude različitih etničkih ili religijskih grupa. Oni žele da postupaju prema drugima tolerantno i sa poštovanjem umesto da se usredsrede na njihove greške. Oni su siti religija koje se definišu tako što isključuju nekoga iz svoje sredine. Oni vole međureligijske aktivnosti i žele da vide ono najbolje u drugima i u njihovim pogledima na svet. Prihvataju i homoseksualce i lezbijke, iako im je odbojna sama ideja o privlačnosti istoga pola. Drugim rečima, postmodernisti su sumnjičavi prema svakome ko svoje ideje i zamisli širi pod parolom: »mi protiv njih!« Adventisti moraju ovde da budu vrlo pažljivi.

Od znanja prema iskustvu. Modernizam je cenio »objektivnost«, sposobnost da se stvari upoznaju kakve jesu, nezavisno od načina na koji kao pojedinci gledamo na njih. Postmodernizam, sa druge strane, ceni »objektivnost«, pretpostavljajući da i ne postoji neko objektivno znanje, da sve postoji u skladu s načinom na koji smo ga iskusili. Istina nije toliko lista predloga u koje treba verovati, koliko je poštena i autentična percepcija stvarnosti onako kako smo je iskusili. »Istina« je tako postala »ono što radi za mene«. U isto vreme, iskustvo nas uči da ono što radi za mene ne mora da radi za tebe, tako da će nas istina utemeljena na iskustvu voditi ka mnogim istinama, umesto ka jednoj jedinjoj istini.

Od iznošenja istine do pričanja priča. Kombinacija holizma i iskustva kao temelja istine navodi postmoderniste na zamisao da pričaju priče umesto da iznose istinu. Priča je pokušaj da se objasni velika slika, ili neki njen deo, sa stanovišta pojedinca koji priča priču. Potražnja za istinom u postmodernističkom svetu zahteva slušanje mnogih priča. Svaka od tih priča sadrži delić velike slike. Svaka priča je manjkava, ali se ceni zato što predstavlja neophodni deo potrage za istinom. I zato, iako adventistička priča, na primer, nije bila zanimljiva skeptičnim bib-

lijskim modernističkim istraživačima, ona je sada dobrodošla kao deo šireg teološkog poduhvata.

Postmodernističko odbacivanje Biblije, Crkve i velikih priča kao puta koji vodi prema istini izgleda kao veliki udarac namenjen hrišćanskom verovanju, bar onakvom kakvim ga većina od nas zamišlja. Vrlo je lako da čovek posumnja da se Božja ruka mogla sagledati u postmodernizmu. On se u očima mnogih pojavljuje kao delo Sotone, umesto da bude nešto što bi Bog mogao da upotrebi.

Međutim, postmodernističko stanje ne treba da bude tako zastrašujuće kao što nekima izgleda. Kao adventista sedmog dana, ne mogu da zamislim neko okruženje koje ostavlja Boga »bez svedoka« (Dela 14,17).

15. Subota, 9. april 2022.

Božja ruka u sekularnom postmodernizmu 1. deo: osećaj slomljenosti i autentičnost

Postmodernisti nikako ne dele samopouzdanje modernista. Oni su mnogo skloniji od svojih dedova da misle o sebi kao o slomljenim ljudima. Oni često dolaze iz uništenih domova ili iz domova u kojima su sukobi i primirja stalno na dnevnom redu. Kada svojim prijateljima pričaju o svom domu, otkrivaju da stvari nisu ništa bolje ni s druge strane ograde. I kao posledicu, postmodernisti gaje snažan osećaj o vlastitoj slomljenosti, u dubokoj potrebi za izlečenjem.

To se odnosi isto tako na adventiste kao i na ljude izvan Crkve. Njihov krug prijatelja je obuhvatao mnogu decu iz uništenih ili ugroženih domova, s visokim nivoom napetosti, zlostavljanja i nefunkcionalnosti. Objektivna istraživanja uporno ukazuju da nivo zlostavljanja, preljuba i razvoda u adventističkim domovima nije značajno drukčiji od onoga u društvu kao celini. Postmodernističko iskustvo se prilično dosledno proteže duž cele društvene zajednice u zapadnim zemljama.

Međutim, iako slomljenost može dovesti do očajanja, ona može da pokaže put prema osvežavajućim uticajima jevanđelja. Čovek mora da zna da je bolestan pre nego što počne da se leči. Mora da zna da ima problem pre nego što će se zainteresovati za rešenje. Svest o vlastitoj poročnosti je preduslov za delovanje jevanđelja. Ja bih rekao da je Božja ruka na delu u osećanju slomljenosti koje gaje sekularni postmodernisti.

Živeći u doba u kom je slika car, postmodernistički pojedinci visoku vrednost pripisuju poniznosti, čestitosti, i autentičnosti u međuljudskim odnosima. Oni kažu da je bolje biti pošten prema svojim nedostacima i manama nego stvarati privid ili »igrati za publiku«. Ovo načelo je usko povezano s prethodnim. Postmodernisti nemaju samo snažno izraženu svest o svojoj slomljenosti, već su i spremni da tu svoju slomljenost otvoreno podele sa svojim prijateljima, ukoliko budu smatrali da je to sigurno.

Poniznost i autentičnost su, naravno, centralne karaktersitike istinske hrišćanske vere. Istinsko priznanje nije ništa drugo nego kazati istinu o samome sebi. U sekularnom modernizmu poniznost nije bila cenjena. Smatralo se da ona umanjuje čovekovu vrednost. Kada je modernizam bio na vrhuncu, ljudima je bilo neophodno da budu ponizni samo ako su imali obilje razloga da budu ponizni. Postmodernizam, sa druge strane, pridaje veliku vrednost iskrenosti i istinitosti. To mi ukazuje da Bog, sa svoje strane, usmerava kulturu prema mestu na kome će visoko uzdizati jednu od velikih probnih istina hrišćanske tradicije (Jovan 3,19.20). To je ujedno i zlatna prilika za istinsku hrišćansku veru.

Međutim, dok cene istinsku autentičnost, postmodernisti su obično veoma sumnjičavi prema ličnim tvrdnjama o autentičnosti. Autentičnost nije ogrtač koji neko može da stavi i da skinе po svojoj volji. To je plod doživotnog predanja autentičnosti. Mnoge hrišćanske zajednice su zadovoljne da glačaju svoju sliku, misleći da ljudi izvan njihove sredine neće videti dalje od površine. Međutim, teško se varaju. Postmodernisti mogu da namirišu licemerje na kilometar. Ukoliko hrišćanska zajednica tvrdi da je stekla neko iskustvo koje nije stvarno, postmodernisti će brzo izgubiti interes prema njoj. Prema tome, i ovde nam se pruža prilika, ali to je i prilika koja se ne sme olako shvatiti.

16. Subota, 16. april 2022.

Božja ruka u sekularnom postmodernizmu, 2. deo: Potraga za identitetom i potreba za zajednicom

Svest o slomljenosti je usko povezana sa gubitkom ličnog identiteta. Ljudi se osećaju slomljeni kada nemaju jasnu zamisao ko su ili koja je svrha njihovog postojanja. To dovodi do jednog zanimljivog para-

doksa. Postmodernisti čeznu za jasnom svešču o ličnom identitetu, a ipak se pitaju da li će ikada biti u stanju da ga steknu za sebe. Po njihovom iskustvu, zahtevi za identitetom drugih se često pokazuju kao manjkavi ili iskonstruisani. S malo ili nimalo uzora o jasnom identitetu, postmodernisti često zapadaju u krizu identiteta. Mogu da provedu ceo svoj život pokušavajući da uzmu ovaj ili onaj identitet da vide koji će im odgovarati, i da na kraju završe bez ikakvog zaključka koji identitet je zaista njihov.

Ovo može da objasni zašto su filmovi tako popularni među pripadnicima ove generacije. Posmatranje filmova omogućuje ljudima da proučavaju mnoštvo »identiteta« na delu. Kada se film završi (ili pošto ga pogleda nekoliko puta), postmodernista igra različite karaktere i scenarija u svojim mislima ili čak i pred svojim prijateljima. Međutim, pošto su ti celuloidni identiteti često nerealni, ovi pokušaji često ostavljaju postmodernistu nezadovoljnim, nesposobnim da izgradi identitet koji bi mu stvarno odgovarao.

To stanje ostavlja prostor za vrstu pozitivnog identiteta koji dolazi na temelju znanja da je neko otkupljen po skupoj ceni. Jevanđelje osigurava stabilnu svest o vlastitoj vrednosti, koja nas nikada neće izneveriti ili ostaviti. Dobro zaokružena hrišćanska vera pomaže ljudima da saznaju zašto su ovde, odakle su došli i kuda idu. Biblija, kada se pravilno shvati i predstavi, osigurava onu vrstu identiteta za kojom čeznu postmodernisti.

Povezano s tom potragom za identitetom je i velika zainteresovanost ljudi za »život koji ima svrhu«. Postmodernisti žele da njihov život ima neku misiju ili svrhu; žele da osećaju da su svojim životom uneli neku promenu u svet. I to se pokazalo kao prilika za prodor istinske hrišćanske vere. Bilbija snažno podupire ideju da Bog nudi svrhu života svakog čoveka (Jeremija 1,5). Ukoliko je naš identitet već utkan u tkivo našeg života, ne treba više da stvaramo sebi neki identitet; jednostavno treba da otkrijemo identitet koji je već bio stvoren za nas.

Kao što sam naglasio u prethodnom poglavlju, postmodernisti imaju snažnu potrebu za istinskim zajedništvom. Bio sam zadivljen kada sam posmatrao ovu generaciju kako rešava međuljudske odnose. U mojoj generaciji, voleli smo da uparujemo – i ne samo zbog romantizma i romanse. Mladići su uživali da provode vreme jedan s drugim, da zajednički putuju ili da se bave nekim drugim zajedničkim interesima. Isto se to odnosi i na devojke. Nekako mi se čini da su ti odnosi

onda bili dublji, ali su oni istovremeno bili i izolovaniji od svog šireg okruženja. Jednom prijatelji, uvek prijatelji.

Mladi ljudi postmoderne generacije pokazuju mnogo manje sklonosti prema druženju u parovima. Oni su skloni da izlaze u grupama od pet (dve devojke i tri mladića, na primer) ili sedam osoba (pet devojaka i dva mladića), uvek sa svojim prijateljima, ali su nekako uzdržani da se upuštaju u dublje međusobne odnose. Krug prijatelja se često menja od školske godine do školske godine. Dok je prethodna generacija nalazila zajedništvo u proširenoj porodici, ova generacija ga traži u nasumično stvorenoj grupi prijatelja. Skoro da izgleda kao da postmodernisti traže bliskost i da se istovremeno plaše da će je stvarno i pronaći.

Veliki indikator potrebe za zajedništvom su trgovinski molovi. U trgovinskom molu postmodernisti se okupljaju da proslave zajedničku obuzetost strašću da istovremeno kupuju i jedu. »Kada stvari postanu opake, opaki idu da kupuju!« Oni koji to sebi mogu da dozvole, nalaze svoj identitet i prihvatanje u trošenju. Međutim, moja kćerka mora apsolutno da bude sama kada kupuje (moj sin apsolutno mrzi kupovanje, ukoliko se ne radi o kompjuterskim igricama). Trošenje samo po sebi ne zadovoljava, samo se zajedničko iskustvo računa!

Uprkos njenim manama, ima nešto vrlo pozitivno u ovoj potrazi za zajedništvom. Zajedništvo je temeljna karakteristika novozavetne vere, bez obzira da li je većina hrišćanskih zajednica postiže ili ne postiže. Kada bi hrišćanske zajednice mogle da nauče da iskuse i ostvare onu vrstu zajedništva koju Novi zavet objavljuje, ustanovile bi da su postmodernisti iskreno zainteresovani za ono što bi one mogle da im ponude. Na ovom području, kao i na mnogim drugima, izgleda da Božja ruka usmerava osnovna društvena strujanja bar malo bliže biblijskom idealu.

17. Subota, 23. april 2022.

Božja ruka u sekularnom postmodernizmu, 3. deo: uključivost i duhovnost

U postmodernom ponašanju javlja se osvežavajuća »uključivost« prema svakome ko je stranac, izvan redovnih tokova, ili koji je samo potpuno drugačiji. Jednoga dana, ja ili moja žena (ne sećam se više

ko), našalio se na račun homoseksualaca. Moja starija kćerka je odmah gnevno reagovala: »Ne govori nešto tako! Čak i ako se ne slažeš s onim što oni čine, oni su ljudi, i treba im prilaziti s poštovanjem!« Bio sam veoma ponosan na nju u tom trenutku. Ona je odlučila da ne dozvoli da joj unapred stvorena mišljenja zatvore put da dopre do svojih bližnjih. I njen komentar izgleda kao da je bio tipičan za njenu generaciju.

Pokretačke sile koje stoje iza postmodernističke »uključivosti« su globalizacija i urbanizacija. Modernizam je omogućio da se oko trgovine i proizvodnje podignu veliki gradovi. Ovi veliki gradovi, kultura koju su omogućavali i radna mesta koja su nudili, postali su slični magnetima koji su snažno privlačili ljude iz celog sveta. Ovi globalni »lonci za mešanje« postali su mesto na koje su ljudi raznih boja, rasa, kultura i verovanja dolazili da se upoznaju.

Iako je ovaj razvoj u početku patio od mnogih napetosti, najveći deo ljudi je ipak naučio da ukoliko želimo da živimo zajedno moramo da poštujemo jedni druge i da slušamo jedni druge. Postmodernistička deca su odrastala u kontekstu u kome je raznolikost postala pravilo, a »uključivost« izgledala kao najbolji način da se suočimo s njom. Globalna pojava urbanog mešanja ujedno znači da je postmodernističko stanje postalo deo globalnog fenomena, čak i na područjima na kojima modernizam nikada nije uhvatio korena.

Iako postmodernizam treba uključiti u opšti pojam sekularizma, nema nikakve sumnje da je mlada generacija mnogo duhovnija od prethodne. Pre dvadeset i pet godina, izražavanja vere atletičara, političara i filmskih glumaca su dočekivana s užasavanjem i ponekad isključivanjem iz društvene sredine. Izbegavanje religije i politike smatralo se osnovnim uslovom za javno raspravljanje. U mnogim religijskim intelektualnim društvima, ljudi su se mrštili na molitvu i verske razgovore, plašeći se da ne budu odbojni teozozima drugih osvedočenja ili onima bez osvedočenja.

Međutim, ovo nametnuto izbegavanje razgovora o Bogu predstavlja prošlost, u najmanju ruku u Severnoj Americi. Atletičari, političari i glumci su ponekad vrlo rečiti kada izražavaju svoju veru. U intelektualnim društvima povezanim s religijom, ljudi su postali mnogo otvoreniji u vezi sa svojim ličnim gledištima i ponašanjem ljudi od kojih to nikada ne bih očekivao. Iako postmodernisti gaje snažnu sumnjičavost prema tradicionalnim religijskim ustanovama i prema Bibliji, oni su otvoreni za duhovne rasprave sa svakim ko poznaje Boga i koji može da po-

mogne drugima da ga upoznaju. Oblici postmodernističke duhovnosti predstavljaju izazov tradicionalnoj religiji, ali je potpuno izvesno da u zapadnom svetu sada ima daleko više vere nego što je to bio slučaj pre deceniju ili dve.

Prema tome, kada jevanđelje predstavljamo postmodernistima, imperativ je da započnemo sa ličnim iskustvom. Ako istina koju želite da objavite nije promenila vaš lični život, nemojte očekivati ni od postmodernista da budu oduševljeni njom. Međutim, ako je ono što govorite zaista promenilo vaš život i ako je utemeljeno na opipljivim dokazima, postmodernisti neće biti skloni da odbace vaše pokušaje da im razumno objavite jevanđelje. Bez obzira koju duhovnu istinu želite da predstavite postmodernistima, ona mora da bude praktične prirode i autentična.

18. Subota, 30. april 2022.

Božja ruka u sekularnom postmodernizmu, 4. deo: tolerantnost prema drukčijim pogledima

Jedan od zadivljujućih karakteristika postmodernističkog stanja je njegova sposobnost da podnosi suprotna mišljenja i ponašanja. Ono što je istina za tebe može biti sasvim drukčije od onoga što je istina za mene. Oba ova shvatanja istine se mogu prihvatiti kao verodostojna u postmodernističkom okruženju. To je potpuno drugačije od logičke isključivosti modernizma.

Filozofi stare Grčke su suprotnost istini proglašavali neistinom. Ukoliko vi znate da je nešto istina, i ako vam neko drugi kaže nešto što se potpuno razlikuje od vašeg mišljenja, takav jednostavno nije u pravu i dostojan je osude. Ovo je bila važna filozofska osnova za samopouzdanje modernista. Naučni modernizam je bio karakterističan po svojoj jasnoj logici, po grčko-zapadnoj terminologiji. Grčka logika nije dozvoljavala da obe suprotnosti budu prihvaćene kao istina. Prema tome, ni u sekularnom modernizmu međusobno suprotna shvatanja istine nisu mogla biti prihvaćena kao tačna, bar jedno od njih je moralo da bude odbačeno. Kada se uzme u obzir i načelo sumnje, to znači da je nauka bila isto tako aktivna u dokazivanju da su neke ideje pogrešne, kao što je bila aktivna u dokazivanju da su neke ideje ispravne.

Međutim, jevrejska logika, izražena u Bibliji, često je mogla da posmatra međusobno suprotne ideje ne kao pravilne ili pogrešne, već kao napetost koja vlada između dva suprotna pola. Tako, na primer, Hristova priroda nije neka ili-ili doktrina. Hristos je i sto posto čovek i sto posto Bog. Grčko-zapadna logika ne može da trpi takvo gledište; ona takvo gledište već po definiciji smatra nelogičkim ili logički nemoćnim. Biblija pak potvrđuje oba aspekta Hristove prirode kao ravnopravno istinita.

Na sličan način, Novi zavet uči da smo se pomirili s Bogom da bismo mogli biti pomireni s Njime (2. Korinćanima 5,18-20). To je prilično teško za našu grčko-zapadnu logiku da »progutamo«. Biblija takođe uči da se spasavamo jedino verom, bez dela, a ipak tvrdi da niko neće biti spasen bez dela. Čak su i hrišćanski modernisti teško izlazili na kraj s tom idejom.

Postmodernističko odbacivanje ili-ili kategorija grčke logike vratilo je svet nazad jevrejskom obliku logike. Upravo zbog toga, postmodernisti mogu stvarno lakše da shvate Bibliju od nekih prethodnih generacija. Prirodna napetost biblijskih misli izgleda mnogo normalnija u postmodernističkom kontekstu. I to je, opet, vrlo pozitivan razvoj.

19. Subota, 7. maj 2022.

Božja ruka u sekularnom postmodernizmu, 5. deo: istina kao priča

Kao što smo već videli predhodnih subota, postmodernisti ne traže istinu u crkvi, u Bibliji (kao što se ona tradicionalno shvata) ili u nauci. Oni traže istinu u zajedništvu i u pričanju priča. Međutim, ni to nije potpuno pogrešno. Zamisao o istini kao priči predstavlja snažno protiv sredstvo tradicionalnoj modernističkoj upotrebi Biblije.

U savremenom dobu, ljudi su pristupali Bibliji kao rudniku umesto kao priči. Bila je to za njih masa materijala iz koje je svako mogao da izdvaja »dokazne tekstove« ili »zlatne grumenove« teološke istine, koje su se onda mogle prikupljati u skladne sisteme. U praksi, sama Biblija nije bila istina, istina je bila ono što smo »iskopali« iz Biblije. U ovom procesu, na nesreću, bilo je isuviše lako »oblikovati« istinu Biblije po zamisli ili slici istraživača.

Modernisti su često očajavali što ljudima nije lako da shvate istine Biblije. Sve bi bilo daleko lakše da je Biblija bila napisana u obliku sistematike teologije ili kao jasno i logično nabranje osnovnih verovanja, zar ne? Budimo iskreni, možete li otvoriti stranice Biblije i pronaći jasno izražene tekstove kojima je oblikovano dvadeset i osam osnovnih verovanja naše Crkve. Umesto toga, Biblija je zbirka priča i poema i nasumično odabranih ličnih pisama. Biblija nudi pogled prema Bogu, ali često propušta da objavi crno-belu izvesnost koju su zahtevali mnogi hrišćani. Mnogi tekstovi i mnoga učenja Biblije su manje nego savršeno jasni. Neko bi mogao da pomisli da je trebalo da Bog bude bar malo logičniji kada nam je otkrivao svoje istine!

Ne znamo tačno šta je Bog mislio kada je dozvolio da Biblija bude prikupljena u obliku u kome je mi imamo, ali možemo biti potpuno sigurni da je imamo u obliku u kome je On hteo da je imamo! Umesto da »primoravam« Bibliju da kaže tačno ono što bih ja želeo da kaže, ja radije uzimam Bibliju takvu kakva jeste i pokušavam da razumem ono što mi ona govori o Bogu. U svojoj mudrosti, Bog je odlučio da Biblija bude najvećim delom zbirka priča umesto smisleni opis pažljivo formulisanih doktrina. Ako je to već tako, onda bi postmodernizam mogao da bude naša najbolja prilika da potpuno istražimo biblijske nagoveštaje o Božjem karakteru i namerama. Zaista ne možemo da ne vidimo Njegovu ruku u svemu tome!

Međutim, imajmo na umu da postmodernisti cene svoje vlastite zaključke daleko više nego što cene naše. Prema tome, oni će pokloniti svoje poverenje jedino onoj priči koja je njima lično postala stvarna. Uz pomoć Svetoga Duha, oni mogu da prihvate naše autentične priče o veri kao svoje. Kada ljudi prihvate nečiju priču, oni postaju učenici, i dobijaju želju da postanu sve sličniji onom koji im je ispričao svoju priču.

20. Subota, 14. maj 2022.

Velike priče i postmodernizam, 1. deo

Za adventiste, najveći izazov u radu sa postmodernistima je naš veliki narativ o »velikoj borbi između dobra i zla«. Tema o velikoj borbi se smatra najvećim pojedinačnim adventističkim doprinosom hrišćanskoj teologiji. Svakako da je to i element koji definiše srž tradicionalnog

adventističkog identiteta. Za postmodernistički um, međutim, velike priče kao što je »velika borba« su samo ljudske konstrukcije, fiktivna sredstva kojim ljudi nameću red istoriji i pokušavaju da je pokore sebi.

Postmodernisti su vrlo sumnjičavi prema svima koji im nude »potpune i svestrane odgovore«. Oni veruju da svaka univerzalna priča o svetu i njegovoj istoriji od početka do kraja nudi mnogo više nego što je bilo kome moguće da zna. Zašto? Zato što su svi ostali veliki narativi, poznati postmodernistima, izgubili svoju verodostojnost. Čak je i sama ideja o velikim narativima izgubila svoju verodostojnost. Oni smatraju, pošto su već po definiciji ljudski umovi ograničeni, da onda nemaju ni sposobnosti da zamisle veliku priču koja bi mogla da sadrži punu meru istine.

Postmodernisti veruju da su veliki narativi, prema svom tvrđenju da objašnjavaju celu sliku, skloni tlačenju i nasilju prema onima koji tu sliku ne prihvataju. Odbacujući verodostojnost meta narativa sekularni postmodernisti veruju da pomažu da se ukloni nasilje sa ove planete. Njima je milije da žive s mnogim pričama nego da žive s velikim meta-narativima koji su se tako često pokazali kao nasilni i prevarljivi sami po sebi. Teško bi se moglo i pomisliti da bi oni mogli da traže jedan niz verovanja koji bi sve objašnjavao, iako su otvoreni prema takozvanim lokalnim narativima – prema pričama koje izražavaju način na koji lokalna zajednica doživljava svet. Međutim, ako je istina utemeljena na zajednici, onda je istina relativna, zavisno od zajednice u kojoj je ponikla.

U umetnosti, ovaj pogled se izražava tehnikom takozvanog »kolaža«, uklapanjem slika koje se sudaraju. Takvi kolaži omogućuju posmatračima različite mogućnosti tumačenja. U arhitekturi, postmodernizam se izražava strukturama koje iskorišćavaju neskladnosti u stilu, senkama, obliku i teksturi.

U postmodernističkoj fikciji i filmu, vreme različitih delova priče je često neodređeno; zapaža se labava povezanost ideja, i često je teško kazati šta je stvarnost, a šta je zamišljeno u okviru priče. Mešanje činjenica i fikcije, čak i u dokumentarcima, zamagljuje liniju razdvajanja između stvarnosti i iluzije. Klasični postmodernistički film je *Matriks*, u kome je ljudsko iskustvo svedeno na električne impulse u mozgovima komatoznih pojedinaca. U tom filmu je zaista teško razlikovati šta opisuje stvarno iskustvo od onoga što je samo kompjuterski generisano iskustvo.

U popularnoj muzici tehnike aluzija, uzorkovanja i ponovnog mešanja zamagljuje razliku između originalne kompozicije i reprodukcije.

Ljudi koji danas odlaze na koncerte, ne slušaju samo muziku niti posmatraju orkestar i izvođače; oni gledaju raznovrsne video-prikaze i specijalne efekte, koji zamagljuje razliku između živog izvođenja i snimljenih produkcija. Postmodernistički stilovi odevanja pokazuju veliku jagmu za etiketama koje pokazuju imena brendova i brendiranih proizvoda. Time se zamagljuje i razlika između mode i marketinga. Etiketiranje ima malo veze s vrednošću odevnog predmeta ali ima mnogo veze sa slikom koju predstavlja, slikom koja se stvorena posredovanjem marketinga.

Međutim, iako tvrđenje da postmodernisti odbacuju sve velike narative deluje kao ukazivanje na opasan razvoj, ima i nešto iznenađujuće blisko nama u svemu tome. Naša knjiga *Velika borba*, na primer, vodi čitaoca kroz hrišćansku istoriju, pokazujući kako su drugi veliki narativi postajali sredstvo zlostavljanja i nasilja nad bližnjima. Ukoliko *Velika borba* zaista nije ponudila neki, samo svoj veliki narativ, ona se lako može opisati kao »proročanska« postmodernistička knjiga, knjiga koja je sagledala u kom smeru se događaji kreću daleko pre njihovog vremena. Kada neko uzme u obzir koliki su drugi meta narativi zaista razorno, rušilački delovali u toku istorije, onda nije nikakvo iznenađenje da postmodernisti smatraju da je bolje ne imati nikakav meta narativ nego neki koji sadrži ozbiljne greške i propuste. Da li je moguće zastupati ideju o istinski postmodernističkom meta narativu? Da li bi *Velika borba* mogla da postane takav narativ?

Za početak, od vitalne je važnosti da priznamo da svi meta-narativi, uključujući i adventističko shvatanje velike borbe, imaju nekih svojih nedostataka. Zauzeti neko drugo gledište ne bi samo izgledalo arogantno prema postmodernistima; ono bi, u stvari, bilo i neistinito. Biblija nas jasno uči »da nešto znamo i nešto prorokujemo« (1. Korinćanima 13,9). Smešno bi bilo i pretpostaviti da zato što imamo Bibliju imamo i sveobuhvatno znanje o svemu što se dešava u svemiru. Biblija nam daje dovoljno znanja za spasenje, ali ne i dovoljno znanja da zadovoljimo svu svoju radoznalost. Naše poznavanje istine će uvek patiti od ograničenja i biblijskog otkrivenja i naše ljudske sposobnosti da ga razumemo. Ako priznamo ta ograničenja, postmodernisti će obično ceniti naše poštenje i poniznost takvog pristupa.

Velike priče i postmodernizam, 2. deo

U kontekstu odnosa poverenja, adventisti mogu da istaknu da postmodernizam, uprkos svojim tvrđenjima, nije uspeo da izbegne neki oblik meta narativa. Tvrđenje: »Svi meta narativi su pogrešni!« i samo po sebi predstavlja meta narativ! Takvo zaključivanje je kružno! Odbacujući meta narative postmodernizam relativizuje sve ostale poglede na svet kao lokalne priče koje nemaju legitimnog prava na stvarnost. Na taj način, postmodernizam uvlači svoj meta narativ na mala vrata. Radikalni postmodernizam odbacuje univerzalnu verodostojnost svakog drugog verovanja, pretpostavljajući istovremeno da je njegova pretpostavka jedina koja ima univerzalnu vrednost.

Želja da se izbegne nasilje i tlačenje je dobra, ali meta narativi kao takvi nisu stvarni razlog za ta zla. Veliki narativi mogu da postanu i otrov i lek, zavisno od toga kako se upotrebljavaju. Kao otrov, oni skrivaju potencijal za tlačenje i nasilje, ali kao lek imaju potencijal da unapređuju pravедnost i izlečenje. Problem nije u tome da li je hrišćanska vera ukorenjena u velikom narativu, već koju vrstu meta-narativa Biblija sadrži.

Prema Bibliji, stvarni problem u ovom svetu koji navodi na nasilje i tlačenje nije sam meta narativ; umesto toga, to je oholost ljudskog srca. Da bi se savladalo nasilje treba nam lek mnogo radikalniji od samog oslobađanja od svih objašnjenja svemira putem velikih slika. Nadvladavanje tlačenja i nasilja zahteva preobražavanje ljudskog srca i njegovo oslobađanje od egoističnog gledanja svojih interesa i okretanje bližnjima. Postmodernizam je dijagnostikovao simptome problema (tlačenje i nasilje), ali nije ponudio formulu za rešenje samog problema (oholost i egoizam).

Priznavši istinitost postmodernističke dijagnoze stanja modernog društva, možemo da pozovemo sekularne postmoderniste da nam se pridruže u traženju *najboljeg* meta narativa. Živeti bez ikakvog meta-narativa nije nikakvo poboljšanje stanja nasilja i tlačenja iz prošlosti. Iako nikada nećemo uspeti da saznamo istinu u apsolutnom smislu, apsolutna istina je bila utelovljena u Isusu Hristu i može se okusiti u stvarnosti odnosa s Njim. Pavle se slaže da nismo još potpuno dostigli (Filipljanima 3,12), ali da se nalazimo na putu dubljeg upoznavanja

Božje velike slike. Putem molitve, možemo pozvati Božju silu otkri-venja da nas povede tamo kuda sami ne možemo poći, naime, duboko u um sekularnih postmodernista. Bog može da otvori srca i um magiji Njegovog velikog biblijskog meta-narativa, ukoliko budemo pristupili ljudima ponizno i spremni da primimo pouku. »A sluga Gospodnji ne treba da se svađa, nego da bude krotak k svima, poučljiv, koji nepravdu može podnositi, i s krotkošću poučavati one koji se protive; eda bi im Bog kako dao pokajanje za poznanje istine i da se iskopaju iz zamke đavola, koji ih je ulovio da žive za svoju volju.« (2. Timotiju 2,24.26)

Postoje dve vrste sile. Prvo je sila *nad* drugima, kojom se ljudi služe da vladaju drugima i da ih primoravaju da prihvate njihovu volju. Ali, postoji i druga sila, sila *za* – sila mentora u korist učenika, sila koja služi na korist drugima, koja ih osposobljava da rastu i da uče. Ono što je posebno u velikom narativu jevanđelja je činjenica da je utemeljen na ljubavi koja sebe žrtvuje umesto na svetovnoj moći (Jovan 15,13; 18,6.37). Velika priča jevanđelja ne govori o moći nad drugima; ona ne proizvodi nasilje. Vladar u evanđeoskoj priči poziva sa krsta, a ne sa prestola. On je lav koji pobeđuje i koji se preobražava u zaklano jagnje. Veliki narativ jevanđelja je siguran, jer je utemeljen na žrtvovanju samoga sebe. Sila evanđeoske priče je sigurna sila, sila koja gradi umesto da razara.

Ono što postmodernisti odbacuju nije toliko realnost apsolutne istine koliko polaganje prava na apsolutno znanje. Bilbija se slaže da mi ne možemo polagati pravo na apsolutno znanje (Jeremija 17,9; 1. Korinćanima 13,9.12). U stvari, u istoj meri u kojoj se trudimo da odbranimo pravo na apsolutno znanje, mi ne branimo biblijsku istinu, već uzdižemo moderni racionalizam. Govoriti o apsolutnoj istini u svetu koji je ispunjen ljudima koji nisu u stanju da je potpuno shvate, znači govoriti u zagonetkama.

Ponizni evanđeoski pristup postmodernističkim strahovanjima nad velikim narativima kao da ima svoj odjek u rečima Elen G. Vajt upućenima pastoru koga je unutrašnja oholost navela na lažno samopouzdanje i na arogantno ponašanje:

»Gospod želi od svog naroda da sledi drugačije metode nego što su osuđivanje zala, čak i u slučaju kada je osuda opravdana... Delo koje je Hristos došao da obavi u našem svetu nije bilo da podiže barijere i da stalno napominje ljudima da su zli... Onaj ko očekuje da prosvetli pre-varene ljude mora da im se približi i da radi za njih iz ljubavi...

Kada budemo branili istinu i najogorčenijim protivnicima treba da pristupamo s poštovanjem i smernošću Postupajmo prema svakom čoveku pošteno... Mi čeznemo da vidimo reforme, i pošto ne vidimo ono što želimo, zlom duhu isuviše često dozvoljavamo da stavlja kapi žuči u našu čašu, pa tako i drugi bivaju ogorčeni. Svojim pogrešno upućenim rečima mi razdražujemo njihov duh i uzrokujeemo njihovu pobunu. Svaka propoved koju propovedamo, svaki članak koji napišemo, može da bude potpuno istinit; ali samo jedna kap žuči u njima biće kao otrov slušaocu ili čitaocu. Zbog te jedne kapi otrova, neko može da zaboravi sve vaše dobre i prihvatljive reči.» (6T 121-123)

22. Subota, 28. maj 2022.

Postmodernizam i organizovana religija, 1. deo

Postmodernisti su intenzivno zainteresovani za veru i duhovnost, ali je većina njih odlučno nezainteresovana za »religiju«. Pod *religijom* ja podrazumevam oblike, strukture, ustanove i rituale preko kojih su vernici, ljudi koji veruju u Boga, organizovali ono što smatraju Njegovim delom na Zemlji. Takva »organizovana religija« se sve više i više potiskuje naporima postmodernista i atmosferom koju oni stvaraju i šire. Postmodernisti više vole da traže religijski sadržaj izvan ustanova i delatnosti koje su povezane s Crkvom. Njihovo izrazito interesovanje za ono što je duhovno ima svoj pandan u njihovoj izrazitoj odbojnosti prema svemu što je povezano s organizovanom religijom s njenim pravilima, sveštenstvom i doktrinama.

Preovlađujuća sumnjičavost prema autoritetima uopšte, rađa i posebnu sumnjičavost prema duhovnom autoritetu. I moderni i postmoderni sekularisti veruju da je organizovana religija nasilna i da manipuliše ljudima. Smatraju da je religijsko nasilje najneugodnije od svih napada na ljudske lične slobode. Kada se sekularni ljudi obrate veri, oni upravo zato žele da budu uključeni u religijske aktivnosti na područjima na kojima mogu da zadrže najviše slobode odlučivanja kako da rade i kako da se ponašaju. Moglo bi se kazati da žele da budu »uključeni« u proces kojim su i bili obraćeni i kojim su pristupili zajednici.

Ova sumnjičavost prema organizovanoj religiji posebno je upućena prema hrišćanskim crkvama u zapadnom svetu. Postmodernistička

kultura smatra hrišćanske crkve bezvrednim ustanovama, koje su se zlonamerno povukle iz opštih tokova društvene kulture i njenih izazova. Oni misle o Crkvi više kao o profitnoj organizaciji nego kao o duhovnoj. Hrišćane često smatraju za ekstremiste koji ne poštuju razlike među ljudima, koji su netrpeljivi prema bilo kojim idejama koje se razlikuju od crkvene tradicije.

Uticao ovih predrasuda na lokalne hrišćanske crkve je ono što mnogi sociolozi nazivaju postdenominalizacija. Mnoge lokalne crkve pokušavaju da se oslobode denominacijskih veza da bi postale privlačnije postmodernističkim vernicima. Institucionalizovana Crkva se smatra više modernističkom nego istinski duhovnom ustanovom. Skoro po definiciji, denominacije kao što su Crkva adventista sedmog dana su poznate po tvrđenju da imaju znanje čija je istinitost univerzalna. Zato mnogi postmodernisti ne gledaju na takve Crkve kao na prihvatljivu opciju u svom traženju istine. U pravu ili ne, jedno od poslednjih mesta, od kojih postmodernisti očekuju da budu duhovna, su upravo crkve. Sinagoge i hramovi, suprotno tome, mogu postati zanimljivi postmodernističkom istraživačkom umu.

Ovo je zaista ozbiljan izazov tradicionalnoj adventističkoj veri. Tu moramo da budemo zaista poštteni. Ima malo hrišćanskih Crkava koje su tako čvrsto organizovane i kontrolisane kao Crkva adventista sedmog dana. Strukture i procedure koje mi smatramo same po sebi razumljivima, predstavljaju prilično veliku smetnju sekularnim ljudima kada se suoče s njima na svom novonađenom hrišćanskom putu. Mi pozivamo ljude da se obrazuju, na primer, a onda od njih očekujemo da se oslobode kritičarskog ponašanja kada je Crkva u pitanju. Sveže, kreativne ideje i zamisli se često susreću s predrasudama: »Mi to nikada ranije nismo činili na taj način!« ili »Elen G. Vajt kaže...« – bez obzira da li je ona to ikada pomislila da kaže!

Osim toga, način na koji su Oblasti tradicionalno obavljale pastoralne premeštaje i uzimale u obzir želje mesnih crkava nije ostao u dobroj uspomeni kod pojedinaca koji su navikli na više saradnje i izlaženja u susret na svojim radnim mestima. Ljudi očekuju da se religijske ustanove ponašaju prema njima u najmanju ruku bar onako pažljivo i ljubazno kao i druge ustanove s kojima dolaze u dodir. Crkva adventista sedmog dana mora mnogo da uči kako da se ponaša prema postmodernistima u Crkvi, finansijski i strukturalno.

Postmodernizam i organizovana religija, 2. deo

Crkva adventista sedmog dana ima detaljno razrađena očekivanja na područjima verovanja i načina života svojih vernika. Prestupi pisanih i nepisanih pravila obično imaju kao posledicu da se od nekog lokalnog vernika traži da popravi ono što se smatra ugrožavanjem pravila. Bez obzira koliko je otvoren i autentičan lokalni pastor, postmodernista koji oseća da mu sude i da njime manipulišu njegovi vlastiti suvernici radije će otići nego se boriti za njihova verovanja. On zna da će se uvek naći neka druga zajednica koja će biti spremnija da ga prihvati od ove. Zbog nedostatka bilo kakvih snažnih doktrinarnih veza sa bilo kojom zajednicom, postmodernista se oseća slobodan da traži i da nađe crkvenu zajednicu otvorenu i spremnu da ga prihvati, bez obzira na svoj doktrinarni sistem. U najvećem broju slučajeva, malo je važno da li se uvređeni vernik rodio u adventističkom domu ili mu se obratio kasnije u životu; atmosfera u zajednici mnogo je važnija njemu ili njoj od njenih učenja ili pravila ponašanja.

Stanje ipak nije potpuno beznadežno. U redovima crkvenih vođa vidi se sve veća spremnost da se stvore mnogo prihvatljivije strukture i omoguće interakcije u odnosu na lokalnu crkvu. Postoje i crkveni administratori i strukture koje pozitivno gledaju na stvaralačke, samostalne službe, koje same sebe izdržavaju. Slično tome, postoje i stvaralačke, samostalne službe koje podupiru i održavaju konstruktivne, odgovorne odnose sa Crkvom.

U svakom slučaju, postmodernistička odbojnost prema organizovanoj religiji može se pokazati i kao prikriveni blagoslov. Crkva adventista sedmog dana ne treba da se plaši vetrova lokalnog porekla i lokalnog stvaralaštva. Te karakteristike su duboko ukorenjene u našoj prošlosti i istoriji. Naša Crkva je započela kao pokret protiv tradicionalnog poretka. Mi smo se rastali od svih ostalih crkava zato što su one propustile da slede Bibliju; naši koreni se mogu tražiti u jednoj radikalnoj crkvenoj reformaciji. Zato nije potrebno da se plašimo da će sveže misionarske strategije na bilo koji način potkopati naš »sistem«. Mi smo uvek verovali da organizacija postoji da posluži misiji, a ne obrnuto! Postmodernističko stanje je zlatna prilika da se reformiše naša struktura koja je nenamerno postala sama sebi svrha i koja samu sebe održava – u najmanju ruku bar u očima mnogih koji nisu zaposleni u »sistemu«.

Možda ćemo biti u stanju da ponovo oživimo nešto od radikalnog duha naših adventističkih pionira, i da istovremeno ne izgubimo ništa od pozitivnih koristi koje nam može pružiti kompetentno organizovana crkvena struktura. Vreme je da crkveni administratori na svim nivoima razmisle o svojoj želji da kontrolišu sve što se događa u Crkvi. Nama je neophodno da dozvolimo kreativnim misliocima i administratorima u našoj Crkvi da slobodno razvijaju mnogo uspješnije strukture od onih koje sada postoje. Jednostavno »krpljenje« sistema neće pomoći da se sekularni postmodernisti dovoljno privuku da ostanu s nama. Mi treba da se vratimo svojim »proročanskim« počecima i da pozovemo svet na radikalno učenje, spremni da podnesemo i poneku neprijatnu smetnju u toku puta.

Nikakva količina organizacionih promena na višem nivou Crkve neće pomoći na lokalnom nivou ukoliko i sami vernici nisu iskreno spremni na promene. Ukoliko je lokalna crkva zadovoljna jedino načinima na koje su se njeni poslovi obavljali u prošlosti, sekularni postmodernisti neće dugo ostati u njoj. Ako ste deo takve lokalne crkve, ozbiljni pokušaji da se približite sekularnim ljudima biće dugoročno gledano neuspešni.

Približimo se sekularnim ljudima! Međutim, imajmo na umu da će kvalitet života u lokalnoj crkvenoj zajednici imati veći uticaj na uspeh ili neuspeh u radu za ove ljude od svih strategija koje se upotrebljavaju ili vernosti i revnosti onih koji se trude. Ukoliko kvalitet života u vašoj lokalnoj crkvenoj zajednici bude radio protiv vas, onda je bolje da sačekate neku povoljniju priliku ili bolje vreme ili da obrazujete novu lokalnu crkvenu zajednicu u kojoj će sekularni ljudi osećati da su dobro došli. Crkva koja želi da dosegne do postmodernista mora da bude spremna da ih zaštiti od osuđivačkog ponašanja koje je tako svojstveno nekim adventističkim vernicima. Molite se da vam Bog podari mudrosti dok se pripremate da se pozabavite ovim najvećim izazovom u vašoj misionarskoj aktivnosti, naime, da i sekularnim postmodernistima omogućite da se prijatno osećaju u vašoj sredini.

Postmodernizam i sumnje u Bibliju, 1. deo

Današnja generacija ima mnoštvo pogrešnih ideja o biblijskim učenjima. Njeni pripadnici pretpostavljaju da su sve ideje koje šire i primenjuju hrišćani koje oni poznaju (ili misle da poznaju na temelju priča) utemeljene na Bibliji, na svetom tekstu koji predstavlja temelj hrišćanske vere. Drugim rečima, oni pretpostavljaju da ideje Biblije nisu ništa uzvišenije od verovanja i ponašanja onih koji tvrde da ih slede.

Posledica je da sekularni ljudi misle da i sama Biblija sadrži mnoštvo neprihvatljivih ideja. Oni smatraju, na primer, da Biblija nagoveštava da postoji večni pakleni oganj. I onda govore: »Kakav je to Bog koji se sakriva iza nerazumljivih tekstova, a onda zahteva da ih svi razumeju i slede pod pretnjom večne kazne u raspaljenom ognju?« Već i sama zamisao o paklu izgleda smešna prosečnoj sekularnoj osobi. Što je još gore, ona ih ispunjava gnevom protiv Boga i protiv dobronamernih hrišćana koji ne shvataju kakav negativan utisak ostavlja takva ideja na široki svet oko njih.

Mnogi sekularni ljudi, dakle, pretpostavljaju da Biblija odobrava zlostavljanje dece i potčinjavanje žena i manjina. Mi se možemo osmehivati na takve pogrešne zamisli, ali su sekularni ljudi veoma svesni na koji način je Crkva u Južnoj Africi opravdavala aparthejd na temelju Biblije i kako i dan-danas mnoge crkve bar naizgled umanjuju ulogu žena u društvu na temelju Biblije. Oni pretpostavljaju da se i neke odbojne zloupotrebe nekih katoličkih sveštenika nad svojim štićenicima mogu opravdati na temelju Biblije. Drugim rečima, sekularni ljudi imaju velikih teškoća da dela hrišćana razdvoje od učenja Biblije.

Sekularni ljudi zapažaju i kako je samovoljna i nasilna bila Crkva u toku istorije hrišćanstva. Oni su izuzetno osetljivi prema tiranskim surovostima inkvizicije, krstaških ratova, suđenja vešticama i drugima. Ova skretanja u istoriji se prikazuju i dokumentuju i u holivudskim filmovima. Neumerenosti papstva i njegove administracije u služenju apsolutnom silom dobro su poznata mnogima.

Prirodna adventistička reakcija na takve optužbe se često izražava gnevom: »Kako se te neznalice usuđuju da tako hule na Božju Reč?« Međutim, takva reakcija nije pravilna. Postmodernisti nisu izopačeni u svojim pogrešnim shvatanjima; oni jednostavno pretpostavljaju da

se hrišćanska verovanja i ponašanja temelje na Bibliji! Na sličan način, hrišćani čine istu grešku kada donose svoje sudove o islamu. Većina hrišćana pretpostavlja da nasilne i radikalne ideje muslimanskih ekstremista proizlaze iz osnovnih učenja Kurana. Međutim, takvo mišljenje je isto toliko pogrešno koliko i postmodernistička gledišta o Bibliji. Kuran sam po sebi nije ništa nasilniji od Knjige o sudijama ili knjige Otkrivenja. Ljudska bića po svojoj prirodi strogo osuđuju ono što ne poznaju ili ne razumeju. Prema tome, postmodernisti nemaju ništa više predrasuda o religijskim pitanjima od mnogih takozvanih hrišćana.

I što je najgore od svega, u umu nekih postmodernista javlja se čuđenje zbog radosti s kojom neki hrišćani prihvataju nasilje kojim je uništen Vavilon u knjizi Otkrivenja. Nasilje u Otkrivenju ne može se opravdati tvrđenjem da je napisano pre nego što se pojavio Isus, Knez mira. U stvari, u Otkrivenju, samo Jagnje nadgleda najveći deo toga nasilja i podržava ga (Otkrivenje 14,10.11; 19,11-21).

Međutim, adventisti su u položaju da sa simpatijom gledaju na postmodernistička gledišta o tim temama. Cela naša istorija se usredsređuje na otkriće da konvencionalna religijska mudrost nije u skladu s onim što nalazimo u Bibliji. Adventizam je izašao iz ostalih Crkava kada njihova teologija i životna praksa nije više bila u skladu sa svetlošću koju nalazimo u Bibliji. Prema tome, stanovište adventista je lako odbranljivo kada povlače granicu između učenja Biblije i verovanja i ponašanja opšteprihvaćenih tradicionalnih Crkava.

25. Subota, 18. jun 2022.

Postmodernizam i sumnje u Bibliju, 2. deo

Oni koji se nalaze pod uticajem Hristovog duha razumeće da je licemerje nekih hrišćana najveća barijera da postmodernisti istražuju i razumeju Bibliju. Promena ponašanja – umesto boljih dokaza – predstavlja ključ da se stanje preokrene. Kada bi hrišćani s razumevanjem i sa simpatijama saslušali ono što postmodernisti žele da im kažu, umesto da se odmah povlače u odbranu, možda bi ih vremenom privukli da razmotre i prihvate neka gledišta Biblije. Tradicionalno hrišćanstvo, zaista, snosi određenu odgovornost za to stanje. A ima i mnogo toga na čemu bi se adventistima morala pripisati odgovornost zbog njihovog ponašanja prema

drugima. Potrebno je dosta vremena da zlostavljani sekularni postmodernisti postanu spremni da saslušaju hrišćane i da razmotre mogućnost da Biblija može da im ponudi zdraviji pristup životu od onoga koji su posmatrali u životu takozvanih sledbenika Biblije.

Kada sekularni ljudi otkriju da Biblija uopšte nije takva kao što im je bilo rečeno, postaju spremni da uče o njoj. Međutim, oni nisu naklonjeni da pozitivno odgovore na našu metodu »dokaznih tekstova«, jer im se čini da Bibliju dokazujemo Biblijom. Oni znaju da ljudi mogu tako da manipulišu tekstovima da bi dokazali sve što god im se hoće. I tako, umesto da se služimo tradicionalnom metodom traženja tekstova kao dokaza, dozvolimo postmodernistima da otkriju učenja Biblije onako kako su to njeni pisci želeli, jednim induktivnim pristupom, utemeljenim na narativu. I budimo spremni za sveža, izazovna pitanja na koja će ih pokrenuti sam tekst. Nadahnuti onim što su drugi videli u Bibliji, postmodernisti nisu skloni da prihvate novo gledište bez pažljivog ispitivanja i proveravanja izvornog značenja onoga što su pročitali.

Iako su adventisti navikli na mnogo sistematičniji pristup proučavanju Biblije sa zainteresovanim osobama, u radu sa sekularnim osobama egzegetski pristup je mnogo bolji. Trebalo bi da provodimo najveći deo našeg vremena s njima u čitanju jasnih tekstova u Bibliji, umesto da razmatramo pojedinosti tekstova koji nisu potpuno jasni! Jasna učenja jevanđelja menjaju živote ljudi silom Svetoga Duha. Kada čitamo jasne tekstove izbegavamo mnogo rasprave o teškim mestima u Bibliji.

Kada se sekularni ljudi udalje od teme i pređu na svoje negativne priče ili iskustva, potvrdite istinitost onoga što govore i usmerite ih nazad posle odgovarajućeg vremena. Rasprave jednostavno podstiču ljude da istine Biblije zadrže na intelektualnoj distanci. Odbacivati njihove prigovore znači samo potvrđivati njihov utisak o grubosti hrišćanstva. Potrebno vam je zato mnogo strpljenja i ljubaznosti.

Proučavanje Biblije sa sekularnim ljudima svakako da će se pokazati kao dvosmerna ulica. Arogantan pristup: »Ja sam učitelj, a ti si samo učenik! (Ćuti i slušaj!)« neće imati uspeha sa sekularnim ljudima. Oni veruju u smisao rasprave. Svi koji proučavaju Bibliju sa sekularnim ljudima biće suočavani sa svežim idejama i novim pitanjima. Mnogo toga se može naučiti uz pomoć ovakvog pristupa. Kao što sam naglasio malo ranije u ovom poglavlju, Pavle je primetio da se ljudi koji su zarobljeni duhom protivljenja istini najlakše mogu osloboditi ljubaznošću i skromnošću, a ne raspravama i strogim poučavanjem (2. Timotiju 2,24.26). Sveti Duh je mnogo uspešniji kada je hrišćanski učitelj nežan, poučljiv i ne želi da se svađa.

Kako hrišćanin postaje sekularizovan?

Prvi korak u procesu »sekularnog prelaza« događa se u privatnom molitvenom životu. Upravo svojom tajanstvenošću, privatna molitva je konačni lični barometar duhovnog predanja. I kada se sekularni naučni način razmišljanja počne uvlačiti, molitva je obično prvo što nestaje. Čak ni pastori nisu od toga imuni. Slušao sam već supruge pastora kako mi govore: »Moj suprug se više od dvadeset godina nije molio, osim u javnosti!« Iako takvi slučajevi mogu izgledati izuzetni, ima malo adventista koji mogu da tvrde da nisu imali teškoća na tom području.

Sledeće područje je uobičajeno proučavanje Biblije, iako za neke, posebno za pastore, proučavanje Biblije može da se nastavi još dugo vremena ali bez molitve. Međutim, bez značajne i sadržajne molitve, takvo proučavanje Biblije će imati sve manje i manje lične važnosti i vrednosti. Ono će postati jednostavno nešto što čovek čini kao ritual ili kao deo svog opisa radnog mesta. Sadržajno lično proučavanje Biblije i molitva mogu da nestanu iz čovekovog života godinama i o tome niko ništa neće znati, osim možda njegovog ili njenog bračnog druga. Pastor će možda biti poslednji koji će saznati da je lični put starešine sa Bogom postao prošlost.

Treći korak u sekularnom prelazu se događa kada se počnu osipati čovekova lična merila ponašanja. To je obično i prvi znak koji neko, osim bračnog druga, može da zapazi. Nije reč o tome da li su ta pojedinačna merila ponašanja bila zdrava li ne. Međutim, kada je neko dugo vremena verovao da određeno ponašanje nije hrišćansko, a onda iznenada počne da se ponaša suprotno tome, kao da se podiže crvena zastavica koja opominje: »Ja sam u duhovnoj nevolji!« Vrsta ponašanja o kojim mislim mogla bi da budu: nakit, desetak, upotreba alkohola, izbor lične razonode i tako dalje. Kao pastor, ja bih sledio takve signale opasnosti i postavljao bih pitanja o ličnom molitvenom životu. Promeni u ličnim merilima ponašanja obično prethodi promena u molitvenom životu.

Četvrti korak u sekularnoj promeni je neredovnost u pohađanju crkve. Ponekad postoji i opravdan razlog za nedolazak u crkvu. Međutim, kada to bude praćeno drugim dokazima sekularne promene, tada propuštanje bogoslužjenja postaje vrlo javna indikacija da su prethodni koraci u sekularizaciji već prilično uznapredovali. Propuštanje

bogoslužnja u crkvi je obično vrlo postepeno. Prvo, vernik propušta jedno bogoslužjenje u mesecu, onda dva i onda počinje da dolazi u crkvu samo jednom mesečno i konačno, odlaženje u crkvu mu počne izgledati kao da zahteva više truda nego što donosi koristi. Posle nekog vremena, bogoslužnja mu više i ne nedostaju.

Peti korak u prihvatanju sekularnog načina mišljenja i ponašanja je početak sumnje u Bibliju, u stvarnost života posle smrti, pa čak i u samo postojanje Boga. Takva osoba uzima Bibliju i kao da duboko u sebi čuje glas koji joj govori: »Zašto čitaš tu knjigu? Šta će ti to? To su samo crna slova na belom papiru i ništa više. To je knjiga kao i sve ostale knjige!« Taj glas je posledica sekularne promene. To je rezultat prirodnog uticaja modernističkog, sekularnog društva koje nas odvodi daleko od Boga i poverljivog odnosa prema Njegovoj Reči.

Šesti i konačni korak u procesu sekularne promene je povećano nepoverenje u ustanove, posebno u religijske ustanove. Čovek postaje sve nespremniji da dozvoli autoritetu grupe da utiče na njegove ili njene duhovne odluke. Najinteresantnije u vezi sa ovim aspektom sekularizacije je činjenica da se on najsnažnije vidi u grupama koje se nazivaju »desničarske« odnosno »konzervativne« – grupama koje će biti vrlo brze da odbace svaku mogućnost da sekularizam ima ikakvog uticaja na njih. Uprkos takvim odricanjima, konzervativne grupe su sklone da pokazuju iste posledice sekularizacije kao i njihovi »levičarski« odnosno »liberalni« duplikati. U svom povećanom nepoverenju prema adventističkim ustanovama, konzervativne adventističke grupe i vernici pokazuju da su daleko od toga da budu imuni protiv uticaja sekularizma.

Sekularna promena se ne dešava uvek po gore opisanom redosledu. U posebnim okolnostima redosled može biti izmenjen, pa čak i obrnut. Na primer, ako je neko ogorčen zbog neke stvarne ili zamišljene delatnosti crkvene ustanove, posećivanje i odanost mogu odmah da prestanu, iako se molitva, proučavanje i merila ponašanja mogu održavati još neko vreme. Sa druge strane, mlada osoba tek izložena uticaju sekularnog univerziteta može da odbaci celokupni duhovni život u tako kratkom vremenu da se različiti nivoi sekularizacije jedva mogu odvojiti jedan od drugoga. Ono što smo ovde naveli je najtipičniji redosled u procesu sekularne promene, obično u toku prilično dugog vremenskog razdoblja.

III tromesečje

27. Subota, 2. jul 2022.

Adventisti i postmodernizam

Prilično teško je odrediti odnos adventista prema postmodernizmu. Prvo, izgleda da ljudi retko prelaze iz modernizma u postmodernizam. Iako adventisti, koji su bili rođeni na vrhuncu sekularnog modernizma (stari šezdeset i pet godina i stariji u današnjem zapadnom svetu), i dalje misle i deluju pretežno u duhu modernizma, neki od njih usvajaju hrišćansku modernističku perspektivu, dok drugi stoje pod uticajem sekularne perspektive koja je gore opisana.

S druge strane, adventisti ispod četrdeset godina starosti nisu prešli na postmodernizam; u stvari, oni su bili rođeni u njemu – svakako, to se odnosi na zapadni svet, ali sve više i više i na ostale delove sveta. Takvi nisu ni poznavali neku drugu perspektivu. U vreme njihovog rođenja, dva svetska rata su već prešla u istoriju, i za mnoge je nuklearni užas hladnog rata bio u punom zamahu. Kvantna fizika i teorija relativiteta već su potkopali rezultate modernističke nauke.

»Pokret hipika« sa svojim buntovništvom protiv autoriteta bilo koje vrste i otvorenošću prema istočnim religijama već je uticao na pogled na svet njihovih roditelja. Dan planete Zemlje i ekološki pokret već su optuživali ekscese modernizma koji su doveli do zagađenja i propadanja čovekove životne sredine. Takozvani pokret novog doba (njuejdž) počeo je da utiče na kulturu kratko vreme posle toga. Iako su lični kompjuteri, internet, MP3, mobilni telefoni i mnogi drugi elektronski pronalasci koje danas smatramo normalnima, tada još bili budućnost,

odlučujući uticaji koji su oblikovali postmodernizam već su bili na delu sedamdesetih godina dvadesetog veka.

Prema tome, generacija ispod četrdeset godina starosti nije ni poznavala neki drugi svet osim sveta sekularnog modernizma. Kao celina, Crkva adventista sedmog dana možda klizi prema sekularnom modernizmu, ali ne na temelju prelaska jednog po jednog vernika. Prelaz je mnogo više generacijski, možda najveća »generacijska provalija« svih vremena. Roditelji postmodernista jedva da su znali šta da čine sa sekularnim modernizmom, a ovaj novi prelaz se već našao pred njima. I ako je ovo zaista generacijski prelaz, on ipak ne slabi; u stvari postaje sve snažniji i snažniji faktor dok stara generacija bude izumirala i nova se pojavljivala i podizala.

Generacija, grubo govoreći, od četrdeset do šezdeset i pet godina starosti oseća se u škripcu između svojih roditelja i svoje omladine. I ta generacija je upravo ona u kojoj je najveći deo današnjih starešina Crkve. Starešinstvo Crkve se oseća kao da je uhvaćeno u zamku i da se pritisak neprestano povećava. S jedne strane to je pritisak da se prekinu sve promene, da se izbace svi koji »prelaze« ili koji su rođeni u pogrešnoj generaciji, da se proglaši da je hrišćanski modernizam isto tako ortodoksan kao i novozavetno jevanđelje i da se ne može promeniti ni za jotu. Starija generacija (često podržana i od nekih mlađih i mladih koji se u postmodernističkom svetu osećaju kao riba izvađena iz vode) nalazi se u iskušenju da reši problem proglašenjem pravila i strogom primenom pravila. I iako bi to moglo sačuvati atmosferu u Crkvi, svakako da bi pokrenulo »promenu« ka diktatorskom sistemu kontrole sa svim njegovim posledicama.

U isto vreme, iako bi moglo izledati privlačno da se vratimo u hrišćanski modernizam, crkveno starešinstvo se oseća pritisnuto i potrebom da shvati generacijske promene, da se približi mladoj generaciji, da se sretne s njom tamo gde se ona nalazi. U toku tog procesa jača i pritisak sumnje u sve što nam dolazi iz sveta hrišćanskog modernizma - i u njegov hrišćanski i modernistički deo. Crkva oseća snažnu potrebu da se promeni, ali ne zna kako da to postigne ne potkopavajući srž svoje vere i ne uništavajući jedinstvo u Crkvi.

Nije lako rukovodstvu Crkve danas. Postaje sve očiglednije da ni jedan od pristupa, koji bi proizlazili jedino iz stava modernističke ili postmodernističke generacije ne bi doneo ništa dobro. Voditi Crkvu danas je kao da držite tigra za rep i ne postaje ništa lakše. Biće potrebna

enormna količina tri stvari koje se nikada ne pojavljuju samo u jednoj osobi ili u samo jednoj ustanovi. Prvo, potrebna nam je živa veza s Bogom, i na pojedinačnom i na kolektivnom planu. Drugo, potrebna nam je snažna spremnost da bacimo svež, energičan pogled na Bibliju i da otkrijemo u kojoj meri je naše razumevanje Biblije bilo talac zapadnog i modernističkog pogleda na svet. I treće, biće nam potrebna lična, rigorozna otvorenost i spremnost da učimo o stvarnosti, da učimo o promenama u svetu, da naučimo da prepoznamo Božju ruku u širem svetu, tako da Božju Reč možemo primeniti u svetu koji Njegova ruka upravo oblikuje i stvara.

28. Subota, 9. jul 2022.

Dva modela službe, 1. deo

Zbog opasnosti službe sekularnim ljudima, nije ni čudo da i sama Biblija opisuje dva osnovna modela takve službe. Ova dva modela mogu se naći u Mateju 5,13-16. Četrnaesti stih opisuje upravo ovaj model službe s kojim su adventisti najbolje upoznati: »Vi ste vidjelo svijetu. Ne može se grad sakriti kad na gori stoji.« Grad na vrhu gore je dobro vidljiv; lepo izgleda i privlači ljude: »Mesto izgleda uzbudljivo, hajde da idemo i da vidimo šta se tamo događa!« Grad privlači ljude; njegova prisutnost je faktor privlačnosti.

Ova metafora službe se ponekad naziva »model tvrđave«. To je i tipični adventistički model rada s ljudima. Upravo onako kao što je osvetljeni grad na vrhu brda pored Galilejskog jezera delovao kao svetionik za one koji su noću ribarili po jezeru, tako je i Crkva adventista sedmog dana služila kao proročki svetionik društvu oko sebe. Utvrđeni grad je imao zidine oko sebe da bi se zaštitili oni koji su u gradu od opasnosti spolja. Možda je imao i svoj vlastiti školski sistem i izviđački program da bi zaštitio decu. Sigurnost je vladala u zidinama tvrđave.

Svakih nekoliko meseci, možda su stanovnici takve tvrđave slali u okolinu naoružane vojnike da uhvate nekoliko zarobljenika i da ih dovedu u tvrđavu, zatvarajući gradska vrata iza sebe. Duše su bile zado-bijane, ali ne na štetu onih koji su stanovali u gradu. To je »tvrđavski model« rada. Evangelizacija se obavlja, ali ipak većina gradskih stanovnika nije obavezna da održava stalnu vezu sa onima izvan grada.

Iako se u prošlosti Crkva adventista sedmog dana pretežno usredsređivala na »tvrđavski model« rada, Isus joj je na raspolaganje stavio

još jedan model službe. Ovaj novi model otvara nove dimenzije evangelizacije onima koji su se osećali kao okrugli čepovi u četvrtastim grlicima tog tradicionalnog pristupa službi. Zapazite trinaesti stih: »Vi ste so zemlji!« Kakav je ovo model službe?

Kako so obavlja svoju službu? Ona se meša s hranom i stapa se s njom. Međutim, šta se dešava kao posledica »službe« soli? Celokupna posuda sa hranom ima bolji ukus! So utiče na ukus celine. To je tiha služba, služba infiltracije. Ona menja svet, deo po deo. Pavle je izrazio srž službe soli sledećim rečima:

»Jer, premda sam slobodan od sviju, svima sebe učinih robom, da ih više pridobijem.

Jevrejima bio sam kao Jevrejin, da Jevreje pridobijem; onima koji su pod zakonom, bio sam kao pod zakonom, da pridobijem one koji su pod zakonom. Onima koji su bez zakona, bio sam kao bez zakona, premda nijesam Bogu bez zakona, nego sam u zakonu Hristovu, da pridobijem one koji su bez zakona.

Slabima bio sam kao slab, da slabe pridobijem; svima sam bio sve, da kako god spasem koga.

A ovo činim za jevanđelje, da bih imao dijel u njemu.« (1. Korinćanima 9,19-23)

29. Subota, 16. jul 2022.

Dva modela službe, 2. deo

Dok je »model tvrđave« bio veoma uspešan kod nekih grupa i pojedinaca, služba soli ima bolje mogućnosti da dosegne do raznih grupa, mnogo bolje nego »model tvrđave«. Ona povećava uticaj Božjeg carstva u svetu. Ona nas podstiče da uzmemo sebi kao cilj posebne grupe i pojedince. Međutim, ona izvodi vernike izvan zaštitničkih zidina tvrđave. I ne pretil samo opasnost onima koji obavljaju službu, već se opasnost nadvija i nad samom službom. Tekst u Jevanđelju po Mateju 5,13. jasno naglašava upravo tu činjenicu kada Isus ide dalje i kaže da će so koja postane bezokusna biti neupotrebljiva u svojoj službi. So koja je izgubila svoj ukus ne može više ništa da postigne infiltracijom.

Pavle i Jakov su dobri primeri ove dve vrste službe. Pavle je pokušavao da bude »sve svima«. Jakov, sa druge strane, je ostao u Jerusalimu i čvrsto se držao tvrđave. On se hvalio Pavlu hiljadama Jevreja u Je-

rusalimu koji su poštovali zakon umesto da čine mnoštvo drugih radikalnih dela koja je Pavle preporučivao. I sam Jakov izgleda da nije uvek bio potpuno zadovoljan onim što je Pavle činio. Ako je bilo povremene napetosti među apostolima, onda nas neće iznenaditi ako se najveće protivljenje službi među sekularnim ljudima bude pojavilo u samoj crkvenoj sredini, među vernicima.

Slične suprotnosti u načinu službe se mogu naći i među Isusom i Jovanom Krstitelem. Jovan Krstotelj je živeo u pustinji. On nije imao nikoga kome bi mogao da propoveda ukoliko slušaoci ne bi sami došli k njemu. Isus je radio na drugačiji način. On je živeo, bar neko vreme, u Kapernaumu. Mešao se s ljudima. Putovao je iz grada u grad. Sretao se s ljudima tako gde su se nalazili.

Osnovna misao iza ove dve vrste službe glasi da mi imamo izbor. Ukoliko nam postane jasno da nas Bog nije pozvao da radimo za sekularne ljude, možemo se baviti misijom na tradicionalan način. Bog nas može pozvati da obavljamo misiju sličnu misiji Jakova i Jovana Krstitelja. Svakako, to je opcija najpoznatija adventistima sedmog dana. I to je dobra misija, uspešna misija. Međutim, ako nas je Bog zaista pozvao da se približimo ljudima svagde po svetu, ne možemo zanemariti potrebu da proširimo svoj pristup.

To neće biti ni prvi ni poslednji put da su adventisti pokušali da čine nešto novo. Kada je počeo naš pokret 1840-tih godina, adventisti su počeli svoju službu propovedajući jevanđelje samo nekadašnjim adventistima. Onda su naši pioniri proširili svoj pristup i obuhvatili i ljude koji nisu čuli Milerovu poruku. Onda su osetili potrebu da se obrate i ljudima u Americi koji su govorili stranim jezicima. I konačno je J. N. Endrjuz otišao u Evropu i jevanđelje se zaista počelo propovedati po celome svetu. Verujem da smo sada stigli do vremena kada se mora ispitati novi, svežiji pristup.

30. Subota, 23. jul 2022.

Radikalni konzervativizam 1. deo

Džon Polin naziva, u nedostatku boljeg izraza, »radikalnim konzervativizmom« idealnu životnu filozofiju onih koji su zainteresovani da se približe sekularnim ljudima i da ih zadobiju za Hrista. Pojam »ra-

dikalan« znači biti raširen među ljudima, mešati se s ljudima tamo gde se oni nalaze. To znači činiti sve što je u našoj moći, to je spremnost da sve stavimo na kocku da bismo se približili izgubljenima. »Radikalan« znači da ćemo nešto značiti tamo kuda dođemo. To znači približiti se ljudima tamo gde se nalaze, duhovno, kulturno, jezički.

Sa druge strane, »konzervativan« u pojmu »radikalnog konzervativizma« naglašava da ćemo biti verni misiji u koju nas Bog šalje, da ćemo sa velikim poštovanjem postupati prema Bibliji i prema spisima Duha proroštva. To znači održavati živu vezu s Bogom dok pokušavamo da se približimo onima koji Njega ne poznaju. »Konzervativan« znači da će postojati nešto snažno i čvrsto i različito za sekularne ljude koji odluču da nam se pridruže.

Radikalni konzervativizam zvuči kao apsolutna suprotnost jedno drugom. Međutim, Biblija je puna prividnih suprotnosti u kojima su obe strane jednačine istinite i neophodne. Na primer, Hristos je sto posto čovek, ali je istovremeno i stopostotni Bog. Po pojmovima čiste logike to je nemoguće, iako Biblija jasno uči obe strane jednačine. Mi se spasavamo verom bez dela zakona, ali se ne možemo spasti bez dela zakona! Stotinama godina su ljudi logike bezuspešno pokušavali da razreše ovu napetost u Bibliji. Život je pun napetosti takve vrste!

»Radikalno« u radikalnom konzervativizmu ima veze sa načinom na koji pristupamo sekularnim ljudima; »konzervativno« je povezano sa težnjom da održimo svoju veru u toku tog napora. Ovo poglavlje i dva sledeća će se usredsrediti na deo o »konzervativnosti« – kako da sačuvamo, održimo i čak izgradimo svoju veru i ponašanje u sekularnom okruženju. Kasnija poglavlja će se baviti radikalnim aspektom, kako da se uspešno približimo ljudima, koji tvoj svet smatraju potpuno neshvatljivim.

Pavle nam daje biblijski primer radikalnog konzervativizma. On svoju radikalnu stranu opisuje u 1. Korinćanima 9,19-23, u tekstu koji smo već kratko proučili. »Svima sam bio sve da kako god spasem koga. A ovo činim za jevanđelje.« (1. Korinćanima 9,22,23) Kako god da pogledate ovaj tekst, videćete da je to radikalna strategija! Nema sumnje, upravo ovakve izjave su Pavla s vremena na vreme uvaljivale u velike nevolje (Dela 21,17-21; 2. Korinćanima 1. 2; 2. Petrova 3,16). Voleo bih da je Pavle ovde, jer bih hteo da ga zapitam jezikom današnjeg sveta: »Pavle, šta si mislio kada si rekao da si bio sve svima? Kako bi trebalo da se adventista sedmog dana odnosi prema tom tekstu?«

Ako budemo sledili Pavlov savet da budemo sve svima ponekad ćemo se naći u vrlo nezgodnim okolnostima. Uzimajući u obzir duhovne opasnosti koje vrebaju na sve strane u sekularnom svetu, zašto bi neki adventista stavljao sebe u čak još veću opasnost da prihvati navike sekularnog načina života i pokajanja, pokušavajući da im se približi? Pavlov odgovor je jasan: »A ovo činim za jevanđelje!« (1. Korinćanima 9,23)

31. Subota, 30. jul 2022.

Radikalni konzervativizam, 2. deo

Šta je to jevanđelje? Jevanđelje sadrži i vest da je Isus Hristos odbio da ostane u izolaciji svog udobnog nebeskog društva, i da nije čekao da se mi sami spasemo. On je sišao k nama, postao jedan od nas, približio nam se u našem vlastitom svetu, u svetu koji je bio neprijateljski raspoložen prema svemu što je On zastupao. Čineći to, On je za nas učinio ono što mi sami nikada ne bismo mogli učiniti za sebe. Kada se Pavle ponašao tako kako se ponašao »jevanđelja radi«, pokušavao je u stvari da izgubljenima donese velike blagoslove koje je Hristos doneo njemu. U svetlosti velikog spasenja koje je on već primio, bio je nateran da pođe. I zato, u 1. Korinćanima 9, Pavle poziva hrišćane da slede njegov primer i da se približe drugima na »radikalan« način.

Međutim, Pavle je bio potpuno svestan opasnosti koju donosi takvo radikalno ponašanje. Duhovno je opasno čitati tekst u 1. Korinćanima 9,19-23. izvan konteksta. U stihovima od 24. do 27. Pavle kaže kristalno jasno da je služba sekularnim ljudima opasna po duhovno zdravlje: »Ne znate li da oni što trče na trku svi trče, a jedan dobije dar? Tako trčite da dobijete! Svaki pak koji se bori od svega se uzdržava: oni, dakle, da dobiju raspadljiv vijenac, a mi neraspadljiv!« (1. Korinćanima 9,24.25)

Propadljiv venac o kome Pavle ovde piše bio je pobednički venac koji se stavljao na glavu pobednika na Olimpijskim igrama – bila je to antička verzija zlatne medalje. Pavle kaže: »Svi ti atletičari se muče da bi stekli zlatnu medalju. I to je sve što će dobiti! Međutim, hrišćanin se trudi da stekne medalju koja nikada neće izgubiti vrednost – medalju koja će potrajati do večnosti.« Šta Pavle želi da naglasi? Ako su atletičari sposobni da pokažu takvo vladanje sobom da bi stekli zlatnu medalju, što bismo morali mi, koji očekujemo večnu krunu, da činimo da bis-

mo osigurali svoje spasenje? Prema tome, uz radikalno, Pavle stavlja i konzervativno. Mi ne možemo odvojiti jedno od drugoga, jer inače sekularna služba ne bi imala uspeha.

Pavle još jednom naglašava istu misao: »Ja, dakle, tako trčim, ne kao na nepouzdanu; tako se borim, ne kao onaj koji bije vjetar; nego morim tijelo svoje i trudim se da kako drugima propovijedajući izbačen ne budem!« (1. Korinćanima 9,26.27) Mora biti da je Pavle uživao u sportovima, jer se često služi slikama iz atletskog sveta. U ovom slučaju, on meša metafore iz trčanja i boksovanja. U svojoj evanđeoskoj misi-ji, on ne udara po vreći niti trči u krug; sve što čini na treningu ima svoj smisao. U svojoj službi ljudima u svetu Pavle je postao »sve svi-ma« – zaista radikalna zamisao. Međutim, shvatio je da je ono što čini izuzetno opasno! I vi ćete se promeniti stalno se susrećući s raznolikim društvom iz evanđeoskih razloga. Pavle je prepoznao opasnost i propisao sebi program stalnog »treninga« da bi osigurao poštenje svoje duše. On je smatrao da se njegove duhovne discipline mogu uporediti sa fizičkim treningom olimpijskih atletičara.

32. Subota, 6. avgust 2022.

Radikalni konzervativizam, 3. deo

Pojam »radikalni konzervativizam« opisuje i napetost koju napor da se približi sekularnim ljudima unosi u život istinskog hrišćanina. S jedne strane je kritička potreba da se svoja vlastita duhovna kuća dovede u red. Pogled usmeren u tom smeru često dobija etiketu »konzervativan« ili »desničar«. Sa druge strane, kada izlazimo da se bavimo službom sekularnim ljudima, neizbežno ćemo se naći pred teškim odlukama, da, na primer, posetimo mesta ili da činimo nešto što čini da se konzervativni hrišćanin oseća neugodno. Vrlo je teško činiti tako nešto i ne dobiti etiketu »liberal«.

Mi konzervativnu reakciju protiv službe sekularnim ljudima moramo da shvatimo ozbiljno. Zaista, približavanje ljudima u sekularnom okruženju može hrišćanina izložiti opasnosti. *Služba u sekularnom kontekstu je opasna po naše duhovno zdravlje!* I upravo zbog toga nije za svakoga. Mnogim adventistima bi bilo daleko bolje da ostanu »kod kuće« duše svoje radi! Zašto, onda, objavljujemo knjigu da pod-

strekujemo ljude da se približe postmodernističkom umu? Zato što su hiljade adventista osetile poziv odozgo da promene sekularni svet, a u to je uključeno približavanje porodici, prijateljima i susedima. Zato što Biblija jasno govori da se misija za sekularne ljude mora obaviti! Zato što velika, globalna misija Crkve to zahteva!

Održati veru u sekularnom svetu znači uglavnom poštovati granice. Da bismo se približili sekularnim ljudima i da bismo ih zadobili za Hrista, moramo da pregovaramo o nekim granicama koje su prirodne za veru u tvrđavi. Stopostotni konzervativac ne dozvoljava nikakve provale preko granice. I takvi imaju pravo. To je najsigurniji način da sačuvaš samoga sebe. Međutim, konzervativni pristup ograničava nečiju sposobnost »da kakogod spase koga« (1. Korinćanima 9,22). Kada su granice suviše krute, cela misija namenjena sekularnim ljudima može da postane neuspešna ili marginalizovana. Ima trenutaka kada moramo da napustimo svoju zonu udobnosti i da se izložimo i opasnosti ako zaista želimo da zadobijemo ljude.

Problem je u tome što kada jednom dozvolite sebi da pregovarate o nekim granicama, onda se može lako dogoditi da *sve* vaše granice mogu da postanu predmet pregovora. To je ono što su neki nazvali »prelaz u liberalizam«! Ako dozvolite sebi savitljivost na jednom području, biće vam potpuno prirodno da je pokažete i na drugima. I to vas dovodi u zonu opasnosti. Rešenje glasi da moramo jasno sagledati i ono što je radikalno i ono što je konzervativno u našem životu! Postoje u našem životu granice *koje se mogu pomeriti* da bi naša misija bila uspešna (»jevanđelja radi« – 1. Korinćanima 9,23). Nama mora biti od samog početka jasno koje su to granice i zašto se pomeraju. Postoje i druge granice, posebno one koje se odnose na našu veru i na porodicu, *koje se moraju ojačati* da bi naša misija bila uspešna. Ako ne budemo obratili pažnju na te granice, ili ako nam nije jasno koje granice treba da se pomeraju, a koje da se ojačaju, sami sebe pripremamo za propast.

Početna tačka misije sekularnim postmodernistima

Ako se od nas očekuje da sekularne, postmodernističke ljude uvedemo u dublji odnos sa Bogom, onda takav odnos s Bogom prvo mi sami moramo da uspostavimo. Međutim, to je mnogo lakše kazati nego učiniti. Mi živimo u vremenu sve veće duhovne nesigurnosti. Prelazak u novi milenijum je izazvao grčevite promene u svakom aspektu života. Brzina i složenost života naglo postaju sve veći. Ništa više ne izgleda stabilno. I-mejl, tekstualne poruke, mobilni telefoni i pejdžeri znače da je posao postao sve složenija 24/7 operacija za one koji su tehnički osposobljeni. To takođe znači da su radna mesta izuzetno ranjiva i osjetljiva na konkurenciju iz bilo kog mesta na zemlji. Povećani poslovi i nespojivi rasporedi obaveza oduzeli su porodicama stabilnost i trajnost. Mesto na kom ćete živeti više zavisi od slučaja nego od izbora. I uža i proširena porodica se raspadaju.

U isto vreme dok se temelji svakodnevnog života naizgled raspadaju, crkve i druge religijske ustanove gube svoju publiku. Neki su prešli u sekularno raspoložene pripadnike društva u pokušaju da se uklope u društvena strujanja. Drugi su reagovali na promene tako što su se povukli u sebe i prihvatili načine ponašanja koji su po gledištima postmodernista neautentični i nespojivi sa vremenom u kom živimo. U vremenu očajničke potrebe za duhovnim životom, mnogi gledaju na religijske ustanove kao na poslednje mesto na kom bi neko mogao da potraži pomoć. Prema tome, postalo je imperativno da oni koji pokušavaju da se približe sekularnim i postmodernističkim ljudima budu živi primeri duhovnog života za kojim čeznu pripadnici i poklonici osnovnih društvenih strujanja u današnjem svetu.

Šta bismo mi mogli da učinimo da se suprotstavimo razornim duhovnim posledicama sekularnog prelaza? Kako da zadržimo i sačuvamo veru u ovom sekularnom, postmodernističkom okruženju? Rešenje nije da zauzmemo odbrambeni stav, da živimo u strahu i da sumnjamo u svakoga ko se razlikuje od nas. Umesto toga, trebalo bi da agresivno iskoristimo stvarnost Božje istinske prisutnosti u ovom novom svetu. To znači da razvijemo živu vezu s Njim na istim mestima na kojim je Njegova prisutnost ili odbačena ili zloupotrebljena.

Međutim, kako da uspostavimo živu vezu s nekim koga ne možemo da vidimo, da čujemo ili da dodirnemo? Kako da Bog danas postane stvaran u našem životu?

Mesto na kom treba da počnemo je naš molitveni život. Pojava slabosti u ličnom, molitvenom životu sačinjava prva dva koraka na putu ka sekularnoj promeni. Zato treba da usporimo, da razmislimo, i da potražimo Njegovu prisutnost. Najjasnija poruka o Bogu koju će većina sekularnih ljudi ikada videti i čuti je upravo ona koju će pročitati u životu nekog hrišćanina koga poznaju.

Uspesni odnosi se grade na dvostranoj komunikaciji – na slušanju i na pričanju. Mi učimo o drugim osobama slušajući i mi otkrivamo svoju skrivenu ličnost govoreći o onome što nam se čini važno. Zamisao o razgovoru sa Bogom nije čudna. Mi smo svi upoznati sa idejom o molitvi. Međutim, jednostrana komunikacija, jednostrani odnos brzo zastarevaju i gube privlačnost. Kada se radi o Osobi koju ne možemo da vidimo, da čujemo, da dodirnemo, slušanje može da postane prilično izazovno. Prema tome, jedan od ključeva žive veze s Bogom u sekularnom, postmodernističkom svetu je da naučimo kako da slušamo Glas koji većina ljudi nikada nije čula. Najobičniji način kojim se vernici služe da postignu taj cilj je čitanje Biblije i drugih knjiga i članaka koji govore o Bogu.

34. Subota, 20. avgust 2022.

Proučavanje kao deo života

Mesto na kom najbolje možemo čuti Božji glas danas, nalazi se u Njegovoj pisanoj Reči i u drugim spisima visoke duhovne vrednosti, kao što su spisi Elen G. Vajt. Međutim, ne donose svi tekstovi u Bibliji iste duhovne blagoslove. *Izbor tekstova* koje ćemo proučavati može biti isto tako značajan kao i *količina vremena* koju ćemo upotrebiti. Sledeći saveti vam mogu pomoći da izbegnete neke greške koje sam ja učinio dok sam se trudio da uspostavam bliskiju vezu sa Bogom.

1. *Ono što proučavamo mora imati vezu sa svakodnevnim životom.* Ako je vaša sadašnja potreba da se povratite posle popuštanja alkoholu ili da savladate posledice bolne prošlosti, »literatura od dvanaest koraka« može da bude najbolji materijal za proučavanje koji biste mogli

pronaći. Sa druge strane, ako je vaša najdublja potreba da bolje razumete Bibliju, onda bi duhovni komentari mogli da budu vaša najbolja duhovna hrana. Vaš duhovni život treba da se odnosi na osnovna pitanja s kojima se borite upravo sada. U protivnom, proučavanje neće imati uticaja na vaš svakodnevni život.

2. *Duhovno proučavanje treba da se usredsređuje na ličnost Isusa Hrista.* Isus je Onaj preko koga je Bog na najjasniji način komunicirao s ljudskim rodom. Usredsređivanje na ličnost Isusa Hrista, prema tome, ima odlučujuću važnost za ljudska bića koja žele da se upoznaju s Bogom. U vašem izboru materijala za proučavanje uzmite onaj koji će vam pomoći da se bolje upoznate sa Isusom. U Bibliji, četiri Jevanđelja i mnoge od Pavlovih poslanica imaju istaknuto mesto u duhovnom proučavanju. Među spisima Duha proroštva, takve knjige kao što su *Čežnja vekova* i *Put Hristu* mislim da su posebno planirane da pomognu onima koji žele da se bolje upoznaju sa Isusom Hristom.

3. *Duhovno proučavanje i čitanje ne može se obavljati užurbano.* Duhovno proučavanje i čitanje treba da bude vaša rekreacija. Trudite se da napravite svoj raspored na takav način da ne morate ograničavati vreme koje provodite u proučavanju. Užurbana duhovnost može da donese više štete nego koristi. Bilo bi bolje provesti jedan sat nad jednim tekstom nego čitati stranicu za stranicom s minimalnim ili nikakvim uticajem na stvaran život. U ovom tehnološkom vremenu, nama je očajnički potrebno da naučimo kako da usporimo, da razmislimo, da uzmemo svoj život u svoje ruke. Ukoliko to ne uspemo, možemo se naći sve dalje i dalje od žive veze s Bogom čak i usred bogoslužjenja ili rada za Njega.

4. *Napravi dnevni raspored duhovnog proučavanja i beleži šta si proučavao.* Jedna od najvažnijih životnih pouka glasi: »Papir se seća, ljudi zaboravljaju!« Kada se bavimo duhovnim proučavanjem, vidimo da se neka od naših najdubljih duhovnih zapažanja javljaju kao bljesak i onda gube u zaboravu. Međutim, »izražavanje produbljuje utiske«. Neki govore u sebi dok se pripremaju da pišu. Gledaju reči dok pišu. Osećaju olovku u svojoj ruci i pritisak na papir. Sve to pomaže da ono što je napisano postane trajniji deo onoga što smo mi kao osobe.

Jedan od najboljih načina da steknemo što užu i življu vezu sa Bogom je upravo zapisivanje, svakodnevno, svega onoga što ste stekli proučavanjem Biblije ili drugih duhovnih knjiga. Najbolja duhovna knjiga koju ćete ikada pročitati je upravo ona koju ste sami napisali. Ne

postoje dva potpuno jednaka ljudska bića. Snažna zbirka misli koje su vas pokretale u prošlosti biće nepresušan izvor snage da održite i ojačate svoj odnos sa Bogom u budućnosti. Možete se poslužiti olovkom i papirom, ili čak kompjuterom. Na taj način ćete prikupljati važne duhovne misli u knjizi koju ćete sami napisati, knjizi duhovnih sećanja koja će učiniti da vam Bog postane mnogo stvarniji i koja će vam pomoći da poslušate Njegovu Reč.

5. *Vodite dnevnik ideja i sećanja.* Jedna druga vrsta dnevnika mi takođe pomaže da slušam Boga. To je nešto slično dnevniku ideja i razmišljanja. Ja tu knjigu nazivam mojom knjigom »iskustava«. Većina duhovnih divova u prošlosti izgleda da je vodila svoje duhovne dnevnike. Elen G. Vajt je to činila, a činili su to i Luter, Vesli, i mnogi drugi. U tim dnevnicima oni su otkrivali svoje unutrašnje borbe. Oni su pokazivali da je Bog komunicirao sa njima na ovaj ili na onaj način. Oni su opisivali svoje napredovanje kroz životne izazove.

35. *Subota, 27. avgust 2022.*

Molitveni život

Kada se radi o odnosu prema Bogu, razgovarati s Njim u molitvi izgleda da ima više smisla nego slušati Nekoga koga ne možete da čujete. Bilo kako bilo, lični molitveni život predstavlja verovatno najveći izazov sa kojim se većina hrišćana suočava. Sledi nekoliko saveta:

1. *Zauzmite pri molitvi onaj stav koji vam najviše odgovara.* Nema ni jednog propisanog stava pri molitvi. Neki ljudi će vam kazati da je jedini propisani stav na molitvi da budete na kolenima sa zatvorenim očima i sklopljenim rukama. Međutim, molitve opisane u Bibliji govore o mnoštvu raznovrsnih položaja u toku molitve. Biblija opisuje ljude kako stoje, kako kleče, kako leže ničice. Neki su se molili otvorenih očiju, neki zatvorenih očiju. Molili su se sklopljenih ruku, ispruženih ruku prema nebu. Povezati se s Bogom u toku molitve je mnogo važnije od položaja koji zauzimate. Zauzmite položaj koji vam najviše odgovara. Ključno je da usredsredite svoje misli na Boga i da smanjite spoljne uticaje.

2. *Usredsredite svoje misli na Boga tako što ćete mu napisati pismo.* Drugi način da usredsredite svoje misli je proces pisanja. Ali, kada se radi o molitvi, pisanje je upućeno samom Bogu. Pisati molitvu je kao da

Bogu pišete pismo. To se može pretvoriti u prekrasno iskustvo. Molitva tako postaje još značajnija. Ceo proces pisanja nam pomaže da upravo ono što želimo, kažemo Bogu, ono što mu inače ne bi kazali na neki drugi način.

Ukoliko vam zamisao o »knjizi molitava« izgleda bar malo čudno, onda se setite da je najveći deo Psalama u stvari niz pisanih molitava. Ukoliko ste vešti kompjuteru, možete razmišljati o procesu pisanih molitava kao o imejlu koji upućujete Bogu umesto da mu pišete pismo. Imejl nas je naučio da je moguće izgrađivati odnose s drugima čak i kada nismo lično prisutni. I, iz nekih razloga, ljudi su skloniji da budu pošteniji dok pišu i-mejl nego kada se bave bilo kojim drugim vidom komunikacija. Oni su spremni da putem i-mejla kažu ono što nikada ne bi stavili u formalno pismo ili kazali čoveku u lice. Prema tome, poslati i-mejl Bogu može da bude uspešan način da unapredite svoj molitveni život.

3. *Neka molitva izražava srž.* Čovek se lako može moliti kada u molitvi ukratko posećuje misionare i literarne evanđeliste i moli se za njihov duhovni odnos prema Bogu. Jedan razlog zašto molitva može da bude potpuno nepovezana sa svakodnevnim životom krije se i u tome što mi često zanemarujemo da iznesemo Bogu upravo ono što nam je važno. Molitva postaje stvarno značajna jedino kada se potpuno otvorimo pred Bogom, kada mu iznosimo svoje najdublje misli i probleme. Molitva je prilika kada možete da govorite i o onome o čemu ne govorite ni sa svojim bračnim drugom. U stvari, ništa od onoga što bismo mogli da kažemo Bogu neće ga iznenaditi. On već unapred zna sve, mnogo pre nego što smo smogli snage da izađemo pred Njega i On nas voli upravo takve kakvi smo.

4. *Dozvolimo Bogu da odgovori na naše molitve.* Druga uspešna metoda molitve je da pružimo Bogu priliku da odgovori na naše molitve. Lako je protrčati kroz listu naših molitvenih zahteva i onda nastaviti sa svojim svakodnevnim poslovima, nikada ne očekujući da nam Bog stvarno odgovori na neki način. Umesto toga, uzmite olovku i papir, stavite pred sebe i čekajte. Kada završite molitvu, uzmite olovku i pišite sve što vam padne na um. Nešto od toga može da bude nevažno i bez mnogo veze. Mađutim, u tišini, Bog ponekad može odlučiti da utiče na srce na neki poseban način koji će se pokazati kao božanski.

5. *Naglasak na zahvalnost.* Propovednik Glen Kun je često naglašavao tekst u Nemiji 8,10: »Jer je radost Gospodnja vaša sila!« On

je čvrsto verovao da se tajna duhovne sile krije u radosti koja dolazi od duha zahvalnosti i hvale. Niko ne može da ostane žalostan dugo vremena ako se neprestano podseća na načine na koje je Gospod obogatio i blagoslovio njegov život.

36. Subota, 3. septembar 2022.

Pronaći vreme

Kako da pronađemo vremena za proučavanje i za molitvu usred strašnog tereta odgovornosti koji većina od nas nosi i pod kojim se lomi? U stvari, vrlo malo ljudi ima dovoljno vremena na raspolaganju da završi sve što želi da završi tog dana. To znači da je na nama da odlučimo šta je zaista vredno našeg vremena, a šta nije. Vi ništa ne možete dodati svom životu ukoliko nešto ne oduzmete iz njega!

Problem je u tome što većina od nas ne želi da obavi takav izbor. Mi se trudimo da obavimo sve što se postavi pred nas, i to nam zaista ne uspeva. Neizbežno, mi žrtvujemo ili porodicu ili molitveni život – ili i jedno i drugo – na oltaru naše neodlučnosti. I tako, ovih dana, kada god neko zatraži od mene da prihvatim zaduženje ili posao, ja postavljam sebi pitanje: »Koja aktivnost će morati da se izostavi? Da li je to novo važnije i zanimljivije od onoga što ću morati da izostavim?« Ako mi ne budemo birali, sam život će birati umesto nas! I možda ćemo biti nesrećni zbog njegovog izbora.

Sve to ostavlja velike posledice na naš duhovni, molitveni život. Naše vreme s Bogom često biva istisnuto manje važnim poslovima. Prema tome, prvi korak u čvršćoj vezi sa Bogom je pravljenje liste prioriteta u našem životu. Velika činjenica koja se odnosi na snagu volje glasi da se ona jača upotrebom. Odluči da češ Boga staviti na prvo mesto. Kaži to glasno! Piši o tome svojim prijateljima. Odluči šta mora da ode iz tvog života ukoliko tvoje duhovno iskustvo treba da raste. Budi pažljiv u dodavanju novih zaduženja i odgovornosti. U svom duhovnom životu, iznad svega ostaloga, moramo imati na umu reči apostola Pavla: »Jedno, pak, činim!« (Filibljanima 3,13)

Živa veza sa Bogom započinje, naravno, sa vremenom koje provodimo slušajući Njegov glas iz Njegove Reči i razgovarajući s Njim u molitvi. Međutim, ako je naša veza sa Bogom ograničena samo na

vreme provedeno u proučavanju i u molitvi, neće imati na nas onaj trajni uticaj koji nam je neophodan. Bez konkretne, praktične vere na delu u našem životu, duhovno iskustvo će lako biti ograničeno na misli. To bi moglo dovesti do šizofreničkog postojanja u kome vera utiče na naš život samo kratko vreme u toku dana, posle koga bi dolazilo suštinski sekularno postojanje u ostatku vremena. Ako treba da postignemo promenu u sekularnom svetu, naš odnos sa Bogom mora dolaziti do izražaja upravo tamo gde se to može videti.

37. Subota, 10. septembar 2022.

Način života je vrlo važan

U svojoj knjizi *Ljudska zagonetka*, Dejvid G. Majers potvrđuje ono što je Elen G. Vajt govorila pre stotinu godina: ono što čovek veruje može da ima relativno mali uticaj na način njegovog života. Istraživanja u krilu konzervativnih hrišćanskih Crkava otkrila su da među njima ima skoro isto toliko preljuba, fizičkog i seksualnog zlostavljanja, problema sa alkoholom i upotrebom droga kao i u sredinama koje su se odvojile od Crkava. Razlika je samo u tome što su problemi manje vidljivi u crkvenoj sredini.

Ono što verujete može da ima relativno mali uticaj na način na koji živite, ali je obrnut slučaj potpuno drugačiji. Način na koji živite ima snažan uticaj na ono što verujete! Ovo je osnovna tema u poglavlju »Lečenje uma« u knjizi *U potrazi za boljim životom* (str. 241-259. original). Rutinska postupanja u svakodnevnom životu imaju masivan uticaj na ono što ljudi veruju, kako se osećaju i kako misle.

I tu je bitan značaj načina života kojim žive adventisti sedmog dana. On nas navodi da unosimo Boga u svaku pojedinost našeg postojanja. Kada stvarate svoj porodični budžet, prva stavka na vašoj listi je desetak. To vas podseća da je Bog u središtu vašeg finansijskog života. Kada kupujete u prodavnici odeće, o čemu razmišljate? Ako treba da ovo nosim, hoće li to podupreti moje hrišćansko svedočenje ili će navoditi na drugačije misli? Hoće li ova odeća proslaviti mene ili će ukazivati na ono što Bog čini u mom životu? Zašto? Zato što ne želite da na sebi nosite odeću kojom nećete proslaviti Boga (1. Korinćanima 10,31). Način

života kojim žive adventisti sedmog dana unosi Boga u sve aktivnosti svakodnevnog života.

Najsnažnija brana protiv sekularnog načina života – to će vam kazati čak i sekularni psiholog ako ga budete pitali – je religija sedam dana u sedmici. Sveobuhvatni adventizam je vera koja utiče na svaki trenutak svakog dana u našem životu. Možda bismo upravo zato morali biti nazvani »adventisti sedam dana« što je zaista vrlo uobičajeni naziv za adventiste na Bahamima. Adventizam ne može sebi dozvoliti da bude izolovan, ograničen na svet svoga iskustva. Da bismo bili uspešni u sekularnom svetu, mi moramo preneti uticaj svog celokupnog iskustva na taj svet.

Ovaj dragovoljni način života ne znači odricanje od opravdanja verom – on jednostavno prihvata činjenicu da Hristos kada daje dar, istovremeno postavlja i zahtev. Mi prihvatamo način života koji je Bog propisao zato što je i On nas prihvatio, a ne zato da bi nas prihvatio! Iako je i apostolima bilo jasno da je spasenje dar od Boga, velika lozinka svih napora hrišćana prve generacije glasila je: »Hristos je Gospod!« Tom lozinkom prvi hrišćani su hteli da kažu: »On zato ima pravo da mi kaže šta da činim i kako da živim!«

Odnos između opravdanja i prava na najbolji način je predstavljen pričom koju je Isus ispričao svojim učenicima. U Jevanđelju po Mateju (Matej 18,23-35) neki car oprašta svome sluzi dug od deset hiljada talanata (možda deset milijardi dolara u ovoj inflatornoj valuti). Priča pretpostavlja da će sluga radosno odgovoriti opraštajući svome drugu mnogo manji dug – tridesetak dnevnica. Dolazi do opšteg zaprepašćenja kada on to ne čini. Ova priča je parabola o ljudskom i božanskom opraštanju. Ono što Bog čini za nas treba da postane uzor kako mi treba da postupamo prema svojim bližnjima. Uravnotežena, živa vera obuhvata i odanost i delovanje.

Prema tome, iako su duhovne aktivnosti vitalne pri održavanju žive veze s Bogom, one će promašiti svoju svrhu ukoliko naša veza s Bogom ne bude prožimala naše celokupno iskustvo u stvarnom svetu. Zahvaljujući adventističkom načinu života imamo priliku da iskusimo Boga u svakoj pojedinosti svog života. Kada svoju veru primenjujemo u životu, naša verovanja postaju snažnija i naše celokupno iskustvo biva obuhvaćeno našom vezom s Bogom.

Ne možemo da ćutimo o svojoj veri

Svakodnevno življenje po načelima naše vere može da ojača naš odnos sa Bogom, ali samo po sebi može da se pretvori i u jedno sebično iskustvo. Ono može da postane usmereno prema meni; sve što ja činim, činim zato da ojačam svoj odnos s Bogom. Prema tome, življenje po načelima vere neće biti potpuno sve dok svoje iskustvo ne podelimo sa drugima. Da bismo sačuvali i unapredili svoju veru neophodno je da je delimo sa drugima. Izražavanje produbljuje delovanje. Govorite o veri, i imaćete više vere. Duh proroštva snažno izražava tu misao:

»Postoji jedan prirodni zakon da svoje misli i osećanja podstičemo i jačamo kada ih izgovaramo pred drugima. Iako reči izražavaju misli, takođe je istina da misli prate reči. Kada bismo više izražavali svoju veru, kada bismo se više glasno radovali blagoslovima za koje znamo da smo ih dobili – velikoj Božjoj milosti i ljubavi – imali bismo i više vere i više radosti. Nijedan jezik ne može da izrazi, nijedan smrtni um ne može da shvati blagoslove koje dobijamo kada cenimo Božju dobrotu i ljubav.« (*U potrazi za boljim životom* 251-253. original)

Možete li se setiti trenutaka kada ste svoje lično svedočanstvo iznosili pred prijateljem ili čak strancem? Kako ste govorili o bespomoćnosti u kojoj ste se kao ljudsko biće nalazili. Kako ste opisivali uzbuđenje i radost koja vas je obuzela kada ste otkrili da je Hristos umro za vas lično. Možete li se setiti kako je ovo delo širenja vere utvrdilo vašu veru? Retko smo tako puni poverenja i sigurnosti u svojoj vezi s Bogom kao kada govorim o onome što je On učinio za nas!

Da širimo svoju veru u sekularnom svetu postaje naš najveći izazov. Nama je neophodno da prihvatimo jedan potpuno nov način izražavanja svoje vere. Mi moramo naučiti da to činimo ne prelazeći društvene barijere na način kojim bismo ugrozili održavanje svog odnosa s ljudima. Međutim, najvažnija od svega je činjenica da nam je širenje vere neophodno, ne samo zato što je sekularnim ljudima potreban Hristos, već i zato što je nama samima neophodno da potvrdimo i unapredimo svoju veru. Približavajući se sekularnim ljudima mi ćemo se naći na mestima na kojima će naša vera biti stavljena na probu. Nikada ne možemo biti sigurni da ćemo sačuvati svoju veru dok se budemo kretali u sekularnom svetu; svoju veru možemo sačuvati samo svesnim naporom da upoznamo Boga i da se bavimo disciplinama duhovnog života koje će ojačati našu svest o Njegovoj prisutnosti u našem životu.

Uloga granica ponašanja u odnosima

Postoji jasna opasnost izlaganja seksualnim izazovima prilikom pokušaja da se približimo sekularnim ljudima. Približavanje sekularnim ljudima stavlja čoveka u dodir sa osnovnim društvenim strujanjima u sekularnom svetu, sa svim njihovim slobodama i popustljivostima. Sekularni ljudi ne oklevaju da se odevaju i ponašaju provokativno. Oni se služe jezikom koji, možda, već godinama nismo čuli. Oni često uopšte ne obraćaju pažnju da li predstave i filmovi koje gledaju veličaju nasilje i promiskuitet. Prema tome, približavanje sekularnom okruženju izlaže vernika iskušenjima koja mogu da nadvladaju njegovu duhovnu odbranu i potkopaju njegova verovanja i način ponašanja. Mi odlazimo u svet kao vesnici promena, ali, ponekad se najveća promena događa upravo u nama i u našim navikama i ponašanju.

Naučnici koji istražuju mozak preneli su da se područje mozga koje se pokreće prilikom bogoslužjenja nalazi u neposrednoj blizini područja koje se pokreće prilikom seksualnih aktivnosti. Drugim rečima, Bog nas je oblikovao na takav način da seksualnost, u njenom najboljem smislu, odslikava naš odnos sa Njim prilikom bogoslužjenja (Vidi Efescima 5,31.32). Seks, dakle, za mnoge sekularne ljude može da bude iskustvo koje ih svojom suštinom najviše približava iskustvu bogoslužjenja. Međutim, ako je to tako, onda se pastori i vernici koji žele da se približe sekularnim ljudima izlažu velikoj duhovnoj opasnosti upravo na seksualnom području. I zato, ponavljam ono što sam već nekoliko puta naglasio: misija približavanja sekularnim ljudima nije za svakoga! Ako znate da se redovno suočavate sa problemima na području seksualnosti, onda ne bi bilo mudro da se posvetite misiji približavanja sekularnim ljudima.

Međutim, izazov razgraničenja nije ograničen samo na područje seksualnosti. Adventistički način života obuhvata i načela koja se odnose na alkohol, duvan, kafu, svetkovanje subote, način ishrane, i na još mnogo drugih stvari. Vaša osvedočenja na tim područjima biće stavljana na probu svakoga dana kada se odlučite da zaveslate maticom osnovnih društvenih strujanja sekularnog sveta.

IV tromesečje

40. Subota, 1. oktobar 2022.

Iskušenja pod kojima se lomimo

»Granice« – to su ograničenja u ponašanju kojima se definišu odnosi. Zdrave granice unapređuju zdrave odnose. Pomerene granice dovode do slomljenih srca, rasturenih brakova, razorenih karijera i neuspelih misija. Iskustvo pokazuje da će svaki onaj ko radi s modernističkim ili postmodernističkim sekularnim osobama doći u položaj da njegove granice ponašanja budu stavljene na probu na način na koji nisu očekivali.

Na primer, kako da konstruktivno odgovorite kada sekularni gost koga ste pozvali na večeru donese vino, kao što bi učinio i u slučaju da bude pozvan u neku sekularno opredeljenu kuću? Šta da radite kada prijatelj, koji vam je postavljao pitanja o vašoj duhovnosti, očajnički želi da ide sa vama na fudbalsku utakmicu koja se igra u subotu? Šta da učinite kada prijatelj koji redovno posećuje bogoslužjenja u vašoj crkvi želi da donese svinjetinu kao svoj doprinos zajedničkom subotnjem ručku svih vernika? Šta da kažete svetovnom prijatelju koji je satima stajao u redu da bi i za vas kupio kartu za premijeru nagrađenog filma koja se održava baš u subotu pre podne? I onda, kada shvati da vi u subotu pre podne odlazite u crkvu, menja kartu za poslepodnevnu predstavu?

Sa svakim od ovih primera – ali i sa mnogim drugim – »oruđa promene« su se suočavala u svojoj misiji približavanja sekularnim modernistima i postmodernistima. Svaki od njih predstavlja izazov njegovim granicama ponašanja i u svakom slučaju, vešta primena odgovarajućih granica ponašanja nudi najbolje izgleda za održavanje i

učvršćivanje odnosa na zdravoj osnovi. Svaki put kada se u nekom odnosu uspostave zdrave granice ponašanja i sam odnos postaje zdraviji i sigurniji. Svako može da postavi i da održava uspešne granice ponašanja kada jednom ustanovi kako se to čini – i ukoliko to želi.

41. Subota, 8. oktobar 2022.

Granice i misija među sekularnim osobama

Odlučiti da budeš »oruđe promene«. Odluka da neko bude »oruđe promene« u sekularnom svetu temelji se na čovekovim najdubljim verovanjima i životnim odlukama. To znači, ja sam prihvatio poziv da provedem svoj život šireći svoja verovanja sa onima koji ne veruju. Pošto verovanja predstavljaju vrednosti za koje sam spreman i da umrem, dok životne odluke predstavljaju ono što život čini vrednim življenja, sve to predstavlja za mene snažnu motivaciju.

Jedan od izazova koji se pojavljuje kada neki adventista odluči da radi sa pripadnicima najvažnijih društvenih strujanja među sekularnim osobama sastoji se u tome što on često izjednačuje posebna merila sa vitalnim verovanjima. »Oruđe promene« mora da bude pripremljeno na britku oštricu kritike od strane onih koji ne rade na istom nivou analitičkog razmišljanja. »Oruđe promene« će morati na pokaže isto toliko strpjenja prema svojim suvernicima kao i prema modernističkim i postmodernističkim sekularnim osobama.

Verovanja, osećanja i sklonosti. Izuzetno je važno da »oruđe promene« prepozna razliku između svojih verovanja i osećanja, svojih životnih izbora i svojih sklonosti. Obožavati Boga je osvedočenje, ali tačan način na koji izražavamo obožavanje je pitanje sklonosti. Da li se molimo stojeći, ispruženih ruku? Ili klečimo ničice na molitvenom tepihu? Budite svesni da ista muzika na orguljama koja za mene zvuči »veličanstveno« nekom drugom može da zvuči »pogrebno«. U svojoj službi za sekularne i postmodernističke osobe moraćemo se odreći mnogih svojih sklonosti. Da uravnotežimo proces, postaje imperativno da u svom privatnom i porodičnom vremenu nađemo način da zadovoljimo te svoje sklonosti.

Bez obzira koliko temeljno se budete pripremali, neće vam biti moguće da predosetite svaki izazov koji će sekularna misija uputiti

vašim verovanjima. I zato je izuzetno važno da imate snažno osećanje identiteta kao adventista sedmog dana, robustnu ličnu teologiju, i sposobnost da pravite razliku između verovanja, osećanja i sklonosti. Mnoga crkvena »merila« su jednostavno nečije snažne sklonosti maskirane kao verovanja.

Elastične, a ne krute. Kada govorimo o robustnim granicama, važno je da primetite da to nikako *ne* znači da mora da se napravi detaljna lista aktivnosti i niza okolnosti. Takve liste su sklone da budu digitalne suprotnosti po svojoj prirodi: da-ne, svetlost-tama, živ-mrtav, ili-ili. Sa druge strane, stvarni život je sklon da bude analogan, prelazni tok od zla na bolje, još bolje, najbolje. Na novoj Zemlji, mi ćemo uživati samo najbolje. U ovom slomljenom i grešnom svetu, ponekad će se »oruđe promene« usuditi da krene niz lestvicu, možda do onoga što je »dobro« u naporu da dosegne izgubljene.

Upućivanje na kompromis sigurno rađa zabrinutost. Međutim, čak je i Bog sklappao kompromise u naporu da se približi ljudima tamo gde se nalaze. U pet Mojsijevih knjiga, Bog je pristao na ropstvo (Vidi 2. Mojsijeva 20,10-17) i na razvod (Vidi 5. Mojsijeva 24,1-4; 1. Mojsijeva 2,24). Iako je i jedno i drugo bilo protivno Njegovoj volji, On je dozvolio da postoje, ali se potrudio da nađe lek protiv njihovih najvećih zloupotreba (2. Mojsijeva 21,1-6; 5. Mojsijeva 24,1-4). Mora se ipak priznati da ova »klizna skala« nosi sa sobom i neke velike opasnosti.

Sa druge strane, »merila« donose svoje probleme. Lista pravila nije se pokazala kao uspešna kada su granice u pitanju. Sasvim suprotno tome. U praksi, takvi legalistički pokušaji postaju kruti i lomljivi. Na gornjoj skali, koliko prema desnoj strani neko može da ide dok ne stigne do oznake »loše«? Krutost nas sprečava da krenemo po skali od oznake »najbolje« dovoljno udesno da bismo dosegli do mnogih ljudi. Međutim, ako dozvolimo da oznaka »jadno« za nas postane »dobro« u nekom posebnom slučaju, zašto ona to ne bi mogla da bude u svakom? Takve lomljive ili-ili granice ne mogu se lako vratiti na svoje pravo mesto. »Oruđe« može da oseti da je opteretilo svoju savest, da počne da očajava, i da izgubi svoj oslonac u veri. Nasuprot tome, ako vernik ostane elastičan i ako shvati zašto je morao da rastegne granice svojih shvatanja da bi zauzeo položaj koji nije najbolji, ali koji mu omogućava da dosegne do izgubljenih bez napuštanja svojih osvedočenja, osećaće se mnogo bolje. Uspeo sam da učinim za druge ono što nikada ne bih učinio za sebe! Isus je lečio bolesnike u subotu, ali nije hteo da vrati svoj

život sve dok nisu prošli posvećeni subotnji trenuci. I apostol Pavle je priznao to načelo u 1. Korinćanima 9,19-27.

Zdrave granice su čvrste i elastične; one mogu da pretrpe udarac i da se vrate nazad. To je važno, pošto će u grešnom svetu one morati da pretrpe mnoštvo udaraca. Biblija govori o zidu, posebno o ogradi od trnja, kao o barijeri protiv Sotone (Vidi Osija 2,6.7). Čak i danas, ograda od trnja nije granica koja se može olako uzeti.

42. Subota, 15. oktobar 2012.

Strategija za obnavljanje granica

Problemi sa granicama se pojavljuju iz mnogih razloga. Ako neko shvati da ima problema na području granica, kako da ih ponovo uspostavi, obnovi i ojača? Postoje nekoliko osnovnih koraka koje svako »oruđe promene« treba da ima na umu u svako doba dok pokušava da se približi sekularno raspoloženim osobama:

- Neka tvoj duhovni život bude vitalan.
- Budi svestan potencijalnih opasnosti u svakoj situaciji.
- Budi svestan jedinstvenih sekularno/postmodernističkih izazova.
- Postavljaj svoje granice sa određenom namerom i proaktivno.

Neka tvoj duhovni život bude vitalan. Granice ne postoje sebe radi. Ključna granica je vreme. I upravo onako kao što ključ tvoje kuće otvara pristup zidovima, predsoblju, hodniku, i svakoj dragocenosti koja se krije u kući, tako i granica vremena omogućava pristup svakoj od tvojih granica i svemu što one štite. Bez obzira koliko su jaki zahevi službe, uvek ostavi dovoljno vremena za svog Gospoda, za sebe, i za svoju porodicu. Postoji razlog zašto je Bog odredio za sebe jednu sedminu tvoga vremena i svega jednu desetinu tvoga prihoda. Bog zna da zdravi odnosi zahtevaju vreme i to mnogo vremena. I zaboravi podsećanje na kvalitetno vreme; vreme je slično zlatnoj rudi – iz nje se vadi toliko i toliko zlata po toni rude! Želiš li više zlata? Pročisti više rude! Da li želiš kvalitetnije odnose? Uloži više vremena u njih!

Održavati uravnotežen život ne znači oduzimati od službe – to je suština službe! Ako spasenje znači održavati spasonosni odnos s Bogom, služba je posao pomaganja ljudima da uspostave spasonosne od-

nose. Nemojte zaboraviti: »Nema učenika nad učiteljem svojim, nego savijem kada se izuči, biće kao i učitelj njegov!« (Luka 6,40) Ukoliko posvećenost službi ima kao posledicu ozbiljno neuravnotežene odnose, onda će i oni koje poučavaš usvojiti te neuravnotežene odnose. I ako se budu pridružili tvojoj službi, oni će »oslužbeniti«, i »institucionalizovati« te mane u odnosima, pa će one onda postati karakteristika po kojoj će se prepoznavati tvoja služba. *Manjkave granice se uvek protežu dvosmerno! Oni kojima su granice bile povređene, povređivaće granice drugih ljudi!*

Uvek budi svestan potencijalnih opasnosti. Kušać uvek napada neku istinsku slabost u našem sistemu vrednosti; on se uvek nudi da zadovolji neku našu potrebu za kojom čeznemo. Bog je očekivao od Eve da jede da bi zadovoljila svoju glad. Njen greh se nije sastojao u tome što je zadovoljila svoju glad. Ne, greh se sastojao u tome što se poslužila nedozvoljenom namirnicom, zabranjenim voćem, da zadovolji glad. Ako svoje od Boga dane gladi zadovoljavate odgovarajućom hranom, nećete biti u iskušenju da tražite zabranjeno voće.

Pošto niko od nas nije savršen, svi imamo i nezadovoljenih potreba. Imperativno je da »oruđe promene« bude dvostruko budnije na područjima na kojima se sam sa sobom bori. Svest o svojim slabostima neće nas ispuniti strahom, već poniznošću; ne očajanjem, već opreznnošću. Kao i dobar defanzivni igrač, »oruđe promene« neće biti svesno samo opasnosti koje se nalaze neposredno pred njim, nego i onih potencijalnih opasnosti koje su još daleko od njega.

Sekularno-postmodernistički izazovi. U ovom haotičnom svetu, svi mi imamo i »pređenih« granica. Međutim, granice postmodernista su posebno ugrožene. To se može pripisati mnogim uzrocima. Savremeno društvo se hvališe da ruši granice. Posebno mlada generacija u zapadnom svetu, morala je da pretrpi rušenje skoro svih važnih ustanova u svom životu – razoreni domovi, korupcija vlasti, napadi na tradicionalne vrednosti. Generacija X (rođeni od 1964. do 1980. godine) je najpromašenija, najzlostavlanija, najzurnemiravanija i najzapostavljena generacija u nedavnoj istoriji.

»Oruđe promene« mora da shvati da poremećene granice postmodernističkih osoba znače da će i one spremno ugrožavati njegove granice. Osim toga, one će biti veoma osetljive i vrlo uvredljive kada »oruđe promene« bude postavljalo svoje granice. I zato, mora se uložiti velika opreznost i pažnja da se zašтите svi umešani. Pošto prvenstvena odgovornost

za čuvanje odnosa između mentora i učenika počiva na mentoru, »oruđe promene« mora da bude uspešno u postavljanju i održavanju granica.

Postavljanje hotimičnih i proaktivnih granica. Tradicionalni pristup svedočenju – naime, sistematsko objavljivanje biblijskih istina, ne samo da ne privlači sekularne postmoderniste, već ih upravo vređa. Govorite o seksu šta god hoćete, služite se grubim jezikom, samo retki će se uvrediti. Ali, govoriti o razlici između dobra i zla, o osvedočenjima i verovanjima, i postmodernista će reagovati kao da ste se nemoralno ponašali na javnom mestu. Oni jednostavno ne govore o takvim temama ozbiljno ni među sobom, osim u najintimnijem okruženju, čak i tada ne bez određene doze ustručavanja. Pouzdano se zna da je zlostavljanje u ime religije najveće od svih zlostavljanja, jer ruši najvitalniju od svih granica – granicu verovanja.

Prema tome, prilike za službu moraju se zaslužiti svim naporima da se približimo sekularnim, posebno mlađim, postmodernističkim osobama. Ako poželite da govorite o svojoj veri sa postmodernistima, prvo morate izgraditi odnos poverenja i dozvoliti im da i oni vama govore o svojim verovanjima. Granice se uvek protežu dvosmerno.

43. Subota, 22. oktobar 2022.

Od javnog do relacionog evangelizma

Tradicionalni adventitički pristup evangelizaciji služio se javnim predavanjima kao ključnim faktorom u duhovnoj »promeni«. Međutim, postmodernisti se ne osećaju ugodno u takvoj vrsti atmosfere. Oni obično nisu skloni da dolaze na tipične adventističke nizove evangelizacionih propovedi, niti se osećaju pokrenuti njima ako ipak dođu. Iskustvo nas uči da se do postmodernista najbolje dolazi po metodi jedan na jedan, preko prijateljstva ili mentorskih odnosa. Jedan na jedan odnos dozvoljava ljudima da istražuju nepoznate ideje svojom vlastitom brzinom i u sigurnom okruženju. Javno predavanje može da postane deo relacionog pristupa, ali normalno ne uspeva s postmodernistima kao takvima. U svom radu sa sekularnim osobama, hrišćanin treba da se mnogo više usredsredi na razvijanje odnosa koji unapređuju poverenje nego na agresivni pristup koji zahteva da se od-

mah donose odluke. Poruka o životu, upućena preko odnosa govori mnogo glasnije nego poruka objavljena samo rečima.

Relacioni pristup uživa nedvosmisleni podršku Pisma. Mentorstvo i učenje nalaze se u srcu velikog naloga koji je Isus dao svojim učenicima (Matej 28,19.20). Postoji samo jedan glagolski oblik u velikom nalogu i njime nam se ne zapoveda da održavamo javna predavanja. Čak nam se ne zapoveda ni da poučavamo i krštavamo! Glavni glagol celog naloga je zapovest: »Učinite ih učenicima!« Iako predavanja mogu da budu pomoć u razvijanju odnosa, sami odnosi su primarna evanđeoska strategija koju Isus objavljuje u ovom tekstu. I izgleda da je to bila strategija koju je sam Isus sprovodio dok je bio ovde na zemlji, bar prema rečima Elen G. Vajt:

»Samo Hristova metoda će doneti pravi uspeh u približavanju ljudima. Spasitelj se mešao s ljudima kao onaj koji im želi dobro. Pokazivao im je svoju naklonost, služio njihovim potrebama i zadobijao njihovo poverenje. A onda ih je pozivao: Hajdete za mnom!

Postoji potreba da se približimo ljudima svojim ličnim naporima. Kada bi se manje vremena poklanjalo držanju propovedi, a više vremena ličnoj službi, postigli bi se veliki rezultati. Siromašnima treba olakšati breme, bolesne treba zbrinuti, tužne i žalosne utešiti, neznalice poučiti, neiskusne savetovati. Trebalo bi da plaćemo s onima koji plaču, da se radujemo s onima koji se raduju. Praćeni silom osvedočenja, silom molitve, silom Božje ljubavi, ovo delo neće i ne može ostati bez roda.« (*U potrazi za boljim životom*, str. 143.144. original)

Tradicionalni adventistički evangelizam je kratkoročni projekt. Lokalna crkva investira u javna predavanja, trudi se da navede ljude da se krste u vremenu od tri do pet sedmica, a onda ispusti uzdah olakšanja za sledeću godinu ili dve. Ova strategija može da dopre do ljudi koji se nalaze na prekretnici, kao što je slučaj s većinom imigranata. Međutim, jasna pouka koju smo naučili iz njujorškog iskustva posle 11. septembra glasi da se Amerikanci, pripadnici glavnih društvenih strujanja, ne pridružuju Crkvi adventista sedmog dana ni za četiri ili šest meseci, a kamoli za četiri ili šest sedmica. Potrebna je dugoročna investicija (najmanje tri do pet godina) da se načini utisak na pripadnike osnovne društvene kulture.

U prošlosti, adventisti nisu pokazivali dovoljno strpljenja za takvu vrstu pristupa. Međutim, model Isusove zemaljske službe govori da strpljenje u evangelizaciji treba da postane pravilo umesto izuzetak.

Sam Isus, najuspešniji mentor koga je svet ikada upoznao, investirao je tri i po godine u samo dvanaest ljudi pa je čak morao da pretrpi i otpad (Juda). Mi ne smemo očekivati da se događaji odvijaju brže sa postmodernistima u današnjem svetu.

44. Subota, 29. oktobar 2022.

Od naših potreba do prepoznatih potreba

Tradicionalna adventistička evangelizacija je bila utemeljena na jasnoj svesti o tome šta ljudi treba da nauče od nas. Mi im to pružamo onako kako mislimo da treba, i ako nas nisu shvatili, to je njihov »problem«. Postmodernisti su se, na nesreću, pokazali prilično nezainteresovani za našu tradicionalnu agendu za spasavanje njihovih duša. Oni ne smatraju da odgovori koje mi imamo odgovaraju na pitanja koja su važna u njihovom životu.

Mnogo uspešniji pristup je da slušamo pre nego što progovorimo. Preko slušanja možemo da otkrijemo potrebe koje osećaju pripadnici osnovnih društvenih strujanja u zajednici i da ih zadovoljimo silom jevanđelja. Kada kažem »prepoznate potrebe« ne mislim na potrebe za koje *mi* mislimo da treba da ih osećaju, već na potrebe za koje *oni sami* misle da osećaju. Pavle je izrazio ovakav pristup prepoznavanja potreba u 1. Korinćanima 9,19-23. govoreći da treba da postanemo sve svim ljudima da bismo ih spasli.

Jedna od osnovnih potreba koje osećaju postmoderni ljudi je da nađu neko mesto na kom bi mogli da utiču pozitivno na život drugih ljudi. Osiguravajući im mogućnosti da gladni budu nahranjeni i da beskućnici budu zbrinuti hrišćani mogu da osiguraju saradnju i podršku sekularnih postmodernista. Ta zajednička misija može da stvori vezu duhovnog zajedništva. Crkve koje su uključene na praktičan način u svoje okruženje postaće mnogo prijatnije mesto za dolazak sekularnih ljudi.

Postmodernisti ne žele da svoj novac troše samo za svoje potrebe. Kratkoročne misije – i lokalne i internacionalne vrste – mogu da budu snažna privlačna sila za njih. Postmodernisti vole da putuju. Oni vole da se upoznaju sa drugim kulturama i vole da unose pozitivne promene u život drugih ljudi. Svi ti ciljevi se mogu postići misionarskim putovanjima koja povezuju vernike i one koji to nisu, zajedničkim duhovnim

iskustvom. Kada postmodernisti vide da autentična vera navodi na istinsku službu, što potvrđuje njenu vrednost u njihovim očima, oni su skloni da steknu dublje iskustvo odnosa sa Hristom i Njegovim narodom.

U tipičnom adventističkom pristupu evangelizaciji, predavanja se održavaju u crkvenoj zgradi. Čak i kada predavanja započnu na javnom mestu, čim to bude moguće ona se sele u crkvu. Međutim, postmodernisti nisu spremni da dođu u crkvu, čak i kada su zainteresovani za teme koje se obrađuju. Sa druge strane, pripadnici osnovnih društvenih strujanja, mogu se naći u susedstvu ili čak i na radnom mestu. I adventisti se nalaze u istom susedstvu i na istom radnom mestu. Da bi neko uspeo u zapadnom svetu, treba da potraži ljude tamo gde se oni već nalaze. Prema tome, prelaz prema susedstvu i radnom mestu je korak u pravom smeru.

Pavle se poslužio ovom vrstom prilaza kada je iskoristio svoju veštinu pravljenja šatora da se približi pripadnicima osnovnih društvenih strujanja u svoje vreme. Provodeći dugo vremena u radionici za pravljenje šatora usred grada Pavle je uspeo da se sretne i sa ljudima koji se nikada ne bi pojavili u sinagogi. Pavle se stvarno sretao sa ljudima na mestu gde se oni nalaze. Pavlov primer ali i stvarnost postmodernima nalažu da razmotrimo prelaz od misije u crkvi do crkve koja je usredsređena na misiju. Crkva nije toliko *cilj* misije; u stvari, ona je *oruđe* preko kog se misija može obaviti.

Susedstvo ili radno mesto kao način obavljanja misije zahtevaju veliku količinu stvaralačkog napora. Jedna mogućnost su interesne grupe; kada se ljudi okupljaju na obrok na radnom mestu ili u nečijem domu da rade u zajedničkom interesu za svoju životnu sredinu, na pitanjima od porodičnog interesa, na radnoj etici, ili na svemu drugome što pripadnike grupe okuplja i drži zajedno. Taj zajednički interes može da bude čak i ljubav prema fudbalu.

45. Subota, 5. novembar 2022.

Od jednog načina do više pristupa

Tipični adventistički evanđeoski pristup ne razlikuje se značajno od modela koji nas vraća celim putem nazad do jednog evanđeliste po imenu Simpson iz 1902. godine. Iako postoje i druge varijante, opšti

pristup je prilično konzistentan. Oni kojima je upućen veoma pozitivno odgovaraju, ali procenat ljudi koji se odaziva postaje sve manji, u najmanju ruku, bar u zapadnom svetu.

Postmodernisti su isto tako različiti kao snežne pahuljice. Lepo je što se takva raznovrsnost može sresti sa vrstom raznovrsnosti koju donosi Sveti Duh (1. Korinćanima 12-14). Ni hrišćani zaista nadahnuti Svetim Duhom ne uklapaju se u uobičajeni kalup; u stvari, oni su skoro nepredvidljivi, slični su vetru (Jovan 3,8). Raznovrsnost darova Svetog Duha vodiće do mnogostrukosti pristupa različitim vrstama umova i prepoznatih potreba postmodernističkog čoveka.

Osobe koje će najbolje pristupiti postmodernističkim sekularnim ljudima biće pojedinci koji su stekli duboko životno iskustvo. Oni su se napatili u životnim nevoljama. Oni su duboko i iskreno uključili Boga u svoj život i saznali ko su u Isusu Hristu. Oni će upoznati svrhu svog života i njihova mudrost će zasjati na nenametljiv način. Susedi i kolege na radu će ih prihvatiti kao mentore. I oni će se potruditi da iskoriste sve ove darove Svetog Duha da se povežu sa ljudima koji se ne bi odazivali na tradicionalne pristupe. Drugi u Crkvi bi mogli da kritikuju njihovu kreativnost jer ona ne izgleda kao »old-time-religion«. Međutim, ljudi koje pokreće Svetu Duh će se poslužiti svojim darovima hrabrošću koja dolazi od saznanja da Bog odobrava njihovu delatnost.

46. Subota, 12. novembar 2022.

Od obraćenja do usredsređenja na proces

Tradicionalna adventistička evangelizacija se usredsređuje na obraćenje i krštenje. Zamislite jedan niz koji se kreće od -10 do +10. Na jednom kraju, -10 označava osobu koja nema apsolutno nikakvog znanja o Bogu. Na drugom kraju, +10 označava istinski odanog vernika koji sledi Boga. Nulta tačka je tačka obraćenja i krštenja. Tradicionalni evangelizam se usredsređuje na dovođenje ljudi s tačke -2 na pozitivnu stranu. Sve dok ne dođe do krštenja, napor se ne smatra uspešnim. Međutim, sekularan čovek, pripadnik osnovnog društvenog strujanja, izgleda da je mnogo dublje na minusnoj strani od tipičnog polaznika evangelizacije koji se »zainteresovao«. To znači da mi imamo malo ili nimalo uticaja na zajednicu koja pripada osnovnim društvenim strujanjima.

Evangelizacija po modelu »soli«, sa druge strane, može da se održi i na mestima na kojima nema nikakvog neposrednog krštenja u izgledu. Ukoliko se neka osoba pokrene sa -8 do -6 na skali, obavljena je uspešna evangelizacija. Ključ usredsređivanja na proces se krije u tome da se ljudi s kojima radimo ohrabre da započnu, ili da nastave da se kreću prema Isusu. Procesna evangelizacija nije ograničena samo na sekularne ljude. Ideja o »procesu« se odnosi i na pozitivnu stranu skale, na negovanje krštenih svetih na mnogo odanije učenishvo.

Knjiga *Čežnja vekova* razjašnjava da je Isus bio odan ideji procesne evangelizacije. Najbolji biblijski primeri procesa se nalaze u načinu na koji je Isus rešavao problem Jude i Petra. U oba slučaja, putovanje je bilo nepostojano, s puno zastranjivanja i ćorsokaka. Ipak, Isus je nastavio da radi s obojicom ovih ljudi i konačno uspeo s Petrom. Isusovo strpljenje je bilo veliko, polako obraćenje je dobar model za rad sa postmodernistima.

47. Subota, 19. novembar 2022.

Od crkve do zajednice

Adventisti su odrasli naviknuti na misao da zajednica vernih treba da se okuplja u zgradi koja se zove »crkva« i koja liči na crkvu. Međutim, postmodernisti retko misle o crkvenim građevinama na pozitivan način. Oni su skloni da misle o njima kao o arhitektonskim izazovima i kao o uzaludno potrošenom prostoru. Mnogi imaju neprijatne uspomene na ranija iskustva sa crkvenim građevinama, i smatraju ih dosadnim ili zloupotrebjenim. U nekom trenutku svoga iskustva odbacili su ideju o »crkvi«.

U nekim državama mnogi postmodernisti će radije preći na drugu stranu ulice umesto da prođu pored crkve. Sam stil crkvene građevine ih odbija. Prema tome, adventistička zajednica koja je iskreno zainteresovana da se približi postmodernistima razmotriće nove modele zajedništva. Poslastičarnice, zdravstveni centri, gimnastičke dvorane ili »crkve u domu« biće među modelima na koje će pomisliti.

Ovo može da izgleda bolno radikalno u vašim očima – možda čak i jeretičko. Međutim, možda ćete biti zgranuti kada ustanovite da najstarija poznata crkvena građevina u rimskom svetu datira iz vremena negde između 250. i 300. godine posle Hrista. Ona se nalazi u Dura

Europusu u Siriji. Prema tome, u toku više od dva veka prvi hrišćani su cvetali bez crkvenih građevina. Naša današnja vezanost za takve građevine je nasleđe od Konstantina Velikog, osobe koju obično ne uzimamo kao model zdravog novozavetnog razmišljanja. U novozavetna vremena, većina mesnih crkava izgleda da se okupljala u prostranijim domovima koji su na tom području bili dostupni vernicima. Prema tome, drugi oblici zajedništva nisu strani Bibliji.

Da li takve ideje izriču smrt tradicionalnim mesnim crkvama? Nikako! Iz jednog razloga! Globalna migracija ljudi u zapadnom svetu znači da većina zajednica na Zapadu oseća stalni priliv ljudi iz mnoštva raznih zemalja. Među njima su hrišćani modernisti ali i sekularne osobe. Ljudi istrgnuti iz svojih korena potražiće zajednice koje dele istu veru kao i one na koje su navikli kod svojih kuća. Prema tome, u predvidljivoj budućnosti biće dovoljno mesta za tradicionalne zajednice u tradicionalnim crkvenim građevinama.

Takve zajednice i dalje mogu da imaju uticaj na modernističku i postmodernističku sekularnu sredinu u meri u kojoj njihovi vernici podstiču svoju kulturu da se meša sa okolnim kulturama. Ukoliko tradicionalna crkvena zajednica čezne da se približi izgubljenim ljudima i ako je spremna da sledi Božje načelo o približavanju ljudima na mestu na kom se oni nalaze, moći će da dosegne do sekularnih osoba i da ih bar za neko vreme uključi u svoju sredinu. Međutim, još bolji rezultati bi se mogli postići ukoliko bi sekularni ljudi bili uključeni u zajednicu koja je osetljiva za njihove potrebe i zadovoljava potrebe opšteg strujanja njihove kulture. Takva zajednica može da postane proširena porodica koju su mnogi sekularni ljudi izgubili. Ona može da im osigura toplinu koja je tako često istisnuta iz ubrzanog života ljudi tehnološkog sveta. Imajte na umu da postmodernisti, posebno, imaju potrebu da osećaju da *pripadaju* nekoj sredini pre nego što će postati spremni da ispitaju u šta treba da *veruju*.

48. Subota, 26. novembar 2022.

Od crkvene do Božje kontrole

Ova vrsta promene je uzbudljiva i zastrašujuća. Prelaz na dugoročnu, relacionu, na procesno orijentisanu evangelizaciju je već sam po

sebi dovoljno izazovan. Ali, ako se zajednica više ne može izjednačiti sa tradicionalnom crkvenom građevinom, onda su stvari počele još više da izmiču kontroli. Međutim, zar nije upravo to suština izreke: »Pusti sve i pusti Boga«, da On, a ne mi, preuzme upravu nad našim duhovnim putovanjem? Da On bude jedini koji može sigurno da usmerava korak i brzinu našeg duhovnog rasta?

Tradicionalni evangelizacioni proces je trošio sve svoje snage da prati ljude od prvog susreta, preko zainteresovanosti za nizove evanđeoskih predavanja, pa sve do krštenja. Ova procedura daje veoma dobre rezultate kada se radi o hrišćanskim modernistima. I zato je Crkvi veoma teško da od njega odustane. Ipak, na duge staze nemamo drugog izbora. Proces obraćenja postmodernista je obično teško pratiti i ocenjivati. Ja sam to ustanovio čak i kod svoje vlastite dece. A kod onih koji nisu odrasli u tradicionalnoj crkvi, proces će sadržavati susrete sa grupama koje nisu povezane sa Crkvom, pa čak i suočavanje s drugim religijama.

Kada se radi o postmodernistima, posebno je važno da im pružimo priliku da sami za sebe razmišljaju i da rastu brzinom koju će sami određivati. Moramo ih prepustiti Svetome Duhu i Njegovom staranju. Imamo li dovoljno poverenja u Svetog Duha da ih prepustimo Njegovoj ruci? Ili ih moramo nasilno požurivati i navoditi na odluku pre nego što je vreme sazrelo? Možemo li neke slučajeve ostaviti dovoljno dugo da se slava za obraćenje pripiše Bogu a ne evanđelisti ili onome koji je svedočio? Crkve koje ocenjuju uspeh prvenstveno na temelju suvih brojeva neće imati radosti u radu sa sekularnim osobama.

Svakako da nam neće biti lako da odustanemo od kontrole nad procesom obraćenja. Možda će nam biti teško da imamo toliko poverenja u Boga da mu prepustimo da se koristi našim naporima i da ih iskoristi sebi na slavu, čak i onda kada mi sami nikada nećemo videti rezultate svog truda. Pavle je opisao biblijsku metodu kontrole kada je rekao: »Ja posadih, Apolo zali, a Bog dade te uzraste!« (1. Korinćanima 3,6) Ponekad ćemo požnjeti žetvu naših napora. Možda će u toku ove generacije zamisao o »krađi ovaca« izgubiti svoju oštrinu i biti priznata kao norma duhovnog rasta i razvitka. Kada se ovcama prepusti pravo izbora, one su sklone da krenu obilaznim ili okolnim putem.

Lepota odustajanja od kontrole i njenog prepuštanja Bogu je u tome što nas oslobađa i daje nam priliku da vidimo Njegovu ruku na poslu. Kada dozvolimo sebi da se oslonimo na Njega, On će nam postati mnogo stvarniji. Put prepuštanja kontrole Bogu nas istinski zastrašuje, ali predstav-

lja krajnji protivotrov i našoj pojedinačnoj i našoj zajedničkoj sebičnosti. Kada se drugima pripíše zasluga za naše duhovno delo, bićemo u stanju da kažemo najlepše reči koje je ikada neko ljudsko biće, osim Isusa, izgovorilo: »On treba da raste, a ja da se umanjujem!« (Jovan 3,30)

49. Subota, 3. decembar 2022.

Od isključivosti do uključivosti

Mi se suočavamo sa napetošću između isključivosti i uključivosti, između usredsređivanja na čista učenja i usredsređivanja na otvorenost blagodati. Ako se budemo usredsredili na čistotu, postaćemo mali i još više zahvaćeni idiosinkrazijom. U svojoj krajnosti, takav pristup će dovesti da se pretvorimo u zajednicu sličniju amišima nego najvažnijim društvenim strujanjima našeg vremena. Ali, ako se budemo usredsredili na to da postanemo »sve svim ljudima« (vidi 1. Korinćanima 9,22.23), možemo se pretvoriti u veliko mnoštvo koje pokazuje veliku različitost u oblicima bogoslužjenja i u merilima ponašanja. Mi bismo tako izgubili svoj identitet u procesu njegovog širenja među drugima.

Mi, kao grupa, pokušavamo da idemo nekim srednjim putem, gubeći tako potencijalne koristi od oba pristupa. Možda je Božji ideal da sledimo obe strane ove prividne dileme. Ali, ako je Božja ruka zaista umešana u pojavljivanje postmodernističkog stanja, moraćemo da postanemo mnogo otvoreniji prema uključivosti i da se mnogo više otvorimo u svom ponašanju prema drugima. Moraćemo posvetiti mnogo više pažnje Isusovim rečima: »Jer ko nije protiv nas, s nama je!« (Luka 9,50; Marko 9,40)

Postoji jedan čudesan starozavetni tekst o uključivosti u Knjizi proroka Isaije 56. To poglavlje zastupa uključivanje stranaca i evnuha u bogoslužjenja u svetilištu (Isaija 56,3-7). To je zaprepašćujući tekst u kontekstu Starog zaveta, jer je takva uključivost bila izričito zabranjena u Mojsijevim zakonima. 5. Mojsijeva 23,8. objašnjava da se stranci mogu uključiti u bogoslužjenje u svetilištu tek posle treće generacije. Tekst u 5. Mojsijeva 23,1. isključuje iz bogoslužjenja i one čiji su seksualni organi bili uklonjeni. Prema tome, Isaija ide protiv zakona kada nudi »isključenima« puni pristup Bogu Izrailja. Kakvu god da je Bog

imao nameru u vreme izlaska iz Egipta ona se neće odnositi na vreme posletka koje Isaija opisuje. U narednim tekstovima, Isaija objavljuje da će neki od tih stranaca čak biti prihvaćeni kao sveštenici (Isaija 66,19-21). Po Isaiji, Bog je ponovo postavljao granice Izrailja u skladu s karakteristikama svog karaktera, a ne prema granicama Izraelovog gledanja.

Ima vremena i mesta za isključivosti. Ima vremena i mesta da se postavljaju granice i zaštićuju identiteti više od svega drugog. Ali, ima i dokaza u Bibliji da je Božji ideal da pokrene ljudski rod od isključivosti prema uključivosti. Ima dokaza da će stanje u vremenu posletka biti takvo da će Bog ukloniti barijere i ponuditi ljudskom rodu svež uvid u svoje spasilačke namere. Osnovna barijera protiv uključivosti nije Božje srce nego srce ljudskih bića. Istinska vernost Bogu će otvoriti put istinskoj uključivosti koja će obuhvatiti mnoštvo iz svih »naroda, plemena i jezika« (Otkrivenje 14,6). Na kraju, Božja kuća će postati »dom molitve svim narodima« (Isaija 56,7; Marko 11,17).

Ovakav duh uključivosti poslužiće kao ohrabrenje i podrška postmodernističkim osobama. U mnogim slučajevima, oni su bili zlostavljani i zanemarivani od svojih dobro stojećih, karijeri odanih roditelja. Oni su iskusili slična zlostavljanja u kontekstu religijskih ustanova. Oni su zato odbojni prema svakom ko govori: »Ja sam u pravu, a vi to niste!« Pre nego što budu bili spremni da čuju *izazov* jevanđelja, oni treba da iskuse *dobrodošlicu* jevanđelja.

50. Subota, 10. decembar 2022.

Osnovne potrebe sekularnih osoba, 1. deo

Ima li nekih osnovnih potreba koje bi bile zajedničke sekularnim modernistima i postmodernistima? Potreba koje bi bile najbliže njihovim neposrednim duhovnim interesima? Potreba koje bi neposredno otvarale put za duhovni pristup? Ako je tako, takve potrebe bi predstavljale ključnu početnu tačku za relacijski pristup.

1. *Potreba za predanjem.* Sekularni ljudi često osećaju potrebu da se posvete nekom cilju, grupi, ili osobi koja je veća od njih. Ljudi ne mogu da budu potpuno zadovoljni beskrajnim ponavljanjem rutinskih zadataka. Značenje mora da se nađe izvan uobičajenih tokova. Neki među njima će ispuniti tu potrebu podržavanjem sportskih ekipa. Sud-

bina neke sportske ekipe može izgledati sasvim trivijalna kao središte nečijeg života. Međutim, takva vezanost deluje kao simbol jedne druge daleko veće potrebe – potrebe da se čovek posveti nečemu što je daleko veće od njega samog. Buka i navijanje gomile za svoju ekipu zadovoljava ipak jednu duboku i strastvenu potrebu čoveka.

Manje trivijalne zamene za veru obuhvataju patriotizam ili strast za očuvanjem čovekove životne sredine. Sve više i više ljudi se posvećuje recikliranju ili smanjenju potrošnje da ne bi nepotrebno opterećivali Zemljin ekološki sistem. Zaštita naše planete svakako da je veliki i značajni poduhvat. Ipak, na jednom dubljem nivou, verujem da ljudi traže nešto mnogo veće od ekologije.

Adventizam je jedinstveno pozicioniran da unese neku promenu na ovom planu. Naš pogled na svet obuhvata najveću Osobu i najveća pitanja kojim bi se čovek mogao potpuno posvetiti. Životna sredina celog svemira za celu večnost stoji na kocki u delu jevanđelja. Adventistički prodor u svet može da nam pruži najveću od svih perspektiva, ali to neće biti lako da se postigne.

Postmodernizam gaji veliku sumnju u »najveće ideje«. Upravo zato, nama je potrebno da naučimo kako da povežemo pitanje velike borbe između dobra i zla s vrstom pitanja koja sekularni ljudi ozbiljno shvataju. Ljudi će nas shvatiti ozbiljno s našim mega pitanjima ako budemo u stanju da pokažemo da naš pogled na svet donosi pozitivne promene na području malih problema s kojim se ljudi suočavaju iz dana u dan. Sekularni postmodernisti, posebno, gladni su praktične istine, ali nemaju strpljenja sa teoretskim, apstraktnim konstrukcijama. Tema velike borbe biće prihvatljiva u onoj meri u kojoj menja svet na području svakodnevnog iskustva.

2. *Oslobađanje od krivice.* Iako se sekularni ljudi mogu osećati neudobno s pojmom »krivice« u njegovom judeo-hrišćanskom smislu, i oni žive pod teretom savesti da nisu ispunili svoja vlastita očekivanja. Mnogi među njima više ne uzimaju ozbiljno Deset zapovesti, ali su svesni da nisu ispunili ni ono što su sami očekivali od sebe, a još manje merila koja bi im se mogla nametnuti spolja. Čak i nereligiozni ljudi traže oslobađanje od osećanja promašenosti – neuspeha da ostvare svoje nade, svoje snove i svoje najbolje namere.

Životna je činjenica da mi u svom srcu očekujemo od sebe bar onoliko koliko to od nas očekuju drugi. Ako pokažem prstom na tebe i kažem: »Ne treba to da činiš!« – šta govorim samom sebi? *Pa, ako mogu*

da kritikujem druge na tom području, onda sigurno ni ja sam ne smem da činim tako nešto, zar ne? Sekularni ljudi vrlo često gaje duboki smisao prema obavezama, snažan smisao o tome gde bi trebalo da budu u svom životu. Promašaj da postignu ova očekivanja ostavlja gorak osećaj i traži da se propušteno nadoknadi. Mnogi mogu negirati da se osećaju promašeni i mogu taj osećaj utapati u alkoholu, drogama i promiskuitetu, ali se on može zadovoljiti jedino jevanđeljem.

Prema tome, ovo je mesto na kom se sekularni ljudi široko otvaraju istinskom jevanđelju Isusa Hrista, ako im bude došlo na živ i razumljiv način. Ako treba da zadovoljimo ovu potrebu, moramo stvarno razumeti i ceniti jevanđelje Isusa Hrista, pre svega, u svom životu. Sve dok to ne budemo učinili, mi nećemo moći da zadovoljimo ovu duboku potrebu svih ljudi, a ne samo sekularnih osoba. Mi nećemo moći da donesemo izlečenje modernim i postmodernim osobama ukoliko ne shvatimo kako da sami sebe izlečimo. Ja sam opisao relevantan pristup jevanđelju u knjigama »Upoznati Boga u stvarnom svetu« i »Ponovo se po prvi put sresti s Bogom«.

51. Subota, 17. decembar 2022.

Osnovne potrebe sekularnih osoba, 2. deo

Prošle subote smo proučili dve osnovne potrebe sekularnih ljudi: potrebu za predanjem i potrebu za oslobađanje od krivice. Danas ćemo se usredsrediti na još tri osnovnih potreba:

1. *Istinski međusobni odnosi.* Danas sekularni ljudi osećaju duboku potrebu da uspostave istinske međuljudske odnose. Onu čeznu za stvarnim odnosima sa stvarnim ljudima kojima je dovoljno stalo do toga da budu poštteni i lojalni. Ljudi danas žive bučnim i poremećenim životom. Oni trče tamo i ovamo, a međuljudski odnosi postaju sve površniji. Ođani hrišćanin koji je spreman da uspostavi osetljive i autentične odnose sa sekularnim ljudima naićiće na raširene ruke koje ga očekuju.

Crkva ima neviđenu priliku ovde da se približi umornim, ranjenim, sekularnim ljudima. Mnogi su izbegavali Crkvu na temelju mišljenja da su crkveni ljudi neautentični i površni i zato nesposobni da zadovolje njihove duboke interrelacijske potrebe. Međutim, kako visokotehnološko društvo sve više otežava održavanje značajnih odnosa, ljudi se opredeljuju za široku lepezu opcija u svojoj potrazi za tom vrstom povezanosti.

Jedan od razloga zašto su pripadnici osnovnih društvenih strujanja tako gladni međuljudskih odnosa je gubitak proširene porodice. U toku najvećeg dela ljudske istorije nekoliko generacija porodice – zajedno sa nećacima, tetkama i daljim rođacima – živelo je zajedno u istoj zajednici i održavalo međusobne odnose u posebnim okolnostima i na redovan način. Međutim, u naše dane braća i sestre, roditelji i deca, dedovi i bake, žive raštrkani po celoj zemlji i po celom svetu. Život u Severnoj Americi je sve više nomadskog karaktera, jer se ljudi sele kada god dobiju novi posao ili kupe novu kuću.

Međutim, sve to nam otvara nove mogućnosti. Svake godine, više od milion novih kuća se gradi u pretrpanim predgrađima. Svaka osoba koja se doseljava u ta predgrađa odvojila se od svog prethodnog doma i od odnosa koje je izgradila u pređašnjoj okolini. Ova nova predgrađa mogu da budu uzbudljiva i sveža, ali su puna ljudi koji su usamljeni zbog svoje selidbe. Vernici koji se doseljavaju u takvu novu sredinu imaju zlatnu i prilično kratkoročnu priliku da osiguraju osećanje proširene porodice onima koji su otrgnuti od svojih prvobitnih porodica. Sveti Duh može da upotrebi naš brižni dodir da zadovolji potrebu za vrstom odnosa koje samo Bog može da osigura ljudima.

2. *Kosmička filozofija*. Sekularni ljudi osećaju potrebu za kosmičkom filozofijom, iako se posebno postmodernisti očajnički plaše da li je to moguće postići. Većina ljudskih bića čezne za izvesnošću da će se sve nekako dovesti u red, da pripadaju jednom uređenom i smisljenom svemiru. Adventisti možda nisu ni svesni te njihove potrebe zbog svoje uverenosti da će se sva kosmička pitanja jednom sigurno srediti božanskom intervencijom. Samo zamislite kako bi izgledao naš život kada ne bismo imali nikakvog pojma odakle dolazi naš svet, nikakvog pojma kako će se završiti, nikakvog pojma kako izgleda svemir izvan dosega teleskopa.

Za adventiste, celokupna velika šema velike borbe predstavlja veliki okvir za naša lična shvatanja svemira i za naše mesto u tom svemiru. Prosečna osoba gleda u nebo i nema mnogo pojma o tome šta se tamo događa. To je za nju velika praznina. Sve što može saznati je ono što na Zemlji saznajemo sa svojih pet čula. Ono što mi zovemo »eshatologija« ili događaji poslednjih dana – kosmička filozofija koja ceo svemir stavlja u istu jednačinu – strano je većini ljudi.

U odgovarajuća vremena, prema tome, ova svest o mestu u široj šemi stvari može da postane veoma značajna i u sekularnom kontekstu.

Uzevši u obzir ono što smo već ranije naučili o meta narativima, i ovo je jedna od potreba koja se lakše može zadovoljiti kod sekularnih modernista nego kod sekularnih postmodernista. Moderni sekularisti možda nemaju veliku sliku svemira utemeljenu na Bogu, ali i dalje veruju da je ona moguća. Postmodernisti nalaze da je i celokupna zamisao o kosmičkoj filozofiji izazovna, iako duboko u svom srcu čeznu za njom.

3. *Usmerenje u načinu života.* U naše dane, sekularni ljudi iskreno traže pomoć u traženju najboljeg načina života. Danas se najbolje prodaju knjige o samopomoći: samopomoć u uvođenju vodovoda, samopomoć u domaćim poslovima, samopomoć u rešavanju bračnih problema, samopomoć u izradi grnčarije i tako dalje. Velika briga najvećeg dela mladih ljudi je u tome što ne znaju šta da učine sa svojim životom. Postoji spremnost da se primi pomoć sa svake strane, pod uslovom da neposredno zadovoljava njihove potrebe i da govori jezikom koji im je poznat i ima za njih smisla.

Iskreno govoreći, nijedna religija nigde na svetu ne nudi toliko uputstava o načinu života kao adventistička. Mi ne predstavljamo naš način života uvek tako da privuče ljude na mestima na kojima žive, ali svaki način života koji »radi« veoma je privlačan u sekularnom kontekstu. Međutim, on tek treba da bude objavljen ljudima iz jedne principijelne i logičke perspektive, a ne kao niz krutih pravila. Pripadnici sekularnog osnovnog društvenog strujanja su svakako obavešteni da je adventistička zajednica u Loma Lindi, u Kaliforniji, verovatno jedina zajednica na svetu koja ima tako dugo očekivanje života (vidi *Nacionalna geografija*, novembar 2005. godine). Svakako da postoji interesovanje za načela koja osiguravaju tako dugačak i uspešan život. Mi tek treba da se organizujemo i da krenemo u uspešno objavljivanje tog načina života, ali prilika je svakako pred nama!

52. *Subota, 24. decembar 2022.*

Kreativno slušanje

Koji je najbolji način da se približimo sekularnim osobama? Kreativno slušanje! Kreativno slušanje je umetnost postavljanja pitanja, pitanja koja se odnose na ono što ima stvarno značenje u životu druge osobe. Kreativno slušanje meni ne dolazi prirodno. Ja sam sklon da suviše

mного govorim, a da suviše malo slušam druge. Spremnost na slušanje je osnovni preduslov.

Međutim, slušanje mora da bude mnogo više od samo nekog dosadnog zadatka, ako treba da bude konstruktivno. Ako jednostavno sedite i dozvoljavate sekularnoj osobi da priča o čemu god želi, slušaćete mnogo besmislica, mnoga nedorečena iskustva, a ponekad i mnogo nepristojnih reči. Dozvoljavanje sekularnoj osobi da luta po svojoj volji imaće mnogo puta kao rezultat nešto što nazivamo »strujanje svesti«. Strujanje svesti je čak postalo neka vrsta veštine u postmodernističkom svetu. Prema tome, ukoliko neko ne usmeri razgovor u nekom razumnom smeru, većina ljudi će u naše vreme lutati preko svih mogućih tema i neće ni biti svesna da razgovor ne vodi ničemu.

Jedna zanimljiva ilustracija kreativnog slušanja može se naći u Isusovom razgovoru sa ženom Samarjankom (*Čežnja vekova*, str. 143-148. original). U jednom trenutku Isus dozvoljava ženi Samarjanki da govori o čemu god želi. Kada Isus zatim napomene nešto o njenom bračnom životu, ona spretno skreće razgovor na teološke probleme. U drugom trenutku, sam Isus naglo skreće sa teme razgovora. Osnovna misao je da Isus ima cilj s tim razgovorom, iako dozvoljava ženi da izrazi i malo »strujanja svesti«. Kreativno slušanje je mnogo više proaktivno nego reaktivno. Cilj kreativnog slušanja je mnogo veći od »ubijanja« vremena.

Kreativno slušanje želi da otkrije i prepozna potrebe koje pokreću život druge osobe. To znači postavljati pitanja koja na neprimetan način pokreću drugu osobu da polako razotkriva osnovne probleme u svom životu.

Kreativno slušanje znači naučiti da postavljate prava pitanja u pravo vreme. Većina ljudi vole da pričaju o sebi i vole ljude koji su dobri slušaoci. Putem pitanja mi pozivamo sekularnu osobu da nam govori o svojoj porodici, svom poslu, nadama i snovima. Kada se međusobni odnos produbi, možemo postavljati i pitanja o njegovim strahovanjima i brigama. Mi mu u stvari dozvoljavamo da »raspakuje« svoj emocionalni život. Takva pitanja nam osiguravaju da na opušten i neugrožavajući način usmeravamo razgovor u konstruktivnom smeru.

Kreativno slušanje može da predstavlja i izazov. Većina ljudi sasvim prirodno okleva da pređe granice zone udobnosti drugih ljudi. Hoćete li praviti greške dok slušate? Hoćete li preći preko granica koje su sebi postavili drugi ljudi i tako dovesti sebe u neprijatan položaj, bar s vremena na vreme? Naravno! Ali, zaista nema boljeg načina da naučimo kako da razgovaramo s pripadnicima osnovnih sekularnih društvenih strujanja nego da upravo to činimo.

Morate da birate između kvaliteta i kvantiteta u svojoj crkvi

To je, nažalost, veoma raširen mit koji jednostavno nije istinit. Deo problema je što niko nikada ne definiše šta misli pod izrazima kvalitet i kvantitet. Dozvolite da vam dam moje definicije.

Kvalitet se odnosi na vrstu učenika koju crkva proizvodi. Da li se ljudi stvarno menjaju u Hristov lik? Da li su vernici utemeljeni na Reči? Da li sazrevaju u Hristu? Da li koriste svoje talente u službi? Da li dele redovno svoju veru sa drugima? Ovo je samo nekoliko načina za merenje kvaliteta u crkvi.

Kvantitet se odnosi na broj učenika koji crkva proizvodi. Koliko ljudi je dovedeno Hristu, razvilo se do zrelosti i mobilisano za službu?

Kada se jednom izrazi definišu, očigledno je da kvalitet i kvantitet ne stoje nasuprot jedno drugome. Oni nisu međusobno isključivi. Nije potrebno da birate između njih. Svaka crkva treba da želi oboje. U stvari, ekskluzivni fokus na bilo koji kvalitet ili kvantitet proizvešće nezdravu crkvu. Nemojte da se zavaravate bilo kojim od ovo dvoje.

Činjenica koju mnogi pastori žele da zanemare je sledeća: Kvalitet proizvodi kvantitet. Crkva puna istinski promenjenih ljudi privlači druge. Ako proučavate zdrave crkve, otkrićete da kada Bog pronade crkvu koja radi kvalitetan posao u osvajanju, negovanju, obučavanju i slanju vernika, On šalje crkvi mnogo sirovog materijala. S druge strane, zašto bi Bog slao puno zainteresovanih u crkvu koja ne zna šta da uradi sa njima?

U bilo kojoj crkvi u kojoj se životi menjaju, brakovi spasavaju i ljubav slobodno teče, moraćete da zaključate vrata da sprečite ljude da dođu. Ljudi su privučeni crkvama sa kvalitetnim bogosluženjima, Svaki pastor treba da postavi veoma teško pitanje: Ako većina naših vernika nikada ne poziva bilo koga u našu crkvu, šta oni govore (svojim ponašanjem) o kvalitetu koji naša crkva nudi?

Takođe je istina da kvantitet stvara kvalitet u nekim područjima crkvenog života. Na primer, što je veća vaša crkva to bolja postaje vaša muzika. Da li biste radije pevali sa jedanaestoro ljudi ili sa hiljadu i sto

ljudi? Da li biste radije bili deo programa u kojem učestvuje samo jedan odrasla osoba ili dve stotine ljudi?

Neke crkve opravdavaju svoj nedostatak rasta tako što insistiraju da što je crkva manja, to bolji kvalitet može da održi. Ovo rezonovanje je pogrešno. Ako je kvalitet povezan sa malim, onda, logično, crkve sa najvećim kvalitetom sastojale bi se samo od jedne osobe! Suprotno tome, pošto sam većinu mog života proveo u malim crkvama, zapazio sam da je jedan razlog zašto male crkve ostaju male taj što ima malo kvaliteta u životu i službi tih crkava. Nema povezanosti između veličine i kvaliteta službe.

Šta bi bilo kada bi vaši roditelji primenili mit kvalitet nasuprot kvantiteta kada se radi o deci. Kada bi, nakon rođenja prvog deteta, rekli: »Jedno dete je dovoljno. Hajde da se usmerimo da ovo dete bude veoma kvalitetno. Hajde da ne brinemo o kvantitetu.« Većina od nas ne bi bila rođena da su naši roditelji tako mislili!

Crkva koja uopšte nema interesovanja za brojčani rast obraćenika u suštini govori svetu: »Svi vi možete da idete u pakao.« Kada bi se moje troje dece izgubilo na putovanju kroz neku pustoš, moja žena i ja bili bi preokupirani njihovim pronalaženjem. Ne bismo štedeli nikakav trošak da tražimo i spasemo našu izgubljenu decu. A kada bismo pronašli jedno dete, ne bismo ni pomišljali da obustavimo potragu i usmerimo se na samo jedno »kvalitetno« dete koje nam je preostalo. Nastavili bismo da tražimo sve dok je bilo koje dete izgubljeno.

U slučaju crkve, sve dok postoje izgubljeni ljudi u svetu moramo da se staramo za kvantitet koliko i za kvalitet. Računajmo ljude jer se ljudi računaju. Ti brojevi predstavljaju ljude za koje je Isus umro. Kada god neko kaže, »Ne možete uspeh da merite brojevima,« moj odgovor je: »Zavisi od toga šta brojite!« Ako brojite spašene brakove, promenjene živote, slomljene ljude koji su izlečeni, nevernike koji su postali Isusovi vernici i članove koji su mobilisani za službu i misiju, brojevi su veoma važni. Oni imaju večno značenje.

Izdaje: Glavni odbor hrišćanske adventističke crkve
Beograd, Radoslava Grujića 4
Pripremljeno u Odeljenju za misionstvo pri Glavnom odboru
Umnoženo u kancelariji izdavača – 2021.
Za internu upotrebu